

PATERNITAT I PRESÓ

PERCEPCIÓ EN PERSONES PRIVADES DE LLIBERTAT

POCH MARFANY, Blai

Treball de Final de Grau

4rt Grau en Educació Social

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya

Vic, 17 de maig de 2019

Tutora: Yanina Díaz Ortega

“La prisión...de estar tanto tiempo fuera... si estas fuera con la sociedad abres la mente...aquí solo nos metemos en el patio...y hablamos de basura, sí basura...a mi me interesa hablar de trabajos, cosas más generales...solo hablamos de cosas talegeras, me afecta, me cierra la mente, no me viene mucha...no tengo palabras para describir lo que pienso, no puedo más. La cárcel es lo último. Recomendaría a la gente que no pasara por ella.

Lo pierdes todo. Tiene que ser lo último.”

Intern 3 del Centre Penitenciari de Lledoners, (2019)

RESUM

Aquesta investigació pretén conèixer com perceben la paternitat els homes privats de llibertat a través d'experiències pròpies. La paternitat ha estat subjecte a l'adjudicació de rols socials concrets, molt vinculats amb la masculinitat dels homes i els estereotips de gènere, així com pel patriarcat i el capitalisme. També es vol reflexionar sobre els drets dels infants i plantejar si s'assegura l'atenció integral necessària per el desenvolupament de la seva personalitat i benestar en el context familiar i social. Des de la investigació analitzar si existeix una manca d'estructures i recursos penitenciaris que dificulten els espais de trobada i les comunicacions personals, drets dels pares i dels mateixos infants. Argumentar que la paternitat es construeix en relació i que per tant, caldrà trobar els recursos i les intervencions necessàries per construir transformacions en aquest àmbit. Aquesta investigació també vol donar una visió crítica i tècnica, que relacioni l'exercici de la paternitat amb el desistiment delictiu de les persones preses. Entendre que la família, i en aquest cas, els fills i filles, poden esdevenir elements desistidors essencials per a que els pares que han perdut la identitat dins de l'agressivitat penitenciària pugin fer un canvi en la seva narrativa.

A partir de veus i experiències d'homes presos en el Centre Penitenciari de Lledoners de Catalunya i fonamentat per diferents professionals de l'àmbit i l'administració, es vol construir un relat crític i reflexiu que doni les bases per poder entendre la problemàtica i per, posteriorment, plantejar possibles directrius per millorar el funcionament dels centres penitenciaris.

Paraules Clau: *Paternitat, Rol Social, Drets dels Infants, Desistiment, Institució Total, Centre Penitenciari i Presonització*

ABSTRACT

This research aims to learn how paternity is perceived by men deprived of freedom through their own experiences. Paternity has always depended on specific social roles, which are closely linked to masculinity and gender stereotypes, as well as patriarchy and capitalism. Also, a reflexion on the rights of children, and consider whether the necessary integral care for the development of their personality and well-being in the family and social context is ensured. From the research, analyze if there is a lack of penitentiary structures and resources that make it difficult for meeting places and personal communications, which are parents' and children's rights. Argue that paternity is built in relation and that therefore, it will be necessary to find the resources and interventions necessary to build transformations in this field. This research also wants

to provide a critical and technical vision, which relates the exercise of paternity with the criminal withdrawal of the people in prison. Understanding that the family, and in this case, their children, can become essential elements of criminal withdrawal so that parents who have lost their identity within penitentiary aggressiveness can make a change in their narrative.

Based on the voices and experiences of captive/convicted men in the Penitentiary Center of "Lledoners" in Catalonia and based on different professionals from the field and administration, this research wants to build a critical and reflective story that provides the basis for understanding the problem and to subsequently propose possible guidelines to improve the functioning of the penitentiary centers.

Key Words: Paternity, Social role, Children rights, Criminal withdrawal, Total institution, Penitentiary center and Prisonization

AGRAÏMENTS

Agrair immensament la participació de totes les persones internes al C.P. Lledoners que han trobat un petit espai per compartir emocions, sentiments i percepcions. Una relació amb un contracte clar, traspassar la seva veu fora dels grans murs perquè ressoni com un clam de llibertat i voluntat de canvi. A ells, moltes gràcies, perquè no ha sigut fàcil i ho aprecio, ho recullo i ho guardo.

A totes les educadores de l'àmbit penitenciari i de justícia per obrir les portes a la seva professionalitat i institució. Disposades sempre a reflexionar, debatre i construir juntes propostes de millora per a promoure una intervenció rehabilitadora i individualitzada que promogui, sempre, el canvi.

Especialment, donar les gràcies, a la meva tutora de la Universitat, la *Yanina Díaz Ortega* que ha donat un nou valor al concepte d'acompanyament. Per ensenyar a dubtar, per no deixar res per entès, per ser crítica, valenta i emocionant. Per demostrar que els professionals no són tots iguals, que es construeixen en relació, amb errors, encerts i en conflicte. Com a referent professional i personal agrair-li la seva implicació en aquesta investigació que sense el seu saber seria incalculablement més pobre i segurament menys crítica.

A la *Núria Simó* que tot i no ser la meva tutora, ha sabut transmetre i resoldre tots aquells dubtes que han anat sorgint. Pacència, amor i estima per la seva feina.

A la *Marina*, perquè sense ser-ne conscient escolta millor que ningú. Per l'afecte, la presència i la gran capacitat de ser persona, de ser humana, aspectes que tant han ajudat a aquesta investigació.

Finalment a: *l'Anna, l'Agnès, l'Albert, l'Anna, la Natàlia i la Lord* perquè ser-hi no és fàcil, cal voler-hi ser. I per què tenyir d'amor i humor tot allò que toquen és un do que hem anat treballant entre totes. Gràcies per buidar i omplir quan cal el pou de l'ànima.

ÍNDEX

1.	PRESENTACIÓ	1
2.	PREGUNTA D'INVESTIGACIÓ	5
3.	MARC TEÒRIC.....	6
3.1.	BLOC I: SOCIETAT	6
3.1.1.	Paternitat	6
3.1.2.	Masculinitat: Construcció del rol paternal.....	9
3.1.3.	Drets dels Infants.....	14
3.2.	BLOC II: LA INSTITUCIÓ	20
3.2.1.	Contextualització Àmbit Penitenciari.....	20
3.2.2.	Centre Penitenciari Lledoners.....	26
3.2.3.	Diferències legislatives en la intervenció amb infants a presó.....	29
3.3.	BLOC III: CAUSES I EFECTES.....	31
3.3.1.	la Presó com a Institució Total.....	31
3.3.2.	Presonització.....	34
3.3.3.	Desistiment.....	38
3.3.4.	Vincle Filio – Parental	40
4.	OBJECTIUS	43
5.	MARC PRÀCTIC	44
5.1.	METODOLOGIA.....	44
5.1.1.	Mètode	44
5.1.2.	Eines de recollida d'informació	47
5.1.3.	Treball de Camp	47
5.1.4.	Participants.....	49
5.1.5.	Aspectes ètics	50
6.	ANÀLISI DE RESULTATS	52
6.1.	Codificació.....	52
6.2.	Anàlisi de dades	52

6.2.1. Resultats	52
6.2.2. Discussió	64
6.3. Conclusions de la investigació.....	71
6.4. Limitacions de la investigació	77
7. PROPOSTES DE MILLORA	78
8. CONCLUSIONS GENERALS	80
9. BIBLIOGRAFIA.....	82
9.1. DOCUMENTS LEGISLATIUS.....	87
ANNEXOS	90

1. PRESENTACIÓ

Aquest treball d'investigació té com a objectiu conèixer i entendre com els homes que estan privats de llibertat en una institució total, aïllats i exclosos del context social relacional, perceben, entenen i viuen la seva paternitat. S'elaboraran alguns recursos a través de les dades extretes del contacte directe amb persones que viuen la problemàtica investigada i amb l'ajuda d'un recull bibliogràfic. En voler extreure informació a través de la percepció, caldrà trobar els matisos, expressions i detalls que ens permetin estructurar una resposta clara i concisa però que ofereixi possibles millores a la intervenció, dubtes de l'experiència viscuda i emocions que sorgeixin del record i del present. A partir d'aquestes percepcions entendre la importància d'exercir la paternitat a presó, així com de construir un nou rol paternal responsable que faciliti el bon desenvolupament emocional i cognitiu del mateix pare, però que incideixi sobretot en el creixement del seus infants.

Una investigació que vol aportar les bases per entendre si és possible que hi hagin intervencions que no s'estiguin adequant a les necessitats del col·lectiu, fet que podria produir, en alguns casos, la vulneració de drets personals tant dels pares com dels propis infants. Aquestes característiques es relacionen en la nostra societat, un sistema profundament patriarcal que ha creat entre moltes altres desigualtats, una diferència abismal entre homes i dones. Aquesta construcció binària ha permès crear al voltant del sexe diferents valors, que s'han adjudicat per funcions i interessos en cadascun dels gèneres. En aquesta investigació s'ha volgut tenir en compte la construcció d'aquests rols de paternitat construïts al llarg del temps adoptant els valors de la societat occidental, perquè ens poden aportar detalls de com han passat a actuar els homes respecte la cura i criança dels seus fills i filles.

Una manera de funcionar i relacionar-se, que està basada en la masculinitat com a característica a defensar. On s'hi suma la capacitat de ruptura de la identitat de les institucions totals i la posada en pràctica d'una paternitat que ha estat doblegada, asfixiada i en alguns casos prohibida. Cal recordar que en aquesta investigació en cap moment he tingut la voluntat d'introduir en la mostra de recerca aquells homes, pares, que ja no tenien una relació vinculada de cures, d'afecte, relació educativa i responsable amb el seu fill o filla abans d'ingressar a presó. Pot ser interessant entendre-ho des d'aquest punt. Com aquesta paret física i emocional impedeix que l'infant creixi amb el seu pare i que el pare continuï creant i desenvolupant el seu rol paternal.

Entendre doncs que la problemàtica a la que ens volem adreçar passa indispensablement per analitzar com s'han construït aquests rols socials, com han canviat i quines són les obligacions i responsabilitats que s'ha adjudicat a cadascun dels gèneres.

Entendre que existeixen diferents recursos penitenciaris que permeten aquesta relació de paternitat, però que potser són insuficients o s'han de replantejar. La necessitat de descriure com d'important és pel desenvolupament social, efectiu i cognitiu de l'Infant poder tenir a l'abast una figura paternal responsable que té la intenció d'exercir de pare amb tots els drets i responsabilitats. I no només en aquest aspecte, sinó ser capaços de realitzar una mirada holística a la problemàtica que es genera i proposar possibles millores que relacionin aquesta relació filio-parental amb el desistiment delictiu dels homes privats de llibertat. Un vincle que pot tenir la força suficient per promoure la creació d'una nova identitat, així com un desig o motivació de respondre millor a les pròpies responsabilitats.

En aquest conjunt de vivències aprofundir en el que suposa estar reclòs en un centre penitenciar. Com aquest, degut als processos de presonització; doblega, fa perdre la pròpia identitat i modela la forma de veure i entendre el món. Un submón canviant que vas deixant de percebre un cop entres i que has de tornar a entendre tot just sortir. Com diuen, la condemna comença a l'exterior.

Analitzant amb perspectiva tota la informació que s'ha utilitzat per construir la investigació i després de realitzar una recerca bibliogràfica, s'ha observat que hi ha poc material que es focalitzi en l'exercici paternal a presons.

Tanmateix, observar com si que hi ha molta matèria sobre la criança dels fills associat al gènere femení, així com vinculacions entre la masculinitat i el patriarcat. I tot i que les teories del desistiment que parlen sobre la criança dels fills com a element desistidor són centrals avui en dia, s'han pogut veure poques intervencions o projectes directes a Catalunya sobre la temàtica en concret. Aquest fet, fa que el consideri com un dels motius pels quals aquest treball pot tenir rellevància, tant teòrica, com de cara a l'aplicació pràctica. A més, afegir la importància de la participació dels interns, que són la veu que representa les persones que estan en contacte directa amb el conflicte investigat. Com es pot incorporar aquesta visió de la paternitat i aplicar-la a una possible pràctica educativa i professional. Intentar construir les bases per tal de poder treballar per millorar la intervenció amb les persones que es troben immerses en la problemàtica a presó i resoldre dubtes sobre les intervencions actuals.

Tot i ser un treball de final de grau, que suposa una investigació molt breu, no deixa de ser un repte. Un repte amb dues dificultats principals; la poca informació bibliogràfica accessible respecte algunes temàtiques i la dificultat d'accés a l'àmbit de justícia.

És per aquest motiu que pot ser d'ajuda tenir un treball d'aquesta índole que pot oferir algunes bases per a la coneixença i la intervenció de la problemàtica en els centres penitenciaris. Uns continguts que mostren situacions reals, que ens poden ajudar a replantejar el rol de pare a presó, i també com es crea a l'exterior, trencant amb la perpetuació dels estereotips de gènere i classe. I fins i tot, per donar eines a la mateixa institució per continuar treballant en aquesta continua evolució, replantejant i transformant les intervencions i el sentit que donem a la rehabilitació. Una investigació que pot interessar dins de l'espai professional ja que som els educadors i educadores socials les que també tenim la responsabilitat de, mitjançant l'acompanyament, l'escolta activa, la difusió, la crítica i la construcció de possibles millores en les polítiques socials i comunitàries donar les eines per des-construir, des-estigmatitzar i des-esteriotipar les persones amb les que directa o indirectament treballem (ASEDES, 2007). La responsabilitat de donar veu, de no invisibilitzar, de promoure l'educació a través de la pedagogia i les accions directes. Tot això, creant-nos un espai dins de l'administració per tal de ser partícips i capaços, com a categoria professional, de promoure el canvi i la millora social.

Finalment, extreure'n la importància implícita que representa el fet de defensar els drets dels propis infants. Reflexionar sobre la possible necessitat de vertebrar propostes de protecció a la infància per tal de protegir i defensar els seus drets fonamentals. Ja que tot i que el fet que el pare estigui a presó no significa que el fill estigui desemparat, pot ser un factor a tenir en compte respecte el risc d'exclusió social. Donar èmfasi als menors i les seves necessitats i dirigir les intervencions cap a la prevenció per tal que els infants sense vincles familiars estables no entrin en el recorregut de tutela de l'estat. On mica en mica s'institucionalitzen, cronificant així molts dels comportaments delictius en joves i tal i com explicita Hurstel (1997) la possible perpetuació dels pares anomenats "mancats".

Quan al inici del procés de construcció del treball de final de grau m'havia de plantejar la temàtica i l'argument principal, vaig pensar que volia analitzar, conèixer i entendre alguna estructura de l'estat relacionada amb l'educació social que tingués un gran poder de control sobre la població activa. Després de donar-hi voltes vaig pensar, potser per estereotips o per prejudici (imaginari) que els centres penitenciaris eren les construccions més agressives que tenia i té l'estat per poder separar els no adaptats i

controlar-los. Com a través de les condemnes exemplars es construïa la prevenció general negativa a la resta de la ciutadania. Analitzava el meu context i entorn més proper i observava com la desconexió al voltant de les intervencions dutes a terme en els centres penitenciaris eren totals i si algú coneixia quelcom, estava tenyit de mites o dades morboses. Era necessari doncs conèixer la institució i sobretot veure com es relacionaven les persones internes amb l'exterior, amb les seves famílies i infants. Com podien continuar fent la seva vida? Podien relacionar-se amb les seves famílies de forma normalitzada? No pot ser que un dels principals objectius de les intervencions a medi tancat siguin la reinserció de les persones ateses i nosaltres en siguem totalment desconeguts. Com podem dur a terme una bona acollida així?

Un cop vaig tenir l'àmbit escollit, vaig començar a endinsar-me en el tema de gènere a través de diferents autores i sobretot en com la paternitat (en conèixer les diferències legislatives entre homes i dones) era molt diferent respecte l'exercici de la maternitat a presons. Al ser una investigació acadèmica, considero que és l'espai i l'oportunitat perquè ens marquem reptes i objectius amb dificultats per assolir, per tal de sortir i abandonar la nostra zona de confort. El més enriquidor de qualsevol procés és el procés en si, no aconseguir un objectiu final.

Com més obstacles ens trobem en aquest camí, més recursos haurem d'adquirir per superar-los i generar coneixement. Finalment, també considero que és important no quedar-se en la crítica de les intervencions ja existents, formular possibles respostes i metodologies sobre la temàtica i la pràctica educativa. Plantejar-se si cal adoptar possibles millores per a les polítiques penitenciàries actuals a Catalunya. Si aquestes perpetuen els estereotips de gènere dins de presó i com influeixen en la rehabilitació de les persones preses. Finalment, incidir sobretot en un dels grups més vulnerables, els fills i filles, a qui la presó els hi ha afectat la seva estructura familiar i estabilitat. Per tal de poder-hi incidir oferir als pares els espais de relació suficients com per poder transformar el seu rol paternal i trencar amb les expressions tradicionals. Millorar així, indirectament la intervenció amb els infants, principals benefactors d'aquesta nova paternitat exercida pels seus pares.

2. PREGUNTA D'INVESTIGACIÓ

Per iniciar el procés d'investigació i estructurar la línia de discurs i diàleg entre els diferents autors i autores escollits per el marc pràctic cal construir prèviament les preguntes d'investigació. Aquestes creades en clau de matèria prèvia em facilita i m'ajuda de forma estructural perquè em permet seguir durant tot el desenvolupament un fil conductor.

Per tal de clarificar-les s'han dividit en dos grans grups. La primera com a pregunta mare, de la qual en creixen les dos següents.

Pregunta d'investigació: Com perceben la paternitat els homes privats de llibertat del Centre Penitenciari de Lledoners?

Sub-Pregunta d'investigació: Pot ser l'exercici de la paternitat un factor d'ajuda per a millorar les competències socials i personals respecte a un procés de canvi d'identitat?

SubPregunta d'investigació: Els diferents recursos i programes de treball a presó, ajuden a mantenir o millorar les competències per exercir correctament la paternitat?

3. MARC TEÒRIC

3.1. BLOC I: SOCIETAT

3.1.1. Paternitat

La paternitat en sentit gramatical i literal és la qualitat de ser pare. Així com maternitat, és la de ser mare (Robles, 2012). Però no és així com es construeixen les relacions familiars. Entenem que el significat de paternitat és canviant, variable i evolutiu.

Però no només és un procés evolutiu i innat. Adoptant la definició de Salguero (2004), la paternitat no pot ser considerada únicament com reproducció biològica, sinó com un procés social i cultural on les pràctiques, significats i vivències s'han vist influenciats pels discursos predominants de cada època històrica, grup social i cultural, per això, tampoc pot ser vist com universal i invariable. Uns altres discursos dominants, han sigut els de la família patriarcal moderna.

Pero las limitaciones de la patria potestad primero por la Iglesia y luego por el Estado fueron quitando poder al padre, en la elección de pareja primero, en la imposibilidad de desheredar después. Esto marca el origen de la familia moderna y del capitalismo del siglo XVIII, se limita la patria potestad en función de libertades de elección, pero se sitúa el ejercicio de la ley en la Iglesia y en el Estado. El patriarca sobrevive trasmutado en burgués industrial y comercial, y en otras clases sociales se reproduce este modelo dominante de familia. Falocentrismo y patriarcado van juntos (García, 2013).

És en aquest context doncs, que si analitzem el moment social, cultural i legal actual, molt semblant al d'anys enrere, podem observar la predominança d'un grup determinat, amb uns valors establerts concrets. En aquesta societat tradicional, on els valors patriarcals són els principals, la paternitat no és més que una prolongació dels valors derivats de la identitat de gènere¹ dels homes i del lloc social que ocupen. Per tant, ens trobem que la funció parental derivada de la capacitat sexual biològica de tenir la possibilitat/capacitat de ser pare s'ha dissociat de la identitat del gènere masculí. En cas contrari, ens trobem que les dones, la feminitat les limita en gran part a la capacitat reproductiva i el seu paper social i assistencial, adoptant per tant, les característiques identitàries de gènere i la seva capacitat biològica reproductiva (García, 2013).

¹ La identitat de gènere és la percepció que una persona té sobre el seu propi gènere. Generalment, aquest es pot classificar en home, dona o no-binari. Hegemònicament s'ha relacionat el sexe i el gènere. Es pot correspondre amb el sexe assignat en néixer o en pot diferir.

Tal com diu Parsons (1995) les teories socials, quan es referien al paper de pare, es limitaven a parlar del seu rol tradicional (proveïdor econòmic) més instrumental, per diferenciar-lo del rol matern, més bé expressiu. Però no és tan sols el rol de proveïdor econòmic el que està estructuralment acceptat, és més, potser és un dels més des-construïts. Per poder continuar amb el sistema proposat, el patriarcat ha utilitzat l'associació de la funció parental amb el poder (relacions de subordinació). Aquest fet, unit al de les actituds i comportaments que conformen la masculinitat, com la violència, ha creat les bases per que les relacions patern-filials es plantegin en termes dicotòmics (Szil, 2007)

- a) **Poder-Subordinació:**Relacions de domini.
- b) **Límits-Encongiment:**Disminuir les capacitats de l'altre a partir de les fronteres.
- c) **Càstig-Obediència:** Intervenir a partir del càstig per modificar conductes.

Seguint aquesta línia argumentaria, a les dones només se'ls hi ha donat l'oportunitat "d'elegir" les dicotomies restants:

- a) **Fragilitat-Protecció:** Protegir davant les vulnerabilitats
- b) **Dependència-Cures:** Presència en la criança
- c) **Creixement-Recolzament:** Referent durant el creixement
- d) **Afecte-Amor:** Expressions maternes establertes

És aquest el començament de la cronificació dels mateixos rols i estereotips de gènere. És més, l'aprenentatge de les diferents assignacions de rols a cada sexe, també dit socialització (Szil, 2007) és desenvolupa directa i indirectament des de la petita infància i es manifesta en tots els aspectes de la nostra vida. Per tant, tot allò que adoptem i reproduïm davant dels infants, és material d'aprenentatge i reproducció conductual (Hurstel, 1997). Per complementar els arguments de Szil (2007) fer referència a la investigació de la Fundació Jaume Bofill realitzada per Elzo, Martinez i Pampliega, (2009). En aquesta, s'utilitza una mostra de mil famílies catalanes i s'investiguen els models educatius familiars. Es pot observar com en tots els casos, les criatures perceben que el pare s'involucra menys que la mare en les activitats vinculades amb elles i, en general, fan una valoració menor de la implicació dels pares i mares, que la que fan aquests d'ells mateixos:

Considero que los malos tratos a los niños constituyen uno de los legados más arraigados del patriarcado como orden social y matriz cultural. Es una manifestación concreta y a la vez dramática de lo que ocurre cuando los valores básicos de la figura paterna tradicional impuesta por la sociedad patriarcal se convierte en valores

pedagógicos de toda una cultura. Estos valores son “ley”, “autoridad” y distancia” (aun estando presente físicamente) (Szil, 2007).

Moltes de les teories adaptades per Freud, Klein, Bowlby, entre d'altres. Feien referència a que durant la primera infància, (Des d'1 a 3-4 anys) la mare era la figura principal de suport i criança. Aquest descobriment del paper femení com a rol dominant i important en el desenvolupament dels fills i filles va provocar que el paper del pare (paternitat) quedés desplaçat (Tizón i Fuster, 2005), però des del punt de vista de la observació sistemàtica i/o clínica com dels estudis empírics, reconeixen cada cop més la importància del paper del pare, fora de les construccions de rols de la societat actual.

És doncs ens aquests processos de creixement familiar i individual, on és donen els processos de culturització, socialització, humanització, subjectivitat i identificació (Villegas, 2005). Per tant, el format de família occidental actual, al tenir l'objectiu de contribuir i crear un progenitor que s'adapti a la societat, adaptant la seva visió a la complexitat de l'entorn, també provoca que el mateix infant passi a formar i adapti el seu estatus social determinat, ser home social.

Ens trobem doncs amb una majoria d'infants que neixen amb famílies (excepcions) patriarcals, que només coneixen un tipus de relació social i que per tant, sense cap possible des-construcció emocional i cultural, estan destinats a reproduir i cronificar els mateixos comportaments i actituds. A més, un aspecte interessant és la valoració que fan els fills i filles de la implicació respectiva dels pares i les mares. La implicació del pare en activitats és valorada de manera positiva, mentre que la implicació de la mare de manera negativa (Elzo, Martínez, Pampliega, 2009). Però tan sols són herència de rols paternals adjudicats, en el seu moment, pels seus pares. És en aquest moment, segons (Szil, 2007) que cal vertebrar un moviment d'homes pel canvi de concepte de paternitat i de relació amb les dones i infants. En primer lloc, responsabilitzar-nos de la posició de poder i control que la tradició patriarcal ens ha transferit. Ens toca doncs, ser dissidents del patriarcat, tot i que sigui menys segur ser “nous pares sensibles”, i perdem privilegis i guanyem inseguretats.

Hem de ser conscients que som directament responsables de que hi hagi joves que encara avui, trien un rol de supermascle, de dominació envers els altres (majoritàriament dones) que els permet ser participes d'un grup ja creat amb papers determinats.

3.1.2. Masculinitat: Construcció del rol paternal

Per entendre com s'acaben de formular els diferents rols paternals cal fer una revisió de la construcció socio-històrica del rol de pare i com aquest es relaciona amb la masculinitat i la criança dels fills i filles. Fer aquest anàlisi ens pot ajudar entendre com es reproduïxen alguns rols i com els infants i joves de pares que han seguit un model concret absorbeixen les mateixes conductes apreses. A través de quins pilars socials s'ha construït el rol paternal i com mica en mica les característiques adjudicades a la funció de "pare" han anat evolucionant. Finalment relacionar-ho amb la masculinitat, i com aquesta afecta la cura i la criança dels infants i la relació amb el context social més proper.

Per entendre com s'adjudiquen els diferents rols paternals cal analitzar breument el context social en el que vivim. Tal i com comenten Waisblat i Sáenz (2004), psicòlegs especialistes de Processos Correctors Comunitaris (ProCC), quan es parla de gènere o de les relacions que s'estableixen entre homes i dones, el concepte del patriarcat és una eina imprescindible per entendre i explicar les desigualtats instal·lades en la història de la nostra societat. A més, per tal d'entendre-ho en tota la seva globalitat, també cal relacionar-ho amb el capitalisme, el sistema hegemònic de producció, però no només en la seva essència econòmica sinó també de subjectivitat i relacions socials (Cucco, 2005). Per tant, el nexa entre capitalisme i patriarcat és la seva influència en la manera que tenim de relacionar-nos. Seguint la línia argumentaria, Izquierdo (2000) comenta que la revolució capitalista avarca també transformacions radicals en el mode d'establir les relacions de poder, d'obtenir obediència i acceptació a les normes socials, satisfer les necessitats d'estimar i ser estimat. De donar sentit a la mort, de concebre les relacions entre generacions, entre d'altres. A partir d'aquí entendre que la interacció i construcció mútua entre patriarcat i capitalisme permetrà construir conceptes teòrics i eines per intervenir eficientment en la transformació de les relacions de poder i desigualtats imperants en el moment històric social actual (Waisblat i Sáenz, 2013).

Un cop relacionats ambdós conceptes també basar-nos en les aportacions de Fernández (2004) que entén que aquesta diferència de gènere és concebuda pel patriarcat des d'una visió atributiva, pel fet que s'atorga al concepte de masculinitat o masculí la propietat del model humà. És a dir, es relaciona <<home: Home>>, i per tant, l'altre gènere, es construeix en termes negatius:

"Lo humano será «esencialmente» lo masculino; él será la medida de todas las cosas y modelo positivo de lo valioso. Lo masculino será lo sano, lo deseable, lo ético. Todo lo

que se puede esperar de lo humano, se iguala con lo masculino. Esto genera el androcentrismo. Todo será evaluado desde estos parámetros; lo que entre dentro de estas categorías será positivado, lo que no entre en las mismas será excluido.

Si uno de los polos tiene el monopolio de las características de lo humano, el otro polo se definirá como negatividad, como margen. El otro polo casi queda fuera de las características de lo humano. Todo lo que no sea lo masculino, será margen o negatividad. La mirada masculina es el centro de interpretación de la realidad” (Fernández, 1994)

Aquesta reflexió de Fernández (2004) ens aporta punts clars per preguntar-nos des d'on estan desenvolupades la majoria de mirades, polítiques i legislacions de la nostra societat. I tot i que el concepte de gènere va ser establert per Stoller (1968), en aquest cas ens centrarem en la conceptualització que realitzen Valdés i Fernández (2006) sobre el gènere on s'al·ludeix al fet que es tracta d'una construcció social i cultural de les diferències biològiques que realitzen les societats. I que per tant, també és tracta d'una eina de diferenciació, que vol acabar parlant de les atribucions que es realitzen per ser home o dona en les diferents cultures. I això és causa directa del sistema patriarcal, vertebrat com a pilar que sustenta la desigualtat entre gèneres (Bola i Ortega, 2013). Un altre procés de construcció social i cultural recolzat pel sistema patriarcal és la masculinitat. Procés el qual està relacionat directament amb la pràctica de la paternitat, ja que aquesta és una de les formes socials per les quals s'expressa la identitat masculina (Montesinos, 2002).

Seguint el fil anterior, Montesinos (2008) també argumenta la necessitat de construir una nova identitat masculina que es desvinculi dels valors tradicionals, traspasant aquests rols cap a la creació “d'un nou pare”, caracteritzat per la creixent participació en la criança dels seus fills. Abans però de construir aquest concepte del “nou pare” cal entendre quines són les característiques que majoritàriament s'han atribuït i es continua fent a la gran part de la població masculina degut al seu comportament social:

“La masculinidad era y aún hoy es vista como una relación de poder, significa: Un hombre en el poder, un hombre con el poder, un hombre de poder. La masculinidad es sinónimo de fortaleza, éxito, capacidad, confianza y control; bastantes adjetivos para ser mostrados en cada actitud y comportamiento (Valdés i Olavarría, 1997).

Afegeix Montesinos (2002) seguint la mateixa idea que Valdés i Olavarría (1997) que els aspectes més significatius que defineixen els estereotips masculins són l'ocultació de les emocions, del patiment, la impotència, la por i la debilitat, característiques de la identitat que són reforçades per l'entorn. Podríem dir doncs, que aquestes són les característiques que s'atribueixen al rol masculí, i per tant al rol que un pare reproduceix

davant dels seus progenitors. Per descomptat, no tots els homes segueixen els mateixos patrons, però quin són els rols que adopta la majoria? Per acabar d'entendre quina és la masculinitat expressada per la majoria d'homes de la nostra societat i quines característiques conductuals contempla podem basar-nos amb la classificació aportada per Connell (Gil i Calvo, 2006; Lomas, 2003):

- a) **Masculinitat hegemònica:** Practicada pels homes heterosexuales que monopolitzen el poder, el prestigi i l'autoritat.
- b) **Masculinitat subordinada:** Masculinitats divergents de la posició de poder hegemònica dels homes. Associat a homosexuals.
- c) **Masculinitat còmplice:** Masculinitat silenciosa que no forma part de la minoria hegemònica però que gaudeix dels avantatges per igual.
- d) **Masculinitat marginada:** Relacionat amb els grups ètnics minoritaris i marginats.

Segons Sanfèlix (2012), el més probable és que els homes estiguin integrats dins de la categoria de "**masculinitat còmplice**", fet que gaudirien dels avantatges de la condició hegemònica de la masculinitat. Aquest fet, tal i com argumenten Bola i Ortega, (2013), està relacionat amb el sistema patriarcal actual i per consegüent, amb les desigualtats entre gènere. Adoptant l'argument de Olavarría (2000) podem senyalar que la identitat masculina i la paternitat (Montesinos, 2002), estan subjectats per dos models de "ser pare", el primer es basa en els trets tradicionals i el segon basat en el respecte i l'afecte. El problema que es detecta és que no són dos models compatibles. Perquè un es basa en la subordinació i l'altre en la igualtat. S'ha de tenir en compte que canviar la paternitat tradicional a una altre més moderna significa transformar l'estructura cognitiva que defineix els homes com a persones que tenen el poder en el context social actual. Cal una transformació doncs en el sistema patriarcal per recolzar el canvi en la identitat masculina. La importància dels arguments anteriors és que ens permeten relacionar tres grans conceptes; **masculinitat – patriarcat – paternitat**.

Quan la identitat masculina la focalitzem en la paternitat, és important incidir en com es desenvolupa l'educació dels fills o filles per part d'aquestes figures. Una possible resposta, és la que argumenta Hurstel (1997) on refereix que els pares educadors, a la vegada han sigut fills i nets dels pares anomenats "mancats". Persones que han viscut com a fills amb faltes d'afecte, tendresa, amor i recolzament (falta de suport de la figura paterna) i que han reproduït com a conductes apreses. En una investigació de Torres Velázquez publicada per la revista de Ciències Socials (2004) on van participar 18 homes amb fills i filles es va examinar el model de paternitat que els homes havien

vist i après dels seus pares per analitzar com havia servit per exercir la seva pròpia paternitat. Juan José (45 anys) un dels casos de la investigació afirmava que: “[...] *Mi padre digamos, no tenía una preparación para ser de otra manera. Tal como lo criaron, él crio a sus hijos... hoy se arrepiente seguramente.*” En aquest sentit, fent referència a la relació amb el pare i l’educació rebuda, Ignacio (55 anys) també refereix:

“[...] Mi padre era muy autoritario, intransigente, con falta de diálogo, evidentemente lo que él había recibido de su padre como consecuencia de ello no pudo transmitir otra cosa, porque tanto sus principios, tanto de educación eh... como de... podemos decir de... de comunicación con su padre era muy limitada... un hombre que le había exigido de joven, pues mucho, por un trabajo fuerte que tenía del campo, de agricultura y evidentemente lo tuvieron casi trabajando desde muy pequeño, y la exigencia y dureza de su trabajo pues fue tremenda y como consecuencia de eso... ese autoritarismo, esa fuerza y exigencia y... y podíamos decir... de falta de comunicación y tal pues me la transmitió a mí, como consecuencia pues mi relación con él fue muy exigente, muy fuerte”.

Aquests relats vivencials donen veu als arguments de Hurstel (1997) i donen força a la importància de transformar aquesta visió tradicional de la masculinitat per impedir que és cronifiqui una forma d’educar que transmeti als fills i filles uns models basats en la paternitat patriarcal tradicional. Elaborant nous models de valors de paternitat construïm noves identitats masculines i representacions socials de paternitat. Perquè cal ser conscients que aquestes dues es construeixen principalment a través de la convivència amb el pare (Daniels i Weingarten, 1998; Parke, 1996, 1999; Marsiglio, Hutchinson i Cohan, 2000; Eggebeen i Knuester, 2001).

Tot i que la paternitat es concep dins d’aquest model patriarcal, que ahora determina la masculinitat i li adjudica unes característiques concretes, es comencen a observar moviments en la família, relacionats amb el canvi de rol atribuït a l’home i la dona (Velázquez, 2004). A més Ferrari (2011) refereix que els pares cada cop busquen més conductes d’afectivitat i proximitat amb els fills i filles i es comencen a comprometre amb la criança d’aquests. Però aquests canvis no només afavoreixen el creixement dels mateixes progenitors, sinó el correcte desenvolupament de les habilitats dels fills i filles:

Podria dir-se que aquelles famílies que idealment tenen un funcionament familiar bo, i així ho manifesten els seus membres, són aquelles que mostren nivells elevats d’un estil educatiu positiu, en què es reforcen les bones conductes amb abraçades, celebracions o recompenses; són famílies en les quals existeix implicació dels progenitors en les tasques dels fills i aquests així ho perceben. Els pares i mares

comparteixen oci i juguen amb les criatures, practiquen esport amb elles i/o van al cinema junts. (Elzo et al., 2009)

Com a conductes paternals adients o fins i tot utòpiques Zicavo (2006) menciona que aquesta implica diverses actuacions. Primer de tot una possibilitat real de mantenir contacte amb el menor, de manera que la presència paterna sigui entesa com a quelcom necessari per el procés de creixement i maduració del fill o filla. En segon lloc, disponibilitat afectiva, emocional, que pugui identificar-se en accions quotidianes de caràcter recíproc. Finalment, la participació cooperativa amb les tasques que sorgeixen del procés de criança dels fills així com poder garantir el desenvolupament de les seves habilitats. Aquesta tasca de paternitat no pot ser concebuda com a quelcom innat sinó que com exposa la Comissió Econòmica per l'Amèrica Llatina i el Carib (CEPAL) la paternitat s'ha d'entendre com una relació que es transforma al llarg del cycle vital tant del pare com del fill o filla. És a dir, es pot aprendre, canviar i millorar.

Aquesta necessitat de tenir un paper actiu en la criança dels fills i filles tot i que està creixent encara no ha aconseguit que els nivells de participació en aquest àmbit hagin augmentat, fet que produeix un desajustament entre les creences dels homes sobre el seu rol de pare i la seva conducta paterna actual (DeVault, 1991; Hochschild, 1989; Rustia i Abbott, 1993). Aquesta situació potser és deguda, tal i com argumenta Montesinos (2000) que per reconèixer la igualtat de les dones, per acceptar els seus projectes de vida, respectar i conviure amb els seus fills i filles hi ha d'haver una transformació en les seves actituds i conductes, començant per la presència en l'àmbit familiar i en la col·laboració amb les tasques de la casa i la criança dels infants. Perquè això passi cal modificar la identitat masculina. Una transformació que no ha de ser només ideològica sinó també pràctica (Montesinos, 2000).

3.1.3. Drets dels Infants

Com hem vist anteriorment hi ha una opinió més o menys consensuada a través de diferents autores i autors que remarquen la importància de la figura paterna en el desenvolupament integral de l'infant. Per poder donar resposta a aquestes necessitats tant del pare com del menor, la majoria d'enfocaments legislatius adopten aquesta línia de pensament, defensant els drets dels infants i promovent que en l'àmbit penitenciari també es respectin aquestes directrius.

A continuació es mostraran les normes, lleis i cartes més importants que marquen línies específiques per a mantenir els drets i llibertats d'aquests infants. Un recorregut més general a través de les firmades des de la Unió Europea i centrar-nos cada cop més en el nostre país fins a arribar a les construïdes per la comunitat catalana.

EUROPEAN PRISION RULES

Tot i que el 1973, el Consell d'Europa va elaborar les seves pròpies normes mínimes estàndards per al tractament dels reclusos, aprovades pel Comitè de Ministres (Resolució 73. 5). Nosaltres ens centrarem les que van ser ratificades pel mateix òrgan l'11 de gener del 2006, arran de la 952 reunió de delegats de ministres (Rec, 2006). Aquestes són una recomanació, no una obligació de compliment. Tot i així es recomana als estats membres que és important seguir actualitzant els principis relatius a la política penitenciària. Finalment, és interessant veure com s'explicita que la informació de dites regles europees han de ser transmeses entre les autoritats judicials, el personal penitenciari i els mateixos reclus (Rec, 2006). La importància del document rau en que la majoria d'articles estan vinculats directament amb la protecció dels infants, tot i que sovint no es vegin reflectits en intervencions concretes.

Principis fonamentals:

2. Les persones privades de llibertat conservaran tots els drets que per llei no els hagin estat retirats per la decisió que els condemna a una pena de presó o a una detenció preventiva.
5. La vida a la presó s'ajustarà tant com es pugui als aspectes positius de la vida fora de la presó.

Contacte amb el món exterior:

24.4. Els acords de visites han de ser els que permetin als presoners mantenir i desenvolupar les relacions familiars de la manera més normal possible amb els infants.

36.1 Els infants només poden quedar-se a la presó amb els pares quan sigui del millor interès dels infants interessats. No se'ls tractarà com a presoners.

36.2. Quan es permeti als infants romandre a la presó amb una prestació especial per a pares, s'haurà de fer una guarderia, composta per persones qualificades, on els infants s'ubicaran quan el pare estigui involucrat en activitats en què el nadó no pugui estar present.

36.3 Hi haurà condicions especials d'allotjament per atendre el benestar dels nens.

La Regla 24.4 posa en evidència la importància de les visites tant per els reclusos com per les mateixes famílies. És important que sempre que sigui possible les visites durin un temps llarg, per exemple de 72 hores, com és el cas de molts països d'Europa de l'Est (Rec, R., 2006). Respecte a la Regla 36.3 hi ha diferències en el que respecta al límit d'edat. A més, les necessitats dels infants varien molt i pot ser d'interès superior d'un nen o nena determinat que se'l tingui amb el seu pare o mare a la presó durant més temps que el que estableixi la regla (Rec, R., 2006). Tot i que les directrius són bàsiques i molt generals, també comprenen la infància com a quelcom important per als reclusos. No és però, fins el 1989 que es crea el primer codi jurídic on els estats membres si que estan obligats, per llei, a desenvolupar-lo i secundar-lo.

UN CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD 1989

Va ser el primer codi jurídicament vinculant dels drets dels infants a escala mundial. Va ser aprovat per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989 i signat per la majoria dels Estats Membres (alguns van ratificar i d'altres no van accedir a signar-los) (United Nations, 1991). Va entrar en vigor el setembre del 1990. El dret d'un nen o nena a mantenir el contacte amb un pare empresonat queda implícit.

Article 3

En totes les accions que concerneixen l'infant, tant si són portades a terme per institucions de benestar social públiques o privades, tribunals de justícia, autoritats administratives o cossos legislatius, la consideració principal ha de ser d'interès primordial de l'infant.

Article 9.1

Els estats membres han de vetllar perquè un nen no estigui separat dels seus pares en contra de la seva voluntat, excepte quan les autoritats competents sotmeses a revisió judicial determinin, d'acord amb la llei i els procediments aplicables, que aquesta separació és necessària per al millor interès de la nen. Tal determinació pot ser necessària en un cas particular com el que impliquen abús o negligència del fill dels pares, o un lloc on els pares viuen per separat i s'ha de prendre una decisió sobre el lloc de residència del nen.

Ser conscients de la importància de l'article 3 i consegüentment del 9.1, per comprendre com s'han d'orientar les intervencions per tal de preservar els drets i les llibertats de les persones (Comité, 2013). Progressivament i degut a les mancances institucionals i necessitats socials, es van anar desenvolupant i actualitzant els diferents drets, adoptant mesures més progressistes i abraçant més àmbits d'actuació. També calia trobar la manera de fer que els estats membres tinguessin els recursos i les eines per desenvolupar les directrius marcades per els comitès.

CARTA DELS DRETS FONAMENTALS DE LA UNIÓ EUROPEA 2000

Document que conté un llistat de drets humans i que va ser proclamat per el Parlament Europeu, el Consell de la Unió Europea i la Comissió Europea el 7 de desembre de 2000.

Apartat 3:

Tot nen tindrà dret a mantenir de manera periòdica una relació personal i un contacte directe amb els seus pares, llevat que sigui contrària als seus interessos.

La importància de tots els documents anteriors rau en el fet que són bases sòlides on consolidar les lleis de cada estat, assegurant, a partir d'un decret teòric, que es compleixen uns mínims de protecció i prevenció. És però, obligació i responsabilitats dels diferents estats i en el nostre cas, comunitat autònoma, que s'apliquin en cada un dels serveis.

CONSTITUCIÓ ESPANYOLA

Article 25.2:

Les penes privatives de llibertat i les mesures de seguretat estaran orientades cap a la reeducació i reinserció social i no podran consistir en treballs forçats [...]

Article 39.2:

Els poders públics asseguruen, en si mateixos, la protecció integral dels fills, iguals davant la llei amb independència de la seva filiació, i de les mares, sigui quin sigui el seu estat civil. La llei possibilitarà la investigació de la paternitat.

Article 39.3:

Els pares han d'oferir assistència completa als fills tinguts dins o fora del matrimoni, durant la seva minoria d'edat i en els altres casos en que legalment correspongui.

Article 39.4:

Els nens es beneficiaran de la protecció prevista en els acords internacionals que vetllin pels seus drets.

Es continuen recollint doncs, totes aquelles directrius que protegeixen l'infant i el pare. A nivell espanyol representa un dels marcs legislatius més importants. S'adeqüen a les necessitats de les persones preses a Catalunya? Els infants es beneficien realment dels acords internacionals

LLEI ORGÀNICA GENERAL PENITENCIÀRIA 1/1979

Article 3

Els interns podran exercir els drets civils, polítics, socials i econòmics i culturals, sense exclusió del dret de sufragi, a menys que fossin incompatibles amb l'objecte de la seva detenció o el compliment de la condemna.

Article 38.2

L'administració penitenciària celebrarà els convenis precisos amb entitats públiques i privades amb el fi de potenciar al màxim el desenvolupament de les relacions matern-filials i de la formació de la personalitat del nen o nena dins de la determinada circumstància especial per el compliment per la mare de la pena privativa de llibertat.

Article 51

Els interns estaran autoritzats per comunicar periòdicament, de forma oral i escrita, en la seva pròpia llengua, amb els seus familiars, amics i representants acreditats d'organisme i institucions de cooperació penitenciària, menys en els casos de incomunicació judicial.

Article 53

Els establiments disposaran de locals annexes especialment adequats per les visites familiars o de persones properes d'aquells interns que no poden obtenir permisos de sortida.

És doncs en aquesta línia argumentadora que tenen els articles de la LLOGP 1/1979, que podem vincular-ho amb l'Article 154 del Codi Civil, per tal de poder connectar-los amb l'exercici de la pàtria potestat.

Article 154

- a) Els fills no emancipats estan sota la pàtria potestat dels seus progenitors.
- b) La pàtria potestat, com a responsabilitat parental, s'exercirà sempre en interès dels fills, d'acord amb la seva personalitat, i respecte als seus drets, la seva integritat física i mental.

Aquesta funció compren els següents deures i facultats:

- a) Vetllat per ells tenir-los en companyia, alimentar-los, educar-los i oferir-los una formació integral.
- b) Representar-los i administrar els seus béns. Si els fill tinguessin suficient maduresa hauran de ser escoltats abans d'adoptar decisions que els afectin. Els progenitors podran, n l'exercici de la seva funció, demanar l'ajuda de les autoritats.

ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA

Article 17:

Els menors tenen dret a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social.

En tots els fragments anteriors es construeix, a partir de diferents posicions, un concepte clar. Els drets dels infants i la importància del seu desenvolupament i creixement integral. Finalment, tan sols observar alguns dels articles de la Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència que suposa una de les fites més importants en la tasca legislativa del Parlament de Catalunya en l'àmbit de l'atenció i la protecció de l'infant i l'adolescent.

Article 5

D'interès superior de l'infant o l'adolescent

D'interès superior de l'infant o l'adolescent ha d'ésser el principi inspirador i fonamentador de les actuacions públiques.

Article 6

Desenvolupament de les potencialitats personals

La criança i la formació dels infants i els adolescents ha de garantir-ne el desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social, d'una manera lliure, integral i harmònica, i ha de potenciar en tot moment llurs capacitats educatives i d'aprenentatge, i procurar-los el benestar físic, psicològic i social.

Article 12

Respecte i suport a les responsabilitats parentals

Els pares i les mares tenen responsabilitats comunes en l'educació i el desenvolupament dels fills menors d'edat. Les polítiques d'atenció i protecció dels infants i els adolescents han d'incloure les actuacions necessàries per a l'efectivitat de llurs drets, tenint en compte que el benestar dels infants i els adolescents està íntimament relacionat amb el de llurs famílies.

La pregunta que sorgeix però, és com des de les administracions públiques que depenen directament de l'estat no s'estan desenvolupant intervencions específiques que millorin la intervenció en aquests àmbits. Totes les premisses posen èmfasi en el dret primordial de l'infant però es vulneren la majoria de drets. Podem observar diferents bases que haurien de servir per construir i evolucionar cap a millores socials en aquest aspecte. Perquè no s'apliquen?

3.2. BLOC II: LA INSTITUCIÓ

3.2.1. Contextualització Àmbit Penitenciari

Les finalitats del sistema penitenciari estan explicitades per la Constitució Espanyola i desenvolupades per la Llei Orgànica². És on és defineixen els conceptes que expliciten les conseqüències de la pena i les finalitats primordials de la rehabilitació i reinserció.

La pena és la conseqüència del "*ius puniendi*"³ estatal que s'imposa per la conseqüència de cometre un fet delictiu. Segons el mandat normatiu de la Constitució Espanyola:

"Las penas privativas de libertad y las medidas de seguridad están orientadas a la reeducación y resinserción social, y el condenado a pena de prisión disfruta de los derechos fundamentales, a excepción de los que se vean expresamente limitados por el contenido del fallo condenatorio".⁴

El que se'n pot extreure és que el que es cerca, és l'educació i rehabilitació durant tot el procés de compliment de la pena. L'objectiu principal per tant, mitjançant la condemna imposada pel jutge, desenvolupar i educar en el concepte i pràctica de inserció i resocialització, per tal de continuar vinculant la persona penada amb la comunitat i la seva ciutadania.

Com també queda recollit en El model de Rehabilitació a les presons catalanes, (Generalitat de Catalunya, 2011) adoptarem la ratificació feta per el Tribunal Suprem d'Espanya, que representa l'òrgan constitucional que culmina l'organització del poder judicial a l'estat, respecte l'orientació de la pena:

"El mandato que en él (art. 25.2 CE) se contiene respecto al sentido en el que deben estar orientadas las penas y las medidas de seguridad no se dirige a los órganos jurisdiccionales, sino al legislador ordinario, asumiendo como obligación de nuestro Estado de Derecho la tarea de procurar en los establecimientos penitenciarios la reeducación y la reinserción social..."

Ser conscients que el Sistema Penitenciari Català treballa cap a un model social on les persones preses siguin el centre de l'acció i on puguin esdevenir subjectes actius del seu propi canvi. Es vol relacionar la persona amb quatre àmbits diferents però

² Orgànica, L. (1979). 1/1979, de 26 de septiembre, General Penitenciaria. *Boletín Oficial del estado*, 239, 23180-23186

³ *Ius puniendi* és una expressió llatina utilitzada per referir-se a la facultat sancionadora de l'Estat. De forma desglossada trobem d'una banda que, l'expressió "*ius*" equival a dir "dret", mentre que l'expressió "*puniendi*" equival a "castigar" i per tant es pot traduir literalment com dret a penar o dret a sancionar .

⁴ Art. 25.2 de la Constitució Espanyola.

essencials. Els professionals dels diferents centres penitenciaris, les famílies i l'entorn social, els equips especialitzats (escoles, instituts, etc.) i finalment la comunitat. Aquesta reinserció social ha d'aconseguir reduir al mínim els afectes negatius causats per l'anterior empresonament (Programa marc del model de participació i convivència dels centres penitenciaris de Catalunya, 2018).

COMPETÈNCIES

Des del 1984, per mitjà de l'Estatut d'Autonomia, les competències executives en matèria penitenciària van recaure sobre Catalunya. En tot l'Estat Espanyol, només Catalunya ha decidit acceptar el càrrec de gestionar l'administració dels centres penitenciaris i les seves característiques. Aquesta singularitat però, s'entén quan es mostra que aquest desinterès per part de les comunitats autònomes per exercir aquesta competència, rau en els costos econòmics que suposen la gestió i que no acaben sent atractives en termes electorals (Tamarit, 2016). Com argumenta Tamarit (2016), ens podem plantejar fins a quin punt la Generalitat pot exercir com a actor en l'àmbit judicial, ja que aquest, tan sols és un dels molts actors que influeixen en la doctrina judicial. Cal entendre que els elements del sistema penal: processal penal i execució penal emanen del Parlament de l'Estat sense que la Generalitat tingui la capacitat d'intervenir en cap procés.

Aquest fet, provoca que tan sols hi hagi una llei a nivell penitenciari que tuteli l'execució penal elaborada per l'Estat a través de:

- Constitució Espanyola del 1978
- Llei 1979 General Penitenciària
- Real Decret 190/1996 (Reglament Penitenciari)

No obstant, podem trobar un marge d'actuació que permet que la política penitenciària catalana tot i no desmarcar-se de la llei, si que reguli i elabori algunes instruccions i circulars, que a nivell tècnic es diferenciïn dels models espanyols però que no contradiuen la legislació, adequant-se millor al context i a les realitats socials dels ciutadans catalans.

A partir de l'Article 168 de l'Estatut de Catalunya, aprovat mitjançant la Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, es va voler oferir un document que adoptava una visió del tractament més amplia. Obria les portes a un model més encarat a entendre les mesures privatives de llibertat com a mitjà per a la reinserció i reeducació social (Tamarit, 2016). A través doncs d'aquest document es redacten dos punts principals

on s'argumenta que correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària:

- 1- Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària, que inclou en tot cas:
 - a) La capacitat per a dictar disposicions que adaptin la normativa penitenciària a la realitat social de Catalunya.
 - b) La totalitat de la gestió de l'activitat penitenciària a Catalunya, especialment la direcció, l'organització, el règim, el funcionament, la planificació i la inspecció de les institucions penitenciàries de qualsevol tipus situades a Catalunya.
 - c) La planificació, la construcció i la reforma dels establiments penitenciaris situats a Catalunya.
 - d) L'administració i la gestió patrimonial dels immobles i dels equipaments adscrits a l'Administració penitenciària catalana i de tots els mitjans materials que li siguin assignats.
 - e) La planificació i l'organització del treball remunerat de la població reclusa, i també l'execució de les mesures alternatives a la presó i de les activitats de reinserció.
- 2- La Generalitat pot emetre informes en el procediment d'atorgament d'indults.

Així doncs, queda clar que tot i que comparteixin el Codi Penal i la Llei General Penitenciària, la resta de programes, criteris i metodologies són pròpies del sistema penitenciari català i de cada centre penitenciari. Aquestes directrius pròpies queden recollides al Reglament d'Organització i Funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya (ROF, Decret 329/2006). Document que vol recollir una concepció política que consideri els serveis penitenciaris com una organització amb clara finalitat reeducativa i de reinserció. On s'aposta per un model més flexible, que compti amb professionals cada cop més qualificats i valorats (de Catalunya, G. Departament de Justícia, 2009). En contraposició a aquest model català, Raya i José (2015) argumenten que la pràctica quotidiana dels centres penitenciaris espanyols passa per contradir les afirmacions de la normativa (LOGP). Refereix que els programes no es desenvolupen correctament, que falten recursos materials i personals i que els pocs programes que es realitzen estan poc orientats a la rehabilitació i la reinserció social.

EL CENTRE PENITENCIARI

En la majoria de casos, sense una bona difusió de la capacitat educativa d'alguns dels centres penitenciaris del territori, s'entén que les presons són únicament espais físics on es priva de llibertat a persones que han transgredit les normes establertes per l'estat. La presó està construïda com a espai de càstig, però també contempla tots els objectius comentats anteriorment, passant per la reinserció fins la reeducació de les persones preses. Tot i la capacitat reeducativa que té degut a l'evolució del model tractamental, no podem oblidar que una de les qualitats que millor ha caracteritzat el desenvolupament del poder legislatiu dels últims 16 anys és el creixement del rigorisme punitiu del sistema penal espanyol (Díez, 2013), fet que suposa una clara contradicció al mateix sistema penal. No podem oblidar que en molts casos la presó és una de les eines que té l'estat per poder aïllar les persones que surten de les normes establertes utilitzant el concepte del "*ius puniendi*". Díez (2013) afegeix que a més, s'han difuminat les diferències ideològiques entre partits de dreta i d'esquerra, com per exemple el Partit Popular (PP) i el Partit Socialista (PSOE) fet que ha provocat que s'hagi adoptat un nou model de seguretat ciutadana on l'objectiu prioritari de la lluita contra la delinqüència ha abandonat la tradicional aproximació a la criminalitat des de les seves causes y s'ha centrat en els símptomes (Díez, 2004). Així que la societat i l'estat continuen exercint pressió per endurir les penes privatives de llibertat, així com la concepció de càstig i rehabilitació. Tanmateix, es poden observar clares diferències segons la tipologia de delicte i respecte l'enfocament de rehabilitació:

Hemos visto que la intervención institucional sobre la conducta desadaptada se plantea desde un absoluto predominio de los planteamientos judiciales, lo que convierte a las instituciones dedicadas a la intervención en agentes de control social. Esto es aún más manifiesto en el ámbito penitenciario, que se estructura en función de los aspectos puramente regiminales y de seguridad, con una atención muy secundaria a la intervención.

La vida en prisión se rige por el reglamento, diseñado de una manera seriamente restrictiva de la normalización de la vida (elemento fundamental de toda intervención), así como incluso de cualquier tipo de actividades, que no sólo se ven dificultadas sino incluso a menudo impedidas, ya que el objetivo no es crear un contexto terapéutico sino <<evitar problemas>> y, sobre todo, dominar al preso." (Valverde, 2010)

És amb aquesta idea de control social que les primeres presons van ser creades a Catalunya. La Model, presó situada a la Nova Esquerra de l'Eixample, construïda el 1887 i clausurada el 8 de juny del 2017, era i és un dels principals emblemes de la

política judicial catalana, que arquitectònicament i metodològicament reforçava molts dels arguments plantejats per Valverde (2010).

Tot i que les crítiques de Valverde (2010) encara respondrien a les característiques d'algunes de les presons de Catalunya i part de les d'Espanya, el 2004 va suposar un punt d'inflexió pel nostre territori. Es va poder observar com la taxa de persones delinqüents (inferior) no corresponia a la taxa de persones preses (superior), demostrant així el nivell de punitivitat del sistema i/o la continua percepció del càstig que té la mateixa societat (Díez, 2013). S'hi afegeix però, el ressorgiment de nous perfils delinqüents, el creixement de la població estrangera i immigrant reclusa i la tipificació dels delictes de violència de gènere i seguretat viària.

És quan és realitza aquest anàlisi que es veu palès una manca de:

- a) Dèficit de places penitenciàries
- b) Obsolescència de diversos equipaments
- c) Dèficit de persona, en termes quantitius

Es comença així doncs la creació de nous centre penitenciaris, exactament 3 per adults i 1 per joves, la remodelació de Quatre Camins i la creació de mòduls especialitzats en discapacitat intel·lectual i toxicomanies. En aquest pla de renovació es tanquen també 6 altres centres que ja no responien a les necessitats de la societat reclusa i la mateixa ciutadania (Diaz, 2019).

És en aquesta renovació dels models d'intervenció, comentat anteriorment, on es poden observar els canvis arquitectònics i funcionals que si que responen al plantejament rehabilitador i educatiu que es vol aplicar en els centres penitenciaris nous projectes, noves alternatives i formes d'intervenir diferents. També s'incrementa el personal de plantilla a les presons catalanes (Generalitat de Catalunya, 2009). Edificis més reduïts per facilitar la convivència i el bon equipament d'aquests. Es distribueixen per territoris i segons criteris de densitat de població i per factors sociodemogràfics construint així una relació entre els mateixos centres i les metodologies que s'hi duen a terme. Es comencen a obrir unitats de tractaments especialitzats i es disposen de més recursos econòmics, fet que facilita atorgar ajudes econòmiques als interns i les seves famílies (Capdevila et alt, 2015).

Tal i com marca la LOGP, 1/1979 dels articles 7-10, els centres poden ser de tres tipologies diferents:

- 1- Establiments de Preventius**
- 2- Establiments de Compliments de les penes:**

- a) Centres de règim ordinari (C.P).
- b) Centres de règim obert (Centres oberts, unitats dependent, etc.).

3- Establiments especials:

- a) Centres, unitats o dependències hospitalàries.
- b) Centres, unitats o dependències psiquiàtriques.
- c) Centres, unitats o dependències d'atenció socio sanitària, de rehabilitació social.

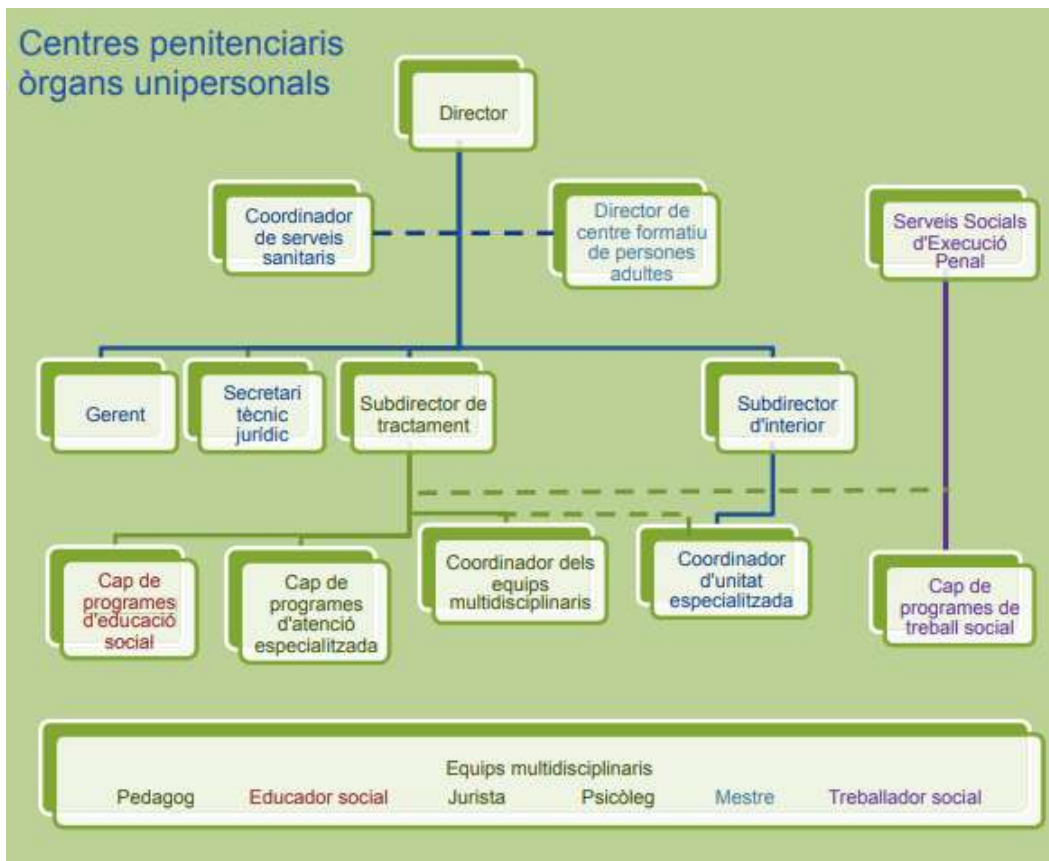
A partir de la tipologia de la condemna i del delictes els interns seran classificats tenint en compte el mapa de centres. Per tal de seguir els criteris de rehabilitació i facilitar la reinserció social dels interns es farà l'aproximació al territori i es derivaran sempre que sigui possible el més a prop del domicili i de les famílies. Tal i com marca l'article 63 de la LOGP 1/1979:

“Para la individualización del tratamiento, tras la adecuada observación de cada penado, se realizará su clasificación, destinándose al establecimiento cuyo régimen sea más adecuado al tratamiento que se le haya señalado, y, en su caso, al grupo o sección más idóneo dentro de aquél. La clasificación debe tomar en cuenta no solo la personalidad y el historial individual, familiar, social y delictivo del interno, sino también la duración de la pena y medidas penales en su caso, el medio a que probablemente retornará y los recursos, facilidades y dificultades existentes en cada caso y momento para el buen éxito de tratamiento.

Segons les característiques de cada cas, es dividiran en:

- a) 1r Grau:** Determina l'aplicació de les normes de règim tancat
- b) 2n Grau:** Implica l'aplicació de les normes corresponents al règim ordinari
- c) 3r Grau:** Determina l'aplicació de règim obert en qualsevol de les seves modalitats

Per tal de poder donar resposta a les diferents característiques del sistema penitenciari, els òrgans unipersonals dels centres penitenciaris s'organitzen verticalment d'aquesta manera:

II-lustració 1: Justícia, S. G. (2011). El model de rehabilitació a les presons catalanes. Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia.

3.2.2. Centre Penitenciarí Lledoners

El centre Penitenciarí de Lledoners es va inaugurar el 2008, coincidint amb l'inici d'una nova construcció de presons a Catalunya. Aquesta renovació incloïa equipaments renovats i models arquitectònics diferents, que juntament amb els recursos materials i humans buscaven millorar la rehabilitació i reinserció de les persones internes al centre (Pla Funcional, 2016).

És important observar alguns dels principis d'actuació que adopta Lledoners per tal de poder realitzar aquests processos de rehabilitació (Pla Funcional, 2016)

- 1- La ubicació dels interns en àrees específiques d'intervenció es realitzarà d'acord amb les seves necessitats tractamentals.
- 2- Totes les estratègies d'intervenció estan orientades a la preparació per a la vida en llibertat de l'intern. Intervenint vers els factors de risc relacionats amb la conducta delictiva i a la vegada fomentant factors protectors que enforteixin el procés de reinserció. Aquesta intervenció s'ha de regir pel principi d'intervenció eficaç i necessària.

- 3- Es considera l'intern subjecte actiu i compromès en el seu procés de canvi.
- 4- Es potencia la participació compromesa dels interns i professionals del Centre en la millora de la convivència en les unitats de vida. S'utilitzen fórmules de participació conjunta a través de la creació de comissions, assemblees, promotors cívics, dinamitzadors, etc.
- 5- Es compta amb la família i els referents socials com a elements claus en el procés de rehabilitació dels interns. Fet que afavoreix, en la mesura de les possibilitats, la implicació i participació d'aquests referents en el reforç de l'acció educativa que desenvolupa el Centre Penitenciari.
- 6- Es treballarà en totes les unitats de vida per l'ocupació òptima dels interns.

En aquesta sèrie de punts d'actuació podem observar algunes de les diferents metodologies que s'utilitzaran per poder encarar el procés de l'intern cap a la rehabilitació i futura reinserció. En concret ens centrarem en com estan estructurats els Mòduls de Lledoners, pioners en els models de Participació i Convivència.

Els mòduls de Participació i Convivència el que cerquen és realitzar un treball educatiu i tractamental que faciliti el posterior retorn a la comunitat. S'intenten mantenir una sèrie de programes que permetin fer front a la subcultura carcerària i que facilitin els processos de canvi dels interns i millorin els processos de reinserció social (Pla Funcional, 2016).

Les principals característiques que diferencien els Mòduls de Participació i Convivència de la resta de presons que no han incorporat aquest model són (Pla Funcional, 2016):

- a) Els interns residents tenen un perfil similar pel que fa a la seva etiologia delictiva i les seves necessitats d'intervenció.
- b) Els interns han de tenir dissenyat un pla d'activitats adequat a les seves necessitats que faciliti els processos de canvi.
- c) Tots els professionals de la unitat són corresponsables del treball educatiu i, per tant, part de l'equip interdisciplinari.
- d) Les comissions de participació seran els espais en què es debatran i compartiran aspectes concrets de la vida diària.
- e) Les unitats disposen d'un pla de difusió de la informació del Centre a través de les plataformes de comunicació existents (megafonia, intranet de les ciberaules, taulell d'anuncis i espais de comissió).
- f) Els mòduls tindran una relació de reforçadors que permetran la participació i aconseguir una actitud proactiva vers les activitats del centre.

Per tal de donar-se aquestes situacions de canvi i participació es realitzen diferents reunions amb els diferents professionals. En primer lloc, Reunions de Casos, que responen a espais de treball i seguiment en les quals l'equip multidisciplinari avalua el procés de l'intern respecte el seu compromís amb l'itinerari. En segon lloc els diferents professionals del mòdul com dels programes s'aniran trobant en diferents espais per tal de focalitzar i compenetrar la intervenció. Alguns dels espais de treball multidisciplinari són: Les Reunions d'Equip, Reunions d'Àrea (professionals assignats a una mateixa àrea), Reunions de Programació (professionals de mòdul), Reunions d'Equip de Tractament amb Funcionaris de Vigilància (Pla Funcional, 2016).

A través d'aquestes reunions, neixen diferents programes d'intervenció amb els interns i que són la base dels Mòduls de Participació i Convivència (Pla Funcional, 2016):

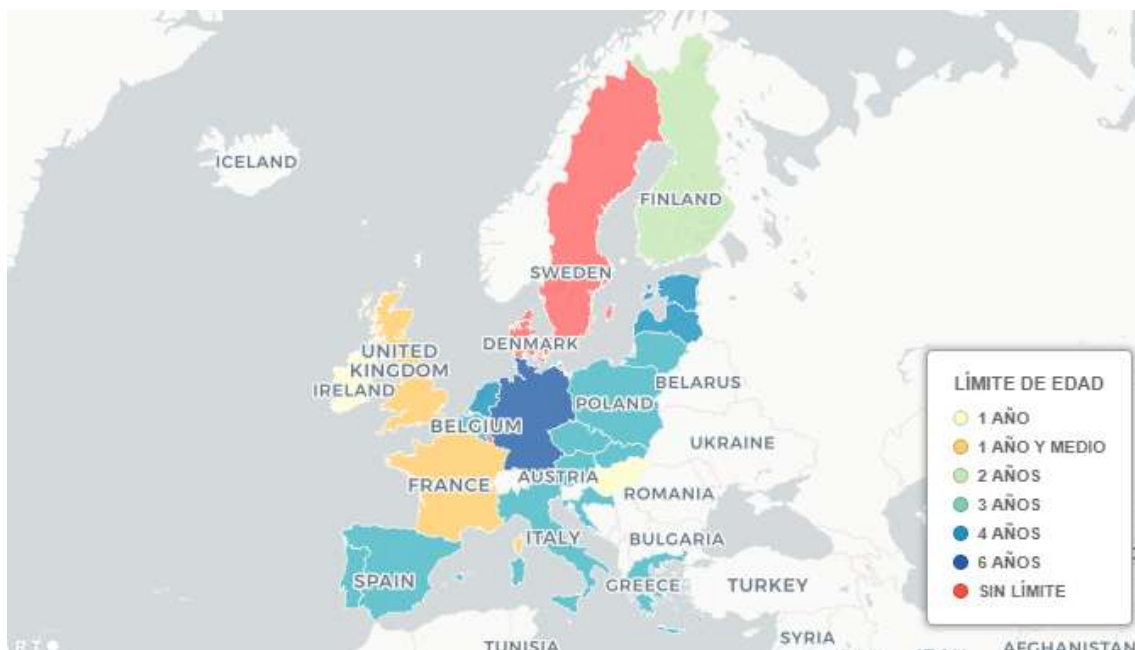
- a) **Programa d'acolliment:** Proporcionar un bon acolliment en el moment d'ingrés. Reduir angoixa, oferir canals de comunicació i donar resposta a les primeres necessitats
- b) **Programa de Promotors Cívics:** Té com a finalitat oferir formació als interns que tenen inquietuds vers la millora del clima social i de la unitat de vida del Centre Penitenciari. També són els responsables de l'acompanyament dels interns que arriben nous al mòdul
- c) **Programa de Vinculació Familiar:** És promourà la implicació de les famílies en el procés de canvi de l'intern. Amb relació a interns que no tinguin família, però disposin d'un entorn prosocial protector, l'equip valorarà la idoneïtat d'incorporar-los al programa, entenent que seran les persones que faran les funcions d'entorn familiar.

Destacar finalment que la importància del Model de Participació i Convivència rau en la participació ambiental. El que es vol promoure és la rehabilitació de les persones preses a través de les comissions de treball per tal de fer subjectes actius els propis interns. Aquestes comissions, al relacionar-se amb els professionals del mateix centre ofereixen millores en la intervenció que directament estan vinculades amb les necessitats dels interns, ja que són ells mateixos qui les han proposat (Pla Funcional, 2016). Crear un ambient de presa de decisions, que en la mesura que sigui possible, l'agressivitat penitenciària i les característiques de la presó es redueixin i es minimitzin al màxim.

3.2.3. Diferències legislatives en la intervenció amb infants a presó

Per tal de poder realitzar una visió global sobre la paternitat a presó, cal també sortir del marc català o espanyol i veure com els altres països gestionen aquesta problemàtica. Entendre com vertebrèn la seva intervenció o quina línia d'acció tenen les seves lleis ens pot ajudar a construir possibles millores al nostre marc normatiu. Tot i que no entrarem en analitzar les diferents lleis de cada país, sí que podem construir una idea que ens permeti imaginar-nos la situació a nivell internacional.

Tal i com diu Christian Wigand (2016), portaveu de justícia a la Comissió Europea, la regulació i legislació en matèria penitenciària és competència dels països membres. Al tenir aquesta "llibertat" la regulació de cada estat busca adequar-se a les diferents necessitats i interessos.

[Children of Prisoners Europe](#), [Biblioteca de lleis de EE.UU](#) i [Institucions Penitenciàries de cada país](#).

Aquesta font ens permet construir una imatge clara sobre com es gestiona la paternitat als diferents estats membres. A Estònia el límit d'edat són els quatre anys i a Alemanya poden arribar fins als 6. A Irlanda del Nord els infants poden estar amb les seves mares fins als nou mesos, mentre que Espanya poden fins els 3 anys (Libório i Zuil, 2016). Tal i com comenta Claudia Vogg, gerent en el desenvolupament de "Children of Prisoners Europe" (d'ara en endavant, COPE), no hi ha una resposta definitiva al límit d'edat ideal, degut a que depèn de molts factors diferents. Un dels possibles factors explica que podria ser la diferència en les cultures i polítiques penitenciàries, que analitzen la necessitat o no de mantenir unides les famílies a presó. Altres països, plantegen alternatives d'ingrés a presó.

La legislació espanyola contempla a l'Article 38 de la Llei Orgànica General Penitenciària del 1995⁵ el dret de les mares a mantenir els seus fills amb elles fins que compleixin els 3 anys. Aquest límit ha anat variant al llarg de la història. La primera referència que es troba és del reglament del 31 de gener del 1882, en el que es limitava l'estància als 7 anys. (Ocaña i Campos, 2017). Segons s'indica en el BOE – A 1995 – 27254, el límit d'edat és impulsat per diversos motius, el principal, l'augment del número de recluses i per tant, l'augment dels menors que conviuen amb elles. En cap cas es té en compte que el pare també pot fer-se càrrec de la cura i criança dels seus fills i filles.

Com hem vist anteriorment a la font extreta de la COPE, les polítiques penitenciàries a nivell internacional, tot i que tenen un corrent ideològic semblant quan refereixen en les necessitats dels menors, no l'acaben de definir en la seva intervenció pràctica (Libório i Zuil, 2016). Existeixen dissonàncies entre els diferents països, alguns on els que els infants no entren mai a presó (Marín, 1999), i altres com Cambotja, Mèxic o la Índia on encara ara es pot fins els 6 anys (Robertson 2011). Les diferències no s'acaben aquí sinó que els límits d'edat varien en tots els continents. 18 mesos d'edat a Cuba, Nigèria, Corea del Sud o Dinamarca (Jiménez i Palacios, 1998). Trobem que a Espanya, Egipte, Israel, Pakistan i Grècia entren en el grup de 3 anys. Aquests fets evidencien que realment no es posen en pràctica les mesures que s'adopten dins de les lleis i tractats internacionals tot i estar firmats per la majoria de diferents estats participants.

Més enllà d'això, les recomanacions de COPE, que coincideixen amb les del Consell Europeu, són que les mares haurien de complir les seves condemnes en mesures alternatives (s'exclou la figura paterna), fet que ja no s'entraria en els límits d'edat. Un dels països que va ser pioner en posar en marxa un mòdul experimental alternatiu especial per parelles amb fill menors de tres anys va ser Espanya, en el Centre Penitenciari de Madrid VI, exactament la presó d'Aranjuez. En el Mòdul de Famílies d'Aranjuez la parella conviu amb els seus fills en una cel·la fins que l'infant compleix els 3 anys. A partir d'aquí la tutela passa a mans de familiars o de responsables del govern (Carcel de Aranjuez, Modulo de Familias, Centro Penitenciario Madrid VI). Normalment els casos que acull són famílies que els dos progenitors (mare i pare) han sigut empresonats i tenen un fill o filla en comú (Yela, 2015).

⁵ Ley Orgánica 13/1995, de 18 de diciembre, sobre modificación de la Ley Orgánica General Penitenciaria. Boletín Oficial del Estado, 302, de 19 de diciembre de 1995

Maria Yela (2015), psicòloga responsable en el Mòdul Penitenciari d'Aranjuez, explica que es veu sovint com alguns membres de la família que tenen que marxar abans per la durada de la seva condemna, renuncien a la llibertat condicional per quedar-se una mica més de temps amb la família. Segons Maria Yela, és important entendre que no hi ha senyals de reixes, ni sorolls que recordin a una presó. Les famílies decoren les seves habitacions que són amples, amb llit de matrimoni, dutxes i lavabos i bressols pels infants. Dona importància al fet que tenen les mateixes celebracions que a l'exterior, com Nadal o aniversaris i que les sortides que realitzen són en contacte amb recursos externs, com el Zoo. La psicòloga responsable del Mòdul de Famílies, Maria Yela ho viu com un experiment nou, tal i com expressa: *“No hi havia consciència que l'home també podia complir a presó exercint els seus drets a la paternitat. Hi ha dificultats, ja que són mòduls molt costosos, però les conseqüències són molt favorables i valen la pena”* (Yela, 2015).

3.3. BLOC III: CAUSES I EFECTES

3.3.1. la Presó com a Institució Total

La presó com a institució total privativa de llibertat, és profundament limitadora no només com a estructura física sinó també mental i espiritual (Goffman, 2001). Aquest aïllament sensorial i emocional afecta a les persones preses modificant les seves percepcions de cara al món exterior, les seves pròpies vivències i el mode en com afrontaran la vida en un futur. Raó de més per dotar de significat i importància aquest procés de presonització i argumentar perquè el context sempre s'ha de tenir en compte en qualsevol intervenció educativa.

Aquest bloqueig i aïllament social afecta directament als rols que es mantenen a l'exterior i inhabilita la persona, en el cas d'aquesta investigació, de complir algunes de les seves responsabilitats adquirides, ser pare. Per entendre, però, com la presó afecta i condiona el rol paternal cal argumentar i entendre el significat i les característiques del que representa una institució total. Com afecta al pres, quines conseqüències físiques, emocionals i socials causa a l'intern i quin estigma es crea amb el seu aïllament.

“Una institució total pot definir-se com un lloc de residència i treball on un gran número d'individus amb una situació igual, aïllats de la societat per un període considerable de temps, comparteixen en el seu internament una rutina diària, administrada formalment. Les presons serveixen com un exemple notable, però s'ha d'advertir que el mateix

caràcter intrínsec de la presó la tenen altres institucions, els membres de les quals no han trencat cap llei" (Goffman, 1961).

Tal i com diu Goffman (1961), tota institució absorbeix part del temps i de l'interès dels seus membres i els proporciona en certa manera un món propi, amb característiques com la no presència de la família i els fills i filles, sense comerços, amb un oci molt limitat, entre d'altres. fet que provoca que tingui tendències absorbents. És en aquest espai únic i irremplaçable on es duen a terme totes les funcions socials i vitals de la persona presa. Per entendre amb més profunditat el que representen les institucions totals hem de tenir en compte l'organització social moderna en quan a la relació que té l'individu amb el seu entorn més proper.

En la gran majoria de contextos socials, l'individu tendeix a dormir, jugar i treballar en espais diferenciats amb coparticipants de característiques dissemblants, sota autoritats o moderadors diferents i sense un pla racional ampli. La característica principal de les institucions totals són el trencament de les barreres que separen els tres diferents àmbits de la vida (Goffman, 1961):

- 1- Tots els aspectes vitals es desenvolupen en el mateix lloc sota la mateixa autoritat.
- 2- Les activitats diàries es duen a terme amb la companyia d'un gran número de persones i sempre de les mateixes característiques.
- 3- Totes estan estrictament programades de manera que una activitat et condueix a la següent i la seqüència s'imposa des de dalt, incapacitant i coartant la llibertat de fer i decidir.

Però no només es pot vincular amb les característiques de la institució total, sinó que un dels altres factors que hi juga un paper enorme, és el temps destinat a la condemna i la durada del càstig. Celeritat i severitat. Si l'estada a presó de l'intern és llarga, pot desenvolupar-se la denominada desculturació, és a dir, un desentrenament que incapacita temporalment el pres per encarar certs aspectes de la vida diària a l'exterior si és que torna ell i en el moment que ho faci (Sommer, 1959). Afegir que en aquest sentit Beccaria (1679) introduïa el concepte que la condemna també és "Certa", ja que ens trobem casos de presos preventius que no saben si han transgredit els principis d'antijuridicitat i resten a presó convivint amb les característiques de la institució total (Goffman, 1961).

No ajuda el fet que els recursos penitenciaris respecte les comunicacions entre l'intern i l'exterior són escasses i estrictes. S'han d'entendre com a un problema important, ja que permeten la relació de l'intern amb l'exterior i la relació de les famílies amb la

realitat interna de la presó. Una manera de trencar amb aquest aspectes de la vida diària que comenta Sommer (1959). Existeixen diverses estructures o serveis de comunicació:

- a) Comunicacions orals ordinàries, que consisteixen en parlar a través d'un vidre dos cops per setmana durant 20 minuts (OSPDH 2006:24)
- b) Els "vis a vis" familiars, que sumen 3 hores de contacte corporal vigilat cada mes amb fills, mares, pares i altres.
- c) Els "vis a vis" íntims que permeten un contacte corporal no vigilat amb la parella. Aquesta trobada però es realitza si prèviament se li ha facilitat a la institució un document conforme la persona presa ha acumulat un determinat número mínim de comunicacions orals prèvies i també una acreditació formal de relació afectiva estable.
- d) Comunicacions escrites, que no són il·limitades en quantitat però sí en qualitat, ja que passen un control estricte dels equips de seguretat.
- e) Comunicacions telefòniques que són les poques trucades des de dins de la presó cap a l'exterior. Les trucades de fora a dins, no estan permeses. Paqueteria, ingressos de roba.

És en aquest submón creat, on les diferents persones preses hauran de trobar la manera de relacionar-se i adaptar-se de manera que dites conseqüències siguin el mínim de perjudicials, adoptant barreres emocionals, etiquetes o estigmes que no els corresponen però que els protegeixen de la duresa del context. Goffman (1961) argumenta que aquesta adaptació o canvi d'identitat es pot donar de quatre maneres diferents:

- a) **Regressió situacional:** L'intern retira la seva atenció aparent de tots, menys els fets immediats referits al seu cos que veu en una perspectiva diferents a la dels altres que hi són presents.
- b) **Línia intransigent:** L'intern s'enfronta amb la institució en un deliberat desafiament i es nega obertament a cooperar amb el personal.
- c) **Col·lonització:** Es construeix una vida relativament plaent i estable amb el màxim de satisfacció que pot aconseguir a dins de la institució. L'experiència del món exterior s'utilitza per demostrar com de desitjable és la vida a l'interior
- d) **Conversió:** L'intern assumeix plenament la visió que el personal té de ell i es capfica en desenvolupar el rol de perfecte pubill.

És evident doncs que la construcció d'aquest sub-món és inevitable, ja que tampoc es donen els suficients recursos per a que s'estableixin vies de diàleg i millores amb els vincles socials i emocionals.

Goffman (1961) acaba definint les institucions totals com “*el maneig de moltes necessitats humanes mitjançant l'organització burocràtica de conglomerats humans invisibles*”. I del recorregut de presó Crewe (2018) argumenta que tot i que la presó no maltracta físicament si que s'imposen uns criteris allunyats de la seguretat jurídica en el propi procés d'internament. Perdem doncs, la capacitat d'individualitzar les intervencions? Es veuen afectats els drets de les minories?

Són doncs les institucions totals on les persones preses s'adapten i absorbeixen del context tots aquells comportaments i valors que necessiten per a poder viure el màxim de còmodes i segurs possibles, i que sovint no són els seus propis. És el que Clemmer (1940) defineix com “*as the individual's progressive loss of personality*”.

3.3.2. Presonització

Construït i estructurat el concepte d'institució total, i entès el que comporta per la persona presa, cal saber també com aquesta presonització marca i canvia la identitat de la persona i com pot afectar l'exercici de la seva paternitat. No només del pres sinó dels seus fills o filles.

Entrar dins d'aquesta institució total implica col·locar la identitat a mercè dels processos de presonització. Aquest, és un procés de despersonalització progressiva, que contorsiona la identitat de la persona reclusa i modifica la seva salut psicològica i emocional. El terme presonització es refereix al procés que assumeix el pres quan entren les tradicions, hàbits, regles i valors informals característics de la societat en la que viu (societat penitenciària). Per tant, els presos no només estan privats de la seva llibertat, sinó que també estan subjectes a un sistema de valors i necessitats que són més consistents amb els propòsits i objectius de la institució (Clemmer, 1940).

Pero si esto ha sido así en los delitos, en la consecuencia jurídica, es decir, en la pena, el cambio ha sido casi aún más pequeño. En efecto, la pena privativa de libertad, la prisión, sigue siendo la sanción dominante en la mayoría de países del mundo con más de once millones y medio de personas en la cárcel. (Gimenez-Salines i Rodríguez, 2017).

A l'anterior argument de Clemmer, s'hi afegeix el de Gimenez-Salines i Rodríguez, (2017) on podem observar que tot i que hem d'entendre la presonització i com afecten

les institucions també cal veure que les penes privatives de llibertat segueixen sent les sancions que predominen a l'hora de complir condemna, provocant així enormes generacions de persones amb el seu "jo" mutilat (Goffman, 1961) i la seva identitat malmesa.

Per qualsevol espècie animal, particularment quan més tingui desenvolupat la part del cervell que tracta el món emocional i cognitiu, un canvi forçat d'ecosistema suposa un trauma important amb greus conseqüències (González, 2001). És en aquesta línia d'argument que veiem com el canvi brusc d'aïllament suposa un trencament amb el nucli familiar, vincles social i relacions amb l'entorn, entre d'altres. Provocant que l'internament a presó sigui psicològicament un xoc important.

En aquesta descol·locació emocional, els homes que entren a la presó van lliscant per els patrons ja existents (comentats al Bloc I). Alguns, per primer cop a les seves vides adopten conductes sexuals diferents. Molts d'ells aprenen a desconfiar i odiar als superiors, i altres, a vegades, es familiaritzen amb les dogmes i costums de la comunitat (Clemmer, 1950). Canvien doncs, desconstrueixen o destrueixen la seva pròpia identitat sovint per crear-ne una nova, irreconeixible amb el seu "jo" exterior conegut per els amics, familiars o fills. La importància d'aquesta nova identitat rau en el fet que volen ser algú. Trobar el seu espai, sentir-se part d'un grup. Oblidar d'on vens per poder-te adaptar al teu nou context.

Accepten un paper inferior, l'acumulació de dades relatives a la organització de la presó, el desenvolupament d'hàbits nous de com menjar, vestir-se, treballar, dormir, l'adopció de l'argot penitenciari, entre d'altres. Tots aquests aspectes són importants degut a la seva universalitat, especialment entre els homes que han estat internats molts anys. La influència d'aquests factors és suficient per fer que un home sigui característic de la comunitat penal (estigma) i probablement modifiqui la seva personalitat, fet que provocaria que una bona reinserció en la comunitat fos gairebé impossible. En contraposició, els homes que estan interns durant períodes de temps curts, absorbeixen molt menys les característiques de la comunitat penal i quan queden lliures, poden adaptar-se al nou model de vida sense gaire dificultat (Clemmer, 1940), fet que provaria la validesa de les mesures penals alternatives, entre d'altres.

Entenem doncs que l'internament en centres penitenciaris, entesos com a institucions totals, poden afectar greument la identitat de la persona. Però no només afecten d'aquesta manera. Jesús Valverde (2010) també adopta el concepte de presonització de Clemmer (1950) i divideix aquest efecte en dos grans blocs: Conseqüències somàtiques i conseqüències psicosocials. Incidim en aquest cas, amb les

problemàtiques sensorials, que visiblement enriqueixen els arguments de Clemmer i donen altres punts de vista sobre l'afectació d'aquest procés de presonització en les persones preses.

A l'entrar a presó, al cap de pocs mesos el pres experimenta el que Valverde (2010) anomena "ceguera de presó" provocada per la permanent estructura penitenciària que no permet veure més enllà d'un centenar de metres. Aquest fet quan s'hi suma la poca varietat de la gamma cromàtica d'estructures arquitectònics provoca que molts presos cronifiquin aquests problemes de visió i els obliga a corregir-ho mitjançant ulleres.

Un dels altres factors que destaca Valverde (2010) és com el soroll afecta la capacitat auditiva de les preses. El volum de la radiofonia i l'arquitectura també provoca un efecte d'eco molt més potent que danya a les preses i a les mateixes treballadores. El testimoni de Ramón Cano, pres al centre de Ponent amb 56 anys i més de 31 anys de condemna, afirmava que el pitjor del soroll: *"Los televisores, Dios, no hay mas ruido en la cárcel, cada uno pone la televisión como quiere, però como son paredes finas..."* Tots aquests factors agrupats en un ambient quasi claustrofòbic repercuteix físicament les capacitats del pres. En aquestes dues problemàtiques podem afegir-hi la disminució de la capacitat gustativa, a partir del menjar insípid i la discapacitat olfactiva, per la limitació d'estímuls i noves olors.

No, se puede afirmar que "la prisión es un olor" porque al igual que los hospitales o las escuelas, la prisión tiene un olor muy particular. Desde luego, las hay mejores o peores a nivel de condiciones de vida, tratamientos y programas, pero al final sus diferencias no son tan grandes. En general, los presos viven la prisión principalmente como un castigo, como algo ajeno a su propia vida y, mayoritariamente, como algo no merecido. Por supuesto, la víctima apenas tiene espacio en sus vidas. (Gimenez-Salines i Rodríguez, 2017)

Observem doncs, a través dels arguments de Valverde (2010) i Clemmer (1950), que les complicacions físiques i les influències de presonització es barregen i provoquen que el pres, no només es senti amb menys personalitat, sinó que es noti mica en mica, més perjudicat. Tot i que no cal oblidar totes aquestes característiques també cal remarcar, com hem comentat anteriorment, que hi ha hagut una evolució i millora de les condicions penitenciàries, i les conseqüències de la presó han anat evolucionant. Com comenta Crewe (2018) no significa que aquest canvi hagi fet desaparèixer els abusos o les penalitats identificades anteriorment sinó que s'han creat unes noves capes de penalitats que no són inherents de la experiència de presó ni dels errors de la direcció sinó conseqüència de les polítiques i tècniques institucionals. Evolucionem a poc a poc des del règim dissenyat per castigar i humiliar que crea un clima de por i a

vegades terror solidificat (Jameson i Allison, 1995) i ens comencem a identificar més als conceptes que anomenava Crawley (2005) de desconsideració institucional.

Adoptar novament els arguments previs ens pot ajudar a entendre i construir com es relacionen els factors a l'interior de la presó. Però cal tenir en compte que no només es construeix la presó i les institucions totals des de dins de les parets físiques. És més, una part essencial de la condemna és sortir i trobar-se amb una comunitat que no dona suport. Com l'estigma de les persones preses no ajuda en cap cas a la reinserció i construcció o recuperació de la nova identitat.

Todos nosotros hablamos desde el punto de vista de un grupo. La situación especial del estigmatizado reside en que por una parte la sociedad le dice que es un miembro del grupo más amplio, lo cual significa que es un ser humano normal, y por otra, que hasta cierto punto es "diferente" y que sería disparatado negar esa diferencia. La diferencia en si deriva, por cierto, de la sociedad, pues por lo general una diferencia adquiere mucha importancia cuando es conceptualizada en forma colectiva por la sociedad como un todo (Goffman, 1963).

Goffman (1963) introdueix l'estigma i la visió col·lectiva de les persones que han tingut un creixement diferent. És important veure que quan fixem la nostra atenció en els defectes de la persona que és estigmatitzada (quan no es tracta d'una persona desacreditable sinó desacreditada) és possible que aquest senti que al estar present entre els "normals" la exposi, sense risc, a veure atacada la seva intimitat. (White, Wright, Dembo, 1948). I és més, en aquest moment en que estigmatitzats i "normals" es troben cara a cara, especialment quan han de dialogar junts, té lloc una de les escenes primordials de la sociologia, doncs, en molts casos, són en aquests espais en que ambdues parts hauran d'enfrontar directament les causes i els efectes de l'estigma. L'individu estigmatitzat (pres o ex-pres) pot descobrir que se sent insegur degut al mode en que nosaltres, els "normals" l'identificarem i el rebrem (Barker, 1948). Fet que podria provocar una reincidència o inadaptació social.

Perquè no es tracta de fer front a un prejudici o etiqueta dirigit cap a cap persona, al contrari, l'acceptació inconscient dels individus plens de prejudicis contra les persones de la mateixa classe a la que ells poden revelar pertànyer. Aquest fet el podem observar quan l'individu estigmatitzat es defineix a ell mateix igual que qualsevol altre ser humà, mentre que al mateix temps, es defineix per ell mateix i per les persones que la rodegen com un individu marginal davant dels altres (Goffman, 1963).

És doncs quan el pres observa que la seva identitat deteriorada al llarg del procés, modificada per adaptar-se a cada context, ha de canviar un últim cop per adequar-se a

l'estigma de la mateixa societat. En aquest moment de reincursió és quan pren consciència que la condemna no ha acabat encara. Que tal i com diu Goffman (1963) un signe que sembla estar present per raons alienes a la informació pot ser de vegades, fabricat premeditadament tan sols a causa de la seva funció informativa. Així doncs, la institució total, la presó i la presonització no només afecta a l'interior de l'interior sinó també el pres de l'exterior així com la mateixa comunitat.

3.3.3. Desistiment

El principal objectiu que s'aborda des de la presó és que la persona presa pugui, no tornar a delinquir i per consegüent, reinserir-se socialment (Art. 25.2 de la Constitució Espanyola). Per aquest procés de canvi inter i intra-personal es necessita comptar amb diversos factors, que més endavant es descriuran i s'argumentaran. Tot i així, en tot el procés que representa deixar de delinquir, no només és contempla la bona conducta i realització dels tallers preestablerts en els plans de treball, cal saber que el procés de canvi ha de passar per un desistiment delictiu, és a dir, un procés d'elaboració d'un nou discurs per part d'un individu per tal de modificar les conductes i abandonar la comissió de delictes (Laub i Sampson, 2001). Tot i que el concepte ha anat evolucionant al llarg del temps, cada cop hi ha més consens en que es tracta d'un procés i no d'un succés concret (Weitekamp i Kerner, 1994). És més, tal i com defensen Laub i Sampson, (2001) i Maruna, (2001), és un procés de canvi conductual i intrapsíquic que pot començar inclús abans de deixar de delinquir a causa d'un succés puntal i és casi segur que implica a més, el manteniment d'aquesta conducta lliure d'infraccions. La persona va canviant la seva narrativa, desfent-se de patrons disocials i substituint-los per nous discursos i accions de caràcter més prosocial. Provocat per fets i esdeveniments vitals, voluntaris o no, que porten a una necessitat de canvi. Aquest concepte essencial per la rehabilitació penitenciària, ens permet entendre com els processos humans i les persones amb problemàtiques personals com poden ser la delinqüència, tenen possibilitat de canvi.

Cal destacar, per complementar el principi del desistiment, la perspectiva teòrica de Hirschi (1990). La teoria principal en aquest àmbit és la teoria dels vincles socials on tot i que explicita quatre diferents aspectes claus en el procés delictiu per mitjà del vincle (L'afecció, el lliurament, la participació i la creença) ens centrarem on argumenta que l'aferrament amb la família, la feina, els fills, entre d'altres, creen un canvi en la conducta delictiva i permeten que es formi una idea al voltant de "Me n'adono que hi tinc més a perdre tornant a delinquir". Cada persona ha viscut experiències diferents.

Tot i que és un canvi personal voluntari, aquestes vivències, en un moment maduratiu i personal concret, poden esdevenir estímuls per a que es dugui a terme un canvi narratiu intern que enfocarà la persona cap a la seva rehabilitació, passant per deixar de delinquir. Aquest fet, provoca que el desistiment no sigui quelcom avaluable segons un criteri únic (Hirschi, 1990). Tot i que és un concepte i una metodologia que s'ha estudiat i que es continua fent, no s'han trobat normes i criteris que puguin extrapolar-se a totes les persones preses. És per aquest motiu que és necessari que realitzem una mirada analítica sobre el possible passat de les conductes delictives i com aquesta evolució de la delinqüència pot ajudar a entendre quins poden ser els factors més importants per el desistiment delictiu, així com, per la no cronificació de la violència generacional. Per explicar breument com són les evolucions de les carreres delictives, és important enfocar-ho des de dos punts principals: Els comportaments antisocials i el recolzament pro-social.

Són comportaments antisocials i delictius les múltiples conductes d'agressió i engany (tan directes com indirectes, i tan conjunturals i suspeses en el temps), que fan mal, amenacen de danys greus a altres persones o les seves propietats i l'objectiu de les quals és obtenir un benefici o satisfacció pròpia. (Hirschi, 1990).

Són aquests processos de des-socialització que fan que l'individu es desvinculi del que representa formar part d'una comunitat. S'han de tenir en compte les teories del control, i particularment la teoria dels vincles socials de Hirschi (1969) en aquest sentit. Aquesta, argumenta que el comportament antisocial obre les portes al canvi de perspectives, així com a la possibilitat de delinquir, ja que els vincles que ens porten a acceptar l'ordre normatiu i social, s'han debilitat o trencat (Hirschi, 1969). Es poden identificar tres moments o etapes fonamentals a les carreres delictives de moltes persones. L'inici del comportament antisocial, des del principi de l'adolescència. Increment i manteniment de les activitats delictives, des del final de l'adolescència fins el principi de l'edat adulta. Finalització dels comportaments criminals, entre els 21 i els 29 anys, (Benson, 2006).

És en aquest espai de reproducció de les conductes delictives on ha d'agafar força el recolzament prosocial, és a dir, tot aquell capital educatiu, informatiu, econòmic, de relacions, de vincles, etc. Que la comunitat i les xarxes socials traslladen a cada un dels seus membres mitjançant els diversos mecanismes i institucions d'educació i socialització, per a que puguin satisfer les seves necessitats instrumentals i expressives (Lin, 1986; Cullen, 1994; Colvin et al., 2002). És evident doncs, fent referència a la reflexió anterior, que les persones rebran de manera diferent aquest recolzament prosocial en funció de la societat, el grup social i el sexe en el que

pertanyen. Així, les condicions precedents (característiques personals i recolzament prosocial rebuts) seran les dos principals fonts d'influències que, entrelaçades, conformaran l'individu al llarg del temps. (Illescas, 2008)

I és més, sovint aquesta comunitat que ofereix els recursos, també es sentenciadora i estigmatizadora Goffman (1963). Societat que exclou i etiqueta és un dels motius pels quals ser fill o filla d'un pres causa vergonya, no acceptar aquesta situació pot causar la regressió a un estat evolutiu anterior, el refugi en la solitud, la idealització parental, la ira i l'agressivitat o no, a un sentiment d'impotència poden, una darrere l'altre, manifestar-se en aquests infants o joves en els períodes de la infància i l'adolescència. (Weissgerber i Delens-Ravier, 2007). En aquest moment clau és on entra el paper de la família com a suport personal i factor de no reincidència (Mills, Codd, 2008). La família pot cobrir les necessitats bàsiques de vivenda, manutenció i cura, entre d'altres. Però no només això sinó que són un recurs en si, perquè són proveïdors de recolzament expressiu (Cullen, 1994., Lin, 1986). Els llaços familiars incideixen sobre el desistiment, però cal observar quins són es factors subjectius que produeixen un canvi en la persona. Perquè al final lo important ja no és la reincidència com a estat final, sinó el procés a través del qual, la persona deixa de delinquir i particularment, el paper en aquest procés que juga la percepció sobre la pròpia identitat i l'auto-eficàcia (Marti i Cid, 2015). Visher i O'Connell (2012) afegeixen que l'auto-eficàcia al sortir de la presó està significativament associada amb el recolzament familiar rebut.

3.3.4. Vincle Filio – Parental

Seguint el fil de les teories dels vincles socials de Hirschi (1990), i un cop havent conceptualitzat i vinculat el desistiment amb el conducte prosocial, és també interessant remarcar un dels factors més importants que poden portar a les persones preses a desistir. El vincle social amb els seus familiars més propers. En aquest cas fent èmfasi amb el vincle que s'estableix entre pare i fill o filla.

La construcció del vincle que uneix entre elles a dos o més persones requereix de la disponibilitat, de l'accessibilitat, de relacions afectives de qualitat, d'interaccions recíproques. Tota construcció de vincles i el seu manteniment, sigui familiar, d'amics o amors, reclama la conjugació i la perennitat d'aquets diferents elements. (Weissgerber, i Delens-Ravier, 2007).

Aquest fet no es dona amb un pare empresonat. Tal i com refereixen Boudin i Greco (1993): "Criança dels fills a distància i criança a casa són dos estils dinàmicament

diferents de criança”. És així doncs com entenem les relacions. Contacte sa, però contacte.

La paternitat s’adquireix i es construeix en i amb relació del pare amb el seu fill. És necessari no subestimar els vincles que el pare pot construir amb el seu fill, i els que el fill, en canvi, pot construir amb ell. (Zaouche-Gaudron, 2001).

Vincles que s’han de permetre establir en els espais de presó. Com a éssers relacionals, viure en contacte amb els fills per entendre el que representa ser pare. En els estudis realitzats per La Vigne (2005) amb pares a presó, es va trobar que els beneficis de les visites i l’afecte cap als membres de la família en particular els fills, era més potent que qualsevol altre tipus de contacte. És doncs aquesta relació que comenta Zaouche-Gaudron, relacionada amb la importància de la comunicació de La Vigne on es crea el concepte de paternitat a presó. Una paternitat que es construeix a partir de sales de visita que no estan dissenyades per facilitar les interaccions familiars normals. És més, les sales de visites poden ser caòtiques, conegudes per la falta de privacitat, pel control i la naturalesa restrictiva (Arditti, 2003; Hairston, 2008). És en aquests espais de presó on el pres necessita sovint del contacte relacional per a construir la seva nova identitat. És més els estudis realitzats per Sampson i Laub (1993) afirmen que les famílies que ofereixen un recolzament social, emocional i econòmic a les persones preses contribueixen al control social de les persones, fet que els ajuda a reduir el risc de reincidència delictiva.

Centrant-nos més en el concepte de desistiment, també hi trobem una relació amb el contacte filio-parental. La necessitat de “ser un bon pare” (Ferrari, 2011, i Szil, 2007) es sosté com a justificació i passaria a formar part de la identitat del pres a presó. Començarien per tant, a qüestionar-se el paper que actualment compleixen a la vida i les accions que han comés i cometen, fet que provocaria un canvi cap el desistiment delictiu, en quan al trànsit cap a una visió d’home adult amb responsabilitats (Carlsson, 2013). No hem d’oblidar que, tal i com deia Goffman (1961) a presó es trenca i reconstrueix la pròpia identitat i personalitat. És per aquest motiu que és necessari el manteniment dels vincles amb el fill, per a que el pres conservi un estatus, el seu lloc, el seu rol de pare, a l’interior dels murs de presó. Ja que perquè no endeuti la seva dimensió paterna, cal que hi hagi experiències viscudes entre el pare i el fill, que conformin unes relacions que s’elaborin quotidianament, relacions afectives emocionals i educatives (Weissgerber i Delens-Ravier, 2007).

El contacte social i familiar és essencial per la nova identitat, que el permetrà construir el concepte de desistiment delictiu al voltant d’arguments relacionals i recolzament

social i personal. Però establir i mantenir el contacte amb els fills a presó no només és essencial en aquest sentit, sinó que permet que es mantinguin intactes els drets dels propis menors. El dret dels pares a acompanyar els membres de la seva família. El dret de que l'Infant no sigui separat dels seus pares contra llur voluntat. Han de respectar el dret de l'Infant separat d'un dels seus pares o d'ambdós de tenir relacions personals i contacte directe amb tots dos regularment, tret de si vas contra el seu interès primordial (Assembly, U. G. ,1989).

En aquest mateix fil Weissgerber i Delens-Ravier (2007) refereixen que totes les separacions que pateix un infant són necessàries per a la construcció de la seva personalitat, per el seu desenvolupament, afectivitat i coneixements. Però perquè aquestes separacions no siguin doloroses el fill ha de poder-se imaginar la figura paternal per poder seguir existint lluny d'ella. Quan el pare és empresonat, és arrencat brutalment del seu univers efectiu i relacional. Dins del nucli familiar s'instal·la l'estigma de tenir un pare a presó, conjuntament amb el silenci, els secrets i les mentires, molt perjudicials pel desenvolupament del fill o filla. Com argumenten els autors aquest trencament, produeix un estat de xoc per l'infant o jove i per la seva infància, traumatisme portador de violència, de ruptura, que reemplaça el seu afecte habitual. Els empresonaments dels pares, que de fet, representen desaparicions brusques (equiparables a les defuncions inesperades), engendren en els fills impressions de pèrdua que poden tenir series conseqüències en el seu desenvolupament (Weissgerber i Delens-Ravier, 2007). Afegir en aquest sentit, que s'ha demostrat que els fills de pares empresonats tenen més possibilitats d'exhibir comportaments antisocials, problemes amb resultats d'internació, d'agressió, de salut mental, problemes a la escola i una tasa mes alta de criminalitat en l'adolescència i l'etapa adulta. (Burgess-Proctor, Huebener, i Durso, 2016; Farrington, 2000; Murray i Farrington, 2005, 2008; Myers et alt, 1999).

És tracta doncs, d'una problemàtica global i complexa, que perjudica a tota la comunitat i ciutadania. Relacions que es trenquen i persones que dins d'una institució total, sovint no tenen les eines i els recursos, així com les persones que necessiten com a recolzament emocional per a poder desistir dels seus comportaments delictius.

4. OBJECTIUS

Objectius Generals

- Analitzar com perceben la paternitat alguns homes del Centre Penitenciari de Lledoners
- Observar si hi ha relació entre l'exercici de la paternitat i la narrativa del desistiment.

Objectius Específics:

- Analitzar si els programes o serveis oferts a presó potencien o milloren les habilitats per exercir correctament la paternitat
- Oferir possibles millores en la intervenció amb pares privats de llibertat
- Recollir material bibliogràfic per crear bases teòriques sobre la paternitat i l'àmbit penitenciari

5. MARC PRÀCTIC

5.1. METODOLOGIA

5.1.1. Mètode

Per poder descriure i comprendre des del context com els interns experimenten, conceptualitzen, perceben i interpreten la seva paternitat cal construir la investigació basant-nos en els principis del paradigma interpretatiu. Una perspectiva que ens permetrà que la naturalesa de la investigació sigui flexible i dinàmica. Poder comprendre que no hi ha una sola realitat, sinó que la complexitat dels subjectes crea infinitat de percepcions. El paradigma interpretatiu ens permet fer una aproximació ideogràfica donant així la visió, que el que ens aporta cada persona entrevistada és diferent i únic (Sarrado, Clèrides, Frrer i Kronfly, 2004). En tot cas, adoptant la perspectiva interpretativa també donem a la realitat de presó una mirada holística, per entendre-la en la seva totalitat en la mesura que sigui possible.

Per tal d'entendre aquestes percepcions tan difícils de mesurar, necessitem transformar-les en discurs per poder-les analitzar i poder respondre de forma personalitzada i crítica a la problemàtica investigada. Cal humanitzar el procés i atorgar un paper actiu als subjectes entrevistats, ja que ells també són capaços de generar coneixement (Blaxter et al., 2008). Observar que existeix una relació interdependent entre l'investigador i subjecte, fet que produeix que s'influenciïn mútuament, però que no significa que no es pugui ser objectiu en el treball de camp i el posterior anàlisi de dades (Sarrado, Clèrides, Frrer i Kronfly, 2004). Com que el nostre discurs es genera a partir de les experiències individuals de les persones entrevistades caldrà ser curiosos i evitar en tot moment generalitzar, per tal de respectar les diferents percepcions i fer que cada aportació resulti ser única i irrepetible. Per tal de poder donar resposta i respectar totes aquestes premisses caldrà adoptar la tècnica qualitativa, per poder definir fenòmens que no són quantificables, sinó representatius. Busquem l'evidència a través d'informants claus que ens aporten dades rellevant sobre la font d'estudi. El que es vol aconseguir és entendre les percepcions de les persones privades de llibertat en relació a la criança dels seus infants i el canvi identitari que pot suposar l'exercici d'aquesta.

Per poder construir discurs a través de les veus escollides caldrà que els entrevistats siguin informants claus (Sarrado, Clèrides, Frrer i Kronfly, 2004). És per aquest motiu que hem vertebrat la mostra a partir de 6 interns del Centre Penitenciari de Lledoners. Són informants claus perquè s'han trobat a partir de diferents premisses exposades al centre d'investigació. S'exposaran i argumentaran més endavant.

Per tal de donar forma metòdica a la tècnica qualitativa en el si d'aquesta investigació caldrà trobar el mètode que ens permeti construir coneixement i fets a partir de les experiències i percepcions de les persones preses. Per poder crear aquest discurs cal trobar les relacions entre els diferents conceptes que s'extreguin de les seves intervencions. Aquests fet ens permet donar com a veritats les experiències pròpies, no com a opinions o intencions sinó com a fets objectivables (Sarrado, Clèrides, Frer i Kronfly, 2004). Adoptar el mètode fenomenològic ens permetrà poder entrellaçar aquests conceptes i trobar relació entre desistiment, paternitat, masculinitat, entre d'altres.

Per poder extreure coneixement a través de les intervencions caldrà que es creïn diferents categories o codis per tal de connectar els continguts de les entrevistes amb els conceptes teòrics. Aquest procés de creació de les categories s'ha creat prèviament a tenir els resultats i la informació de les diferents eines de recollida d'informació. Acceptem doncs, la possibilitat que durant la categorització dels resultats pugui donar-se la possibilitat que sorgeixin noves categories. En el cas que passés s'explicarien més endavant i es justificaria el motiu pel qual s'han hagut de crear de nou i incorporar-les a la investigació.

A partir dels objectius i per tant, de la informació recollida durant el marc teòric s'han extret set categories diferents que responen a:

CATEGORIES	SUB-CATEGORIES	CONNEXIÓ TEÒRICA
<u>DRETS DELS INFANTS</u>	<ul style="list-style-type: none"> a) Desenvolupament integral b) Drets de romandre amb els seus pares 	<p>Llei Orgànica Penitenciària 1/1979 Article 154.</p> <p>European Prison Rules, Article 36.1.</p>
<u>PRESÓ</u>	<ul style="list-style-type: none"> a) Presonització b) Institució total c) Estigma 	<p>Clemmer (1940) i Valverde (2010), sistema concret de valors i necessitats. Conseqüències de la presonització.</p> <p>Goffman (1961), Món propi, característiques que provoquen tendències absorbents.</p> <p>Goffman (1963) Persona estigmatitzada.</p>
<u>MASCULINITAT</u>	<ul style="list-style-type: none"> a) Patriarcat i Capitalisme b) Rols adjudicats c) Expressions de masculinitat d) Noves masculinitats 	<p>Izquierdo (2000) transformacions radicals en el mode d'establir relacions de poder.</p> <p>Salguero (2004), pràctiques influenciades per els discursos predominants de l'època.</p> <p>Szil (2007) i Montesinos (2002)</p>

		<p>comportaments que conformen la masculinitat.</p> <p>Montesinos (2008), construir una nova identitat masculina que es desvinculi dels valors tradicionals.</p>
<u>ANTIGA PATERNITAT</u>	<p>a) Expressions de paternitat negatives</p> <p>b) Rols tradicionals</p> <p>c) Reproducció</p>	<p>Parsons (1995), teories socials i rol tradicional.</p> <p>Hurstel (1997) i Velázquez (2004), pares mancats i reproducció de l'educació rebuda.</p>
<u>DESISTIMENT</u>	<p>a) Canvi identitat, nou vincle</p> <p>b) Motius</p>	<p>Goffman (1961), la presó trenca i reconstrueix la identitat i personalitat.</p> <p>Hirschi (1990) i Sampson i Laub (1993) Teoria dels vincles socials i famílies com a recolzament social.</p>
<u>REHABILITACIÓ</u>	<p>a) Reinserció</p> <p>b) Programes</p> <p>c) Comunitat</p>	<p>Llei Orgànica General Penitenciària 1/1979 Article 63 i Constitució Espanyola, Article 25.2.</p>
<u>NOVA PATERNITAT</u>	<p>a) Expressions de paternitat</p> <p>b) Nou pare</p>	<p>Zicavo (2006) Actuacions concretes i conductes paternals adients</p> <p>Szil (2007), Vertebrar un moviment d'homes pel canvi de concepte de paternitat..</p>

Com es pot observar a la taula anterior s'ha adjudicat un color determinat per tal de facilitar la categorització de les dades recollides. Utilitzar un codi de colors facilita la comprensió del lector durant l'anàlisi de dades i permet construir les taules per mitjà d'un ordre preestablert. A la última columna, es pot observar la connexió de cadascuna de les sub-categories amb els autors corresponents del marc teòric. Especificar que no són els únics que en parlen però si els més rellevants, fet que ens permetrà poder extreure'n informació durant l'anàlisi dels resultats i les possibles conclusions.

5.1.2. Eines de recollida d'informació

Amb les categories construïdes ja sabem el que volem buscar, ja que ho hem relacionat amb el marc teòric i conjuntament amb la pregunta i els objectius d'investigació. També sabem com ho organitzarem per poder-ho analitzar, però falta saber el "com volem" cercar la informació concreta. Adoptar la tècnica que ens permeti trobar els punts emocionals relacionats amb la paternitat per tal de permetre que aflorin sentiments i percepcions, és a dir entendre més que explicar (Vargas, 2012). Es necessita poder esquivar el poc marge que donen les preguntes tancades, prototípiques de les entrevistes estructurades (Vargas, 2012). Ens va bé que les respostes ramifiquin i toquin altres temes d'importància per poder copsar la percepció i emoció que la persona té sobre la temàtica en concret (Heinemann, 2003) ja que l'eix central recau en copsar aquestes percepcions i el discurs que es té sobre la paternitat i la criança dels fills durant el període d'internament. Cal poder analitzar el discurs. Per donar forma a les anteriors necessitats s'utilitzarà l'entrevista semiestructurada individual, ja que ens permet observar clarament el discurs de l'entrevistat mentre ens dona una posició propera, suficient per crear un clima adient. Finalment, l'eina en concret ens permet poder eliminar preguntes o variar-ne el contingut adaptant-nos en el context real i el clima que s'ha creat amb l'entrevistat. Ja que l'entrevista vol prendre la forma de la conversa⁶.

5.1.3. Treball de Camp

Es duran a terme sis entrevistes a interns del Centre Penitenciari de Lledoners i tres a professional qualificat de l'àmbit penitenciari i justícia. Les entrevistes amb els interns es realitzen entre febrer i març per tenir marge per categoritzar-les. Amb els professionals també s'adequaran a les seves franges horàries però no després del mes d'abril. Cal diferenciar dos blocs d'entrevistes, ja que en un es busquen percepcions de vivències directes i l'altre respostes de la part administrativa de la problemàtica. Ens oferiran informació similar però des de punts de vista segurament oposats, fet que enriqueirà i ens permetrà vertebrar un discurs al voltant de la paternitat i la presó com a institució total.

Els diferents guions de les entrevistes, tant de professionals com d'interns sense categoritzar es poden trobar a l'Annex 1. Per poder entendre com s'han construït les

⁶ Campos, C. R. L'entrevista com a tècnica nuclear de l'observació participant. UOC.

preguntes a partir de la informació que volíem extreure'n (categories) s'han dividit dos grans blocs de preguntes en el mateix guió:

- **Preguntes de clima:** No aporten informació rellevant, però permeten construir un clima més còmode que facilita el diàleg entre entrevistador i entrevistat.
- **Preguntes d'informació:** Aquelles que corresponen directament a categories i per tant, busquem que ens donin informació concreta.

Tot i que existeix una relació entre les preguntes i les categories, no hem d'oblidar que és una connexió prèvia i que potser la informació que ens donen els entrevistats no té res a veure amb la que esperàvem rebre. A l'Annex 2 es pot observar com s'han relacionat les preguntes amb les diferents categories creades.

Per tal de poder realitzar les entrevistes de forma adequada s'han valorat dos factors importants:

Espai

El Centre Penitenciari Lledoners serà el lloc d'estudi. S'ha escollit aquest C.P perquè representa el concepte de presó moderna on s'enfoca el tractament com a prioritat, però que encara funciona amb les regles regimentals, característiques de la política penitenciària. Aquestes dues visions i maneres de fer es troben en un mateix espai i les absorbeixen les parets i les persones que s'atenen. És l'espai perfecte per poder analitzar les percepcions dels homes respecte la seva paternitat degut a la seva nova concepció de rehabilitació. Queda desenvolupat en el punt del marc teòric que respon al títol de "*Centre Penitenciari Lledoners*".

Les entrevistes als interns es realitzaran en aules del mateix Centre Penitenciari de Lledoners. Espais petits, còmodes i amb vistes al pati i a les plantes del mateix perímetre. Les que es faran a l'equip de professionals es duran a terme en els seus respectius despatxos. En algun cas concret les entrevistes s'han realitzat amb algun professional del mateix mòdul present a l'espai. Aquest fet no ha coartat ni dirigit el contingut del discurs en cap moment. És més, ha sigut un recurs per a que les persones entrevistades tinguessin un suport de confiança a prop i aprofundissin més en les seves percepcions i en la seva sensibilitat.

Temporalització

En aquest aspecte cal ser flexible, ja que estem completament a la mercè dels entrevistats. Per poder crear un bon ambient cal no pressionar ni accelerar el procés.

Per aprofundir es necessita temps. A més, sovint sorgiran noves preguntes o se'n eliminaran d'altres depenent del context, fet que es pot augmentar o reduir el temps previst. Entendre que la prioritat de la investigació és copsar les percepcions i aquest fet demana un clima no accelerat. Tot i així es contemplen entrevistes entre 1 i 2 hores.

5.1.4. Participants

Per tal de poder crear coneixement i discurs cal que la mostra d'entrevistats sigui clau. Per això, com hem comentat anteriorment, s'han hagut de seleccionar a partir de diverses premisses.

CONDICIONS INFORMANTS CLAU	
PREMISSES DE SELECCIÓ	OBJECTIU I FINALITAT
Els interns seleccionats han de ser de diferents àrees o mòduls.	Cal que el delicte no sigui una variant en la investigació. Per aquest motiu cal que la selecció agrupi interns de tots 3 mòduls. Àrea general, violència i toxicomanies. Es busca tenir una mostra que representi tots els perfils de les diferents àrees de persones preses del centre.
Els interns seleccionats de les diferents àrees han de ser de dos tipus: condemnes curtes i llargues.	Al tenir interns que porten poc i molt temps a presó, ens permet observar com els afectes de la presonització afecten a l'exercici de la paternitat. També ens permet aïllar la variable de temps a presó, ja que s'agafen les dos mostres.
Tots els interns seleccionats han de ser pares que abans d'ingressar a presó ja exercissin la seva paternitat.	Es vol investigar la presó com a institució total que aïlla i separa els pares dels seus fills i/o filles. Que els inhabilita en l'exercici de la paternitat. No es vol tenir en compte els que ja no en tenien cura anteriorment.
El nombre de persones seleccionades ha de ser 6 en total. 2 de cada àrea específica.	Aquesta mostra és suficient per copsar les percepcions sobre la paternitat a presó. A més, es cerca la qualitat i la riquesa de les intervencions. El nombre també s'adequa per poder fer un bon anàlisi de les dades obtingudes.

De cara als participants de les entrevistes amb professionals les premisses que es van estipular eren diferents. S'han seleccionat dos professionals de l'àmbit per les següents raons:

CONDICIONS INFORMANTS CLAU	
PERSONALITATS	OBJECTIU I FINALITAT
<p>Xavi, Responsable de la Unitat de Programes d'Intervenció Generalista de la Direcció General de Serveis Penitenciaris del Departament de Justícia.</p> <p>Anna, Tècnica de la Unitat de Programes Socioeducatius de la Direcció General de Serveis Penitenciaris del Departament de Justícia.</p>	<p>Com a professionals de l'àmbit penitenciarri poden aportar coneixements específics de la problemàtica però des d'una basant administrativa, ja que es coordinen amb els altres serveis i programen les línies a seguir pels diferents CP. A més, al pertànyer a la Direcció General de Justícia obtindrem d'ells una visió global i holística sobre la temàtica a les diferents presons de Catalunya i les gestions que s'han fet des de l'equip d'Educadors Socials.</p>
<p>Susana, Sub-directora del Centre Penitenciarri de Lledoners</p>	<p>El constant contacte amb l'equip de tractament i la direcció del propi centre investigat ens ofereix una visió concreta sobre la problemàtica i la mostra d'estudi. A més, prèviament havia format part de l'equip d'educadors socials, fet que també ajudarà a enriquir la mirada global que volem construir.</p>

5.1.5. Aspectes ètics

Com a investigació qualitativa construïda en base la participació i implicació principal de persones privades de llibertat, cal plantejar i estructurar un seguit de conflictes ètics. Basar-nos en els punts extrets de Blaxter (2005):

- a) Prèviament a la realització de l'entrevista a tots els informants se'ls hi ha comunicat la temàtica de la investigació així com el concepte de Treball de Final de Grau. S'explica també la informació respecte la privacitat i anonimat de les dades que s'obtidran. Tots ells han accedit i han firmat el document conforme. De les persones privades de llibertat no s'ha adjuntat el document firmat per protegir les dades dels participants. Sobre els permisos dels professionals els podeu visionar a l'Annex 6.
- b) En tot cas es preveu l'anonimat de les persones que així ho sol·licitin, així com de les que per la seva situació legal és necessari.
- c) Prèviament a la realització de l'entrevista s'explica que són lliures de contestar les preguntes que vulguin respectant la seva comoditat així com de decidir si continuar amb l'entrevista o acabar-la quan es cregui necessària.

- d) Per tal de prevenir conflictes se'ls hi comunica que al ser un treball acadèmic, les entrevistes no seran de caràcter remunerat.
- e) Les entrevistes amb els interns no seran gravades ja que la normativa i la condició de les persones privades de llibertat no ho permet. Seran apuntades i transcrites a mà pel mateix investigador. Respecte les entrevistes dels professionals si que seran gravades amb format àudio respectant els aspectes del primer punt d'aquest mateix apartat.
- f) S'acorda la devolució del Treball Final de Grau amb els professionals entrevistats a través d'una còpia enviada per correu.

6. ANÀLISI DE RESULTATS

6.1. Codificació

Codificar les dades és crear una eina de cerca que ens permet trobar aquella informació mostrada a la Triangulació de les dades obtingudes. Una vida directa a saber, on està i de quina font d'informació pertany. Ens ofereix transparència de dades i facilita al lector el seguiment del treball d'investigació.

La codificació utilitzada per la investigació correspon, per les fonts d'informació a:

- 1- Entrevista a interns + el núm. corresponent a l'intern.
 - a) EI + 1 = EI1 / Si fos l'entrevista amb l'intern 3 = EI3
- 2- Entrevista a professionals + el núm. corresponent al professional
 - a) EP + 1 = EP1 / Si fos l'entrevista amb el professional 2 = EP2

A partir d'aquí s'indicarà a quina pàgina es pot cercar (p) del document concret, a quina alçada està, és a dir el paràgraf (gr, abreviació de "gruix") i, finalment, a quina línia es troba ("L" majúscula). Després de cada abreviació el número (1,2,3,etc.) corresponent. Entremig de les diferents abreviacions hi afegirem un guió (-) per facilitar l'entesa d'aquestes abreviacions.

Per tant, si ens trobéssim amb un fragment categoritzat, que respongués a la categoria de Desistiment i estigues extret de l'entrevista amb l'intern 1, a la pàgina 2, al paràgraf 6 i a la línia 5, ens trobaríem amb aquest codi:

- EI1-p2-gr6-L5

En canvi, si ens trobéssim amb un fragment categoritzat que respongués a la categoria de Paternitat i estigués extret de l'entrevista del professional 2, a la pàgina 1, paràgraf 2 i a la línia 10, ens trobaríem amb aquest codi:

- EP2-p1-gr2-L10

6.2. Anàlisi de dades

6.2.1. Resultats

En aquest apartat de resultats, s'explicitaran totes aquelles relacions que s'han establert entre els diferents entrevistats mitjançant les diferents eines de recollida d'informació. Quins punts trobem en comú entre interns i professionals, quins ressonen al llarg de totes les entrevistes, les incongruències i contradiccions que hi puguin haver i finalment, tot i no ser representatiu, algun aspecte important que calgui destacar.

Aquest espai de relació de resultats ha de permetre entendre tota la informació obtinguda sense necessitat de consultar les entrevistes i la categorització d'aquestes. Tot i així, si es necessita consultar la font principal dividida per categories i sub-categories es pot recórrer a les taules creades expressament durant la Triangulació. En aquestes, es podran trobar tots els fragments categoritzats de les entrevistes amb el codi al costat per saber on es pot cercar de la entrevista en concret, tan d'interns com de professionals. Es pot visionar a l'Annex 5.

Drets dels Infants

- *Desenvolupament integral*
- *Romandre amb els seus pares*

D'aquesta categoria un fet important que va sortint a totes les entrevistes són els objectes que els interns tenen per recordar els seus fills. Refereixen que tenen fotos del procés de creixement dels nens, així com per recordar-los (EI5-p36-gr7-L1). Fins i tot, refereixen que tenen objectes que els propis infants els hi donen i regalen:

"Fotos. Todos los que veo. Tengo una papelina que me dio mi hija de Brians 1. Después tengo una biblia y dentro está lleno de fotos de todos" (EI6-p35-gr4-L1).

Un altre fet que podem observar d'aquest apartat és com la majoria d'interns (I1, I2, I3, I4 i I5) coincideixen en el fet que la presó no és un lloc còmode i càlid i que en cap cas és l'espai on estar amb els infants i relacionar-se amb ells. L'intern 4, com a exemple, comunicava al respecte:

"No, mal, muy mal, fatal. Este no es el lugar. No, no aquí no, no" (EI4-p31-gr1-L1).

Els professionals entrevistats d'acord amb aquesta mateixa idea també explicitaven que no calia posar a ningú que no toqués a presó i que s'hauria d'estudiar sempre que es pogués els espais de relació a l'exterior (EP2-p61-gr4-L4). És més, en la majoria de casos (I1, I2, I4), els interns creuen que és egoista introduir els infants a presó degut a les característiques visuals d'aquestes i els espais de relació i trobada que ofereix la institució (EI2-p22-gr7-L1). Per aquest motiu enfoquen la visió a l'exterior on els espais de trobada poden ser més còmodes. Els professionals en contraposició a les percepcions dels interns comuniquen que els espais de comunicació han canviat incorporant noves maneres de funcionar:

"Els espais de comunicació dels centres penitenciaris també han canviat, ara alguns tenen guarderies, o s'han endolcit, s'han pintant i s'han fet de manera confortable perquè els nens vegin que allò és el mes similar a una sala de visites o un menjador"

familiar, no a una sala d'un metge. S'han fet mes amables, aquestes coses s'han pogut aconseguir posant aquesta mirada. Espai acolorits, jocs, entitats externes que col·laboren com Creu Roja, amb ludoteca perquè els nens puguin estar cuidats o puguin entretenir-se. Que vegin que és un espai de joc més que de pena i de molts sentiments de no veure els seus familiars o de separació, etc” (EP1-p45-gr4-L1).

En canvi els interns mostren un rebuig cap aquests espais de trobada on manifesten que s'hi accedeix a través de totes les portes de la institució i que hi troben a faltar jocs i joguets pels infants. Un espai que queda molt condicionat pel poc temps que tenen i que refereixen que és insuficient (E14-p31-gr1-L1).

Finalment un aspecte que cal destacar i que ressona al llarg de l'entrevista, és l'afecte que produeix la condemna a l'entorn familiar proper:

“Sempre els fills. En qualsevol cas tots els familiars de la persona que entra a presó està patint aquesta condemna, això està claríssim” (EP2-p62-gr2-L1)

Com aquestes característiques afecten i tenen conseqüència en l'infant amb un pare a presó.

Presó

- *Presonització*
- *Institució Total*
- *Comunitat*

En aquesta categoria s'observa molta concordança entre les percepcions dels interns i les aportacions dels professionals. Al llarg de totes les entrevistes s'observa com els interns es senten trencats i insegurs davant la realitat de presó. Coincideixen en entendre que no és l'espai que deixa ser:

“Definitivament no ets tu. La gent no pot veure com ets” (E11-p13-gr6-L2).

Aquesta identitat malmesa també es comentada pels professionals on reafirmen que:

“La voluntat està molt anul·lada” (EP1-p43-gr4-L1).

I que al ser un espai no democratitzat no es viu al 100%. Es donen veu mútuament i els professionals parlen dels afectes de la presonització, de com els alts murs d'algunes presons afecten a la vista produint discapacitat visual i marejos (EP2-p56-gr1-L13). Com al sortir de permisos molts interns no saben com reaccionar davant dels transports, dels canvis de pendent, entre d'altres (EP1-p42,43-gr5-L1). Seguint el concepte de presonització alguns interns comenten que:

“El que fa la justícia es des-socialitzar-te per rehabilitar-te” (E12-p21-gr4-L3).

fet que comenten que de retruc, es perden els vincles amb els familiars i amb els fills i filles. Com la presó afecta la paternitat i el vincle paternal i l'exercici del maternitat:

“[...] Amb la Leïa res, quan vaig estar a fora tampoc. Ella em deia “Das asco” suposo que li deia que ho digués la seva mare. Asco das tu, jo li deia. Aquesta ha sigut la comunicació que hem tingut” (antiga paternitat, E12-p19-gr4-L5).

“De la Leïa no tinc res. Si no m'estima...Un dia vaig fer un intent amb ella, la vaig veure caminant i vaig cridar-la per ensenyar-li el nostre fill però no va voler. Quan maduri a veure si ve. Mai li he posat la mà a sobre, però clar quan vaig sortir la meua casa era un caos” (antiga paternitat, E12-p21-gr1-L1).

És més, els professionals, que donen suport a la percepció i arguments dels interns, comenten que al tenir aquest medi tancat l'impacta trencador amb la societat es brutal ja que l'intern tot i haver comés un delictes, tenia família, estava treballant, tenia mòbil, rutina, entre d'altres. Que no podrà mantenir a presó. Però no només en aspectes tangibles sinó en tots els aspectes de la persona:

“La prisión...de estar tanto tiempo fuera... si estas fuera con la sociedad abres la mente...aquí solo nos metemos en el patio...y hablamos de basura, si basura...a mí me interesa hablar de trabajos, cosas más generales...solo hablamos de cosas talederas, me afecta, me cierra la mente, no me viene mucha...no tengo palabras para describir lo que pienso, no puedo más. La cárcel es lo último. Recomendaría a la gente que no pasara por ella. Lo pierdes todo. Tiene que ser lo último” (E13-p27-gr2-L1).

No s'observa debat, per falta d'oposició, quan es comenta que la presó es percep com una institució total, tancada i que talla completament amb la vida a l'exterior (EP1-p39-gr4-L1). Pels interns entrevistats suposa una institució que et parteix la vida, que l'atura. Un espai on es perden tots els vincles, fins i tot amb els fills (E12-p23-gr1-L1) i on alguns ho defineixen

“Como el peor lugar del mundo sin duda” (E15-p32-gr4-L1).

S'enfoca doncs el pensament a l'exterior canviant l'estructura i reconstruint un model de societat basat en la prevenció per tal de que ningú entri a presó (EP1-p51-gr1-L1). Els professionals entrevistats també es mostren d'acord quan observen com ha canviat el model penitenciari. Ho veuen com petits passos i processos que permeten que es pugui desenvolupar un bon sistema penitenciari:

“Jo crec que estem en un bon sistema penitenciari, que encara ens falta moltes coses per anar millorant, però ai que és cert que ara hi ha tots uns programes d’acollida, hi ha grups de promotors cívics que fan acompanyament als interns nous perquè no tinguin ansietat, ha millorat força el sistema penitenciari ” (EP2-p58-gr1-L20).

Aquest fet es pot relacionar amb la idea de la subdirecció de Lledoners que destaca que a la societat li interessa poc el tema de les presons, tan sols hi ha ajudes i suport quan es troben cassos coneguts o causes molt injustes. No és un tema que vengui, fet que no ajuda a crear recursos externs nous (EP2-p61-gr1-L19).

Masculinitat

- *Patriarcat i Capitalisme*
- *Rols adjudicats*
- *Expressions de Masculinitat*
- *Noves masculinitats*

S’han observat diferents punts en comú en referència a aquesta categoria. Un dels més importants és la concepció que han tingut la majoria dels interns i els professionals entrevistats sobre el rol de gènere. Persisteix la idea:

“Un pare ho fa bé però la dona ho fa millor” (E11-p15-gr2-L1).

Que es barreja amb el concepte de l’instin maternal només present en dones, naturalesa de les dones (E12-p20-gr3-L1). També es perpetuen els estereotips de gènere i el concepte de feines de casa ja que:

“Por supuesto que las hay. La mama es la que es capaz de llevar muchas tareas que los hombres, nosotros nos volverían locos. La mujer más capaz de muchas cosas, nosotros no” (E14-p29-gr5-L1).

Aquesta percepció coincideix amb la visió que tenen els professionals quan comenten que es parteix de la base que la dona és el pal de paller de la família (EP1-p46-gr4-L1) i que les polítiques que es duen a terme, com permetre que les dones tinguin el fill a presó i els homes no, és un reflex de la societat (EP1-p47-gr3-L1). Per tal de respondre a aquesta necessitat els professionals comparteixen que cal enfocar els programes en perspectiva de gènere (EP2-p60-gr2-L8) perquè hi continua havent una mentalitat masclista en molts aspectes i sobretot en qui s’encarrega de l’educació dels fills (EP2-p56-gr3-L4). Els professionals també comparteixen que la mentalitat patriarcal afecta també a presó:

“Les dones tenen doble presó, perquè de fet les dones en general en aquest col·lectius són les que porten l'educació dels fills i d'encarregar-se'n d'ells i que entrin a la presó elles és doble condemna. I ho viuen molt pitjor que els homes” (EP2-p59-gr2-L3).

Observem que té més impacte sobre el nucli familiar l'empresonament de la dona. Degut a aquesta problemàtica, des de la visió dels professionals, es visualitza el gènere com un eix que des de fa temps s'ha incorporat a presó. L'exemple és un professional especialitzat en polítiques de gènere que treballa amb grups i fa reunions mensuals, trimestrals i semestrals. És interessant destacar que el gènere es barreja amb la masculinitat i les atribucions de rols de gènere que sorgeixen d'aquesta masculinitat. Un dels interns deia:

“Aquí en prisión se hacen los chulos, se hacen los fuertes. Ser amable es sinónimo de debilidad” (E15-p32-gr6-L3).

Aquesta percepció es podria relacionar amb el fet que la majoria d'interns no parlen dels seus fills amb els altres presos en els espais on es troben tots. Conjuntament a la concepció de la pròpia masculinitat també trobem com la majoria d'interns atribueix a la dona una sèrie d'estereotips:

“No sé si és per la directora que és una dona, però crec que és més humà ara” (E12-p20-gr2-L1).

I respecte la feina que realitzen i la criança dels infants:

“Sí, siempre digo que son más blandas. A la hora de corregir...Yo soy más duro, a la hora de corregir. Estamos hechos diferentes. Yo con mi hijo voy hablar cosas de chicos y con la niña mejor estará con la madre y hablará cosas con ella” (E16-p34-gr4-L1).

Finalment, podem observar com en la majoria de les entrevistes hi ha una predominança dels interns en concebre la seva paternitat com a proveïdors econòmics i materials:

“Pues imagina't personas que dependen de tu. Els has de cuidar tu, proteger-los de tot, que no els hi falti de res” (E12-p19-gr1-L5).

“Per donar tot, material, m'he sacrificat i he venut la meva ànima al diable” (E12-p19-gr3-L1).

Aquest fet es relaciona amb el concepte d'improductivitat econòmica a presó. Els professionals en referència entren en oposició amb els interns ja que veuen que molts presos arriben a presó i tenen molt clar que la seva funció passa per agafar un destí, un treball productiu i donar diners a l'exterior cada setmana o cada mes (EP1-p46-gr1-

L3). En contraposició alguns dels interns refereixen que treballar a presó no és un bon camí:

“Yo no trabajaba en prisión por la mierda de dinero que te pagan. Estamos como esclavos. Es un robo. No trabajo por eso”. (categoria rehabilitació, EI5-p34-gr1-L2)

Antiga Paternitat

- *Expressions de paternitat negatives*
- *Rols tradicionals*
- *Reproducció*

En aquesta categoria podem trobar 3 grans punts importants. El primer rau en la importància de la criança dels propis presos i de l'educació rebuda, per tal de poder fer després un bon acompanyament als seus fills i filles. Un intern defineix molt bé aquest sentiment:

“El que he viscut a casa. Som 7 germans, el pare treballava moltes hores i la meva mare ens cuidava a tots. Potser per això ho veig així” (EI1-p15-gr2-L1).

La influència del record i les vivències personals. Entenen que la base de la vida és la base de la criança que hagi tingut (categoria masculinitat, EI6-p34-gr6-L1). El segon gran tema el comparteixen professionals i interns. Tot i que alguns no ho expliquen, la majoria d'ells no els hi comuniquen personalment als fills i filles el seu ingrés a presó:

“Les digo que estoy en un lugar. Estoy trabajando les digo. Cuando vienen les digo que estoy en una fabrica” (EI6-p33-gr4-L1).

i afegeixen d'altres:

“No els hi vaig haver de dir perquè eren molt petits així que no va ser tampoc...No s'enteraven bé...Quan es van enterar van venir a veurem” [...] (EI2-p19-gr1-L3).

Els professionals davant d'aquesta problemàtica entenen que si un no és capaç de responsabilitzar-se de la seva pròpia vida, tampoc serà capaç de mantenir una família o responsabilitzar-se d'ella i afegeixen que molt menys de donar estabilitat a una criatura (EP1-p49-gr4-L2). També remarquen que aquesta responsabilitat paternal la gran majoria dels interns no l'han tingut abans a l'exterior:

“[...] Quan venen els fills amb això del teatre, et trobes en que els hi demanes edats i estudis o que estudien i no ho saben mai ” (EP2-p56-gr3-L2).

Aquest fet es va poder observar durant una entrevista on l'intern 5 no se'n recordava de l'edat del fill i va haver de necessitar ajuda per posar-li una edat concreta (E15-p33-gr2-L1). És important fer èmfasi en aquest aspecte perquè els professionals ho remarquen sovint. A l'interior viuen la pèrdua i el no estar amb ells però segurament el seu rol extern no es desenvolupava correctament (EP2-p56-gr3-L2).

Desistiment

- *Canvi d'identitat, nou vincle*
- *Motius*

En els resultats de la categoria de desistiment podem observar com els interns perceben i viuen el vincle amb els fills com a un suport emocional essencial, que humanitza (E12-p22-gr4-L1) i que ajuda a fer el canvi de pensament :

“Es un soporte muy bueno por que emprendan un pensamiento. Pensar que necesitan de tí. Necesitan tus valores. Pero lo que tenemos que entender es que el motivo se lo da uno mismo. Tu mismo decides “Hasta aquí” y por mis hijos, por mi mujer. Piensas que así no vas bien. Lo primero que te viene, tengo que tirar para adelante. Lo haces por amor a ellos. Pero hasta que no te das cuenta...” (E14-p30-gr5-L1).

Els professionals també concorden amb aquest argument i refereixen que hi ha molts factors que no tenen a veure amb el medi penitenciari i que provoquen a la persona un canvi, un “clic” en la seva identitat:

“[...] a vegades l'edat, el cansament de l'activitat delictiva, tenir un fill, la parella...”, *“[...] tenir un fill, acabar de tenir un fill, i m'he l'estic perdent. Tenir un fill és un factor de protecció “* (EP1-p47-gr3-L5).

S'observa doncs tan amb les percepcions dels interns com amb les intervencions dels professionals la importància dels fills com a factor d'ajuda. Alguns també, enfoquen la percepció cal a les relacions socials com a suport dins de la presó, referint que els amics han sigut també un suport molt important (E15-p35-gr6-L1). Com refereixen els professionals de la Direcció General:

“Una mica com que a vegades aquest sentit de culpabilitat i de responsabilitzar-se de la mala vida que els hi portat a la meva família pel fet d'estar aquí al medi penitenciari, clar, quan la família veu que estan fent coses de profit, que estan fent un canvi maduratiu, intel·lectual, el que sigui, conductual, pues això també es molt important” (EP1-p41-gr2-L5).

Afegir doncs, en aquest línia la intervenció de la Subdirecció de Lledoners on afirma que en els estudis de reincidència que hi ha, uns dels principals factors de la no reincidència en els homes és la família, el matrimoni i els fills (EP2-p58-gr2-L2). Tanmateix també cal destacar l'apunt que fan els professionals sobre aquesta idea:

“També ens trobem famílies que no són contenidores. Famílies i parelles i pares que no són contenidors. No son bons referents [...] Famílies que fomenten l'estil delinqüencial” (EP1-p50-gr2-L1).

Recomanen doncs espais d'autogestió per estar amb les famílies, que s'hauria de veure si estadísticament repercuteix positivament sobre el desistiment.

De cara als canvis personals i conductual respecte la conducta delictiva trobem que la majoria d'interns canviarien la manera de relacionar-se i la conducta delictiva que els va portar a presó:

“Si claro, uno empieza a valorar lo que no tiene. Entrás en conciencia “¿Que hacía yo?”. Quería más a la droga que a mis hijos. Entonces empiezas a valorar todo eso. Eso básicamente. Si realmente lo quieres de verdad, dejas todo por hacer cosas por ellos. ¿Quién te va a cuidar? Son ellos! Valorar la vida. Poderla disfrutar con tu familia. Cuando salga disfrutar la vida con niños. Enseñarles cosas buenas ya que tengo experiencia en lo malo. Porque ya he pasado por eso. Enseñarles el camino recto, no el torcido “ (E13-p26-gr3-L1).

Seguint el fil, afegeix un altre intern:

“No agafar el cotxe aquell dia [...] No tornaré a agafar el cotxe mai més. No puc veure a qui estimo. Sempre es pot millorar. Sóc bon pare, treballador i a peu de canó”. (E11-p16-gr6-L1).

Aquest canvi de pensament necessari per a poder desistir de la conducta delictiva és tot un procés. Com comenten els professionals:

“És un canvi d'una narrativa a una altre” (EP2-p59-gr2-L6).

“Són molts factors. Al final és una decisió de cada intern del que vol fer amb la seva vida” (EP2-p59-gr2-L1).

Si que es veritat però que la majoria d'interns comencen els programes per aconseguir beneficis penitenciaris i no per canviar. Un cop es va treballant però, es pot observar que en general funciona. Els nivells de reincidència estan sobre un 30%. De cada 100 interns, 70 no tornen (EP2-p59-gr2-L6).

Rehabilitació

- *Reinserció*
- *Programes*
- *Comunitat*

“Ningú m’ho ha demanat mai si sóc pare. Només la psicòloga. Queda oblidat. Quan potser si que ho haurien de demanar més enllà del delictes” (E11-p16-gr4-L1).

Alguns dels interns coincideixen en el fet que no s’encamina la rehabilitació cap a la paternitat. Refereixen que només ho parlen amb alguns educadors tot i que s’ha demanat d’incorporar (E12-p20-gr3-L1). En contraposició els professionals comenten que si que es duen a terme diferents propostes:

“Associació d’homes igualitaris, AIGE, està treballant amb nosaltres. Hi ha centres que s’han agafat com a eixos centrals treballar el tema de la parentalitat, bueno, probablement no es fa mai tot el que s’hauria de fer, o tot el que es voldria” (EP1-p49-gr1-L4).

S’hi summa per exemple els programes de Brians II que des de diferents centres es vol copiar on treballen la paternitat responsable fent trobades amb els fills perquè vagin als centres a fer deures amb els pares. Una manera de compartir temps d’oci (EP2-p57-gr2-L15). Tanmateix no s’acostuma a treballar directament a partir de la paternitat sinó a través de la responsabilitat (EP1-p48-gr4-L9). Perquè com diu la subdirectora de Lledoners:

“Tot el que es fa millora les competències de les persones, de tots ells. Llavors, un d’ells seria també la paternitat, no és una cosa diferent de la persona, és una part” (EP2-p60-gr2-L1).

Quan centrem en les intervencions dels interns podem veure diferents respostes, molt dissemblants les unes de les altres. Alguns comenten que no es desenvolupen activitats per els infants, que no és fa res, mentre que d’altres comenten:

“Està molt bé que facin activitats pels nens. Per exemple: Fan conta-contes, concerts, Festes de Nadal, reis, etc. Quan es perdi això l’individu es desorientarà” (E12-p21-gr4-L1).

Aquestes múltiples respostes impossibilita que hi hagi una idea conjunta sobre aquesta problemàtica. Tanmateix si que s’observen percepcions semblants quan refereixen en els àmbits de les comunicacions amb l’exterior i les millores en les interaccions amb els infants:

“El tiempo. Más tiempo. Cada semana un encuentro familiar. Comunicación, verlos por un cristal? Que frío. E una zona un poco más camuflada. Más cómodas con juguetes y esas cosas. Para mí las comunicaciones tendrían que ser algo secundario, tendría que ser al revés, mas contacto y menos comunicaciones” (E14-p30-gr2-L1).

El concepte de “més temps” ressona i va sorgint al llarg de totes les entrevistes i agafa un pes molt important. L'accessibilitat a trucades i trobades familiars no agrada, ja que creuen que respon a un mínim. Demanen i necessiten, així ho manifesten, més sortides a l'exterior:

“Jo el que faria seria sortides terapèutiques amb els fills, les famílies i els educadors. El fet de fer-ho aquí dins...que veuen? Millor que no siguin reixes, no?” (E12-p21,22-gr5-L3).

Comparteixen la necessitat de treballar amb la comunitat i des de l'exterior dels murs. En aquesta mateixa línia els professionals donen suport a les necessitats i manifestacions dels interns i comuniquen que ja es desenvolupen sortides programades (EP1-p42-gr5-L5) on s'intenten treballar tota la part de la recuperació del rol familiar (EP2-p56-gr2-L1). Tot i la voluntat de treballar enfocant i apostant per un model 100% rehabilitador (EP2-p62-gr3-L1), els professionals entrevistats comparteixen la necessitat de demanar més recursos externs. Millorar l'acollida de l'intern quan surt (EP2-62-gr3-L1). Els professionals de la Direcció General comenten respecte els recursos externs:

“A nivell d'organització penitenciària el que trobo a faltar és que hi haguessin més centres oberts, que estiguessin apropats al territori i necessitat dels interns [...] Més lligats a la comunitat, i després si es la carta els reis que jo pogués fer trajos a mida. El que està clar es que un intern que no te família jo no puc dotar-lo d'una família, o d'un sou digne però veure el que la persona necessita, que el pogués portar a un pis compartit perquè fes un procés, pogués pagar-ho. Però al final això no es funció de la presó, estem exigint a la presó una cosa que no té la capacitat ni la obligació ni res, al final la presó existeix perquè ha fallat tot lu altre. El que hem d'intentar es que aquesta persona quan surti de la presó pues aquesta xarxa externa normalitzada pugui donar-hi resposta” (EP1-p52-gr2-L1 / EP1-p52-gr2-L3).

Recuperant el concepte que ressonava a les entrevistes sobre els espais de relació, podem observar com els professionals també comenten que un factor brutal cap a la autonomia de la persona és que no et puguis comunicar quan vols, que no puguis trucar (EP1-p43-gr7-L2). En referència a aquesta afirmació algun intern comenta:

“L’únic problema és que si vols trucar potser estan plenes les cabines. Han posat una cabina nova. Jo el que faria seria deixar portar el mòbil, no nostre, sinó de la presó per poder fer trucades sempre que volguéssim” (E11-p15,16-gr6-L2).

Nova paternitat

- *Expressions de paternitat*
- *Nou pare*

Els interns refereixen que de cara la seva nova paternitat els hi falten espais de relació directes i pròxims que els permetin tenir un paper corrector:

“Mal. A mis hijos les quiero dar valores que no puedo. Si hace algo malo, no poder corregir por el poco tiempo que tengo con ellos. Cuando vienen en el vis a vis no les voy a decir eso está mal, o corregir coas por el poco tiempo que tengo con ellos” (E16-p33-gr8-L1).

Aquesta falta d’espais impossibilita que vegin créixer els fills, que no puguin participar en la seva educació, fets que no podran recuperar mai més. Els professionals entrevistats també comparteixen les percepcions dels interns respecte la problemàtica dels espais de relació:

“O per exemple, no pots conviure amb les notes. Et donen les notes i no estàs en opció de poder-li dir res. De trucar-lo i dir-li que passa, no tens aquests espais de correcció. O bé si t’ho va a comunicar a tu i tu li fots la tabarra de que ha suspès i que ha d’estudiar, ell et dirà que m’estàs dient si tu estàs a la presó. Jo vinc a comunicar amb tu, que perdo el partit de futbol o el que sigui i tu em fots la bronca? A la propera no torno. Hi ha d’haver situacions molt dures en aquest sentit. Al final has de confiar amb qui queda fora la teva funció en el cas que la vulguis exercir” (EP1-p44,45-gr8-L1).

No poder-lo ajudar si suspèn un examen, animar-lo si està trist, entre d’altres. Has de concentrar tota la teva intervenció familiar en aquella estona (EP1-p44,45-gr8-L1). Aquesta situació no ajuda a la seva autoestima, ja que es repeteixen frases com:

“Como le digo a mi hijo que tiene que estudiar si yo no soy un ejemplo” (EP2-p56-gr2-L1).

A l’evaporar-se tot el que es té a fora i el vincle amb el fill, el mateix pres sap que no està sent un bon pare (E12-p19-gr4-L1) i aquest fet repercuteix en la seva manera de veure’s respecte la paternitat. Tots els interns refereixen que a falta d’aquests espais de relació i contacte aprofiten al màxim els mitjans de comunicació. Tots parlen amb

els seus fills quan poden via telèfon (EI1, EI2, EI3, EI4, EI5 i EI6) i recorren a les trobades familiars o els vis a vis per altres maneres de relacionar-se. Enllaçant aquest dolor que senten per la separació i trencament dels vincles amb els fills, s'hi suma el fet que sovint senten que ja no saben actuar com a pares o que simplement els han substituït:

“Una mica si. Et desentrena. No saps com resoldre algunes situacions. Com funcionar, és temps. Necesito ajuda, no la conec, si només la conec dels vis a vis...”. (EI2-p23-gr6-L1).

Aquest fet et porta a la manca de relació i connexió amb els fills i filles ja que:

“Els pots veure només de diumenge en diumenge, la resta de la setmana han d'anar la cole, han d'esmorzar, se'ls ha de tocar, s'han de rentar les dents, han d'anar a dormir a una hora concreta” (EP1-p49-gr2-L1).

En contraposició amb aquesta idea els professionals tot i que evidencien aquesta falta de relació del dia a dia, defensen que el vincle no es trenca si ells no volen (EP2-p60-gr1-L6). Tanmateix si que comparteixen aquesta percepció que tenen els interns sobre la seva relació amb l'exterior:

“O tu esperes ser rebut així en un permís o en una sortida i la teva família s'ha adaptat a que no hi siguis, ets un moble. I no passa res al teu voltant, ningú et truca, ningú et té en compte, has envaït un espai que...un sistema que s'havia acostumat a la teva absència” (EP1-p44-gr7-L1).

El fill ha establert o mantingut el vincle de referència amb qui ha portat el nucli familiar, sigui el familiar que sigui, la feina és recuperar aquest espai perdut (EP1-p44-gr6-L1). Finalment els professionals entrevistats també comenten que s'està intentant construir un altre tipus de relació amb l'infant o jove. Un oci alternatiu i responsable on puguin conèixer els seus fills i tinguin l'espai per treballar altres aspectes, que ser pare no és només donar ordres, sinó preocupar-se de que fan, que estudien, com es senten, etc. (EP2-p56-gr3-L7).

6.2.2. Discussió

En aquest apartat de discussió s'intentarà crear un breu diàleg entre els diferents autors i els conceptes que han anat sorgint al llarg de les entrevistes. Per més profunditat però, s'haurà de recórrer al Marc Teòric perquè s'han hagut de reduir les intervencions dels autors. Es separaran en blocs, respectant les diferents categories.

Drets dels Infants

- *Desenvolupament integral*
- *Romandre amb els seus pares*

D'acord amb el cinqué principi fonamental de les Normes Europees de Presó: "la vida a presó s'ajustarà tant com es pugui als aspectes positius de la vida fora de la presó". Els interns refereixen que aquests espais no es donen d'aquesta manera a la presó, ja que el conceben com un clima no amable, no apte com a espai de trobada. Aquesta situació provoca que la majoria d'interns i professionals entrevistats arribin a pensar que la solució per als infants és la relació amb els pares a l'exterior. No introduir-los a presó. Relacionant els conceptes del marc teòric, també s'observa en el desenvolupament de l'Article 53 de la LOGP: "*Els establiments disposaran de locals annexes especialment adequats per les visites familiars o de persones properes d'aquells interns que no poden obtenir permisos de sortida*". Arditti (2003) i Hairston (2008) afegeixen que les sales de visita de les presons acostumen a ser caòtiques, conegudes per la falta de privacitat, control i la naturalesa restrictiva. Els professionals en contradicció amb els autors i les impressions dels interns entrevistats comuniquen que els espais de comunicació dels CP han canviat incorporant: guarderies, joguines, jocs, entre d'altres i endolcint l'espai sempre mirant en benefici del menor. Intentar minimitzar l'impacte ambiental i visual de presó és l'objectiu principal. Aquesta idea entra a debat amb la falta d'espais de relació directa i joguines en les sales de visita.

Respecte la visió dels professionals sobre l'impacte que suposa la condemna per tots els familiars i l'estigma que preval sobre l'infant de pare empresonat Weissgerber i Delens-Ravier (2007) defensen que aquesta problemàtica és degut a les conseqüències que suposa pel desenvolupament dels infants l'empresonament dels pares. Fills i filles que tenen més possibilitat d'exhibir comportaments antisocials, agressions, malalties de salut mental, problemes a l'escola i una taxa més alta de criminalitat en l'adolescència i l'etapa adulta (Burgess-Proctor, Huebener, i Durso, 2016; Farrington, 2000; Murray i Farrington, 2005, 2008; Myers et al, 1999).

Presó

- *Presonització*
- *Institució total*
- *Estigma*

Al llarg de totes les entrevistes s'observa com els interns es senten trencats i insegurs davant la realitat de presó. Coincideixen en entendre que l'espai no els deixa ser.

Aquestes idees es veuen recolzades pels professionals que comenten la voluntat anul·lada pels processos de presonització. Els autors reforcen ambdues percepcions. Clemmer (1950) argumenta que les persones preses desconstrueixen o destrueixen la seva pròpia identitat per crear-ne una de nova, irreconeixible amb el seu "jo" exterior conegut pels amics, familiars o fills. Volen ser algú i formar part d'un grup. A més, afegeix (Clemmer, 1940) que els interns que porten a presó períodes de temps llargs absorbeixen molt més les característiques de la comunitat penal. Els professionals i els interns parlen dels afectes de la presonització i en concret com anomena Valverde (2010) de les problemàtiques sensorials com a conseqüències negatives de l'empresonament. Concepte que també comparteix Clemmer (1950).

Goffman (1961) dona veu a les percepcions dels interns quan reflexionen sobre els seus processos de desocialització i argumenten les reflexions dels professionals quan comenten l'impacte trencador amb la societat. Goffman (1961) comenta que la presó es caracteritza per trencar amb les barreres que separen els tres àmbits diferents de la vida. A més, com a institució total proporciona un món propi, amb característiques com la no presència de la família i els fills i filles, sense comerços, amb un oci molt limitat, entre d'altres. fet que provoca que tingui tendències absorbents. És en aquest espai únic i irremplaçable on es duen a terme totes les funcions socials i vitals de la persona presa. Gonzalez (2001) afegeix que per qualsevol espècie animal, particularment quan més tingui desenvolupat la part del cervell que tracta el món emocional i cognitiu, un canvi forçat d'ecosistema suposa un trauma important amb greus conseqüències, provocant que l'internament sigui psicològicament un xoc important. Aquest xoc, si se li afegeix una estada a presó llarga, pot desenvolupar-se la denominada desculturació (Sommer, 1959) un desentrenament que incapacita temporalment el pres per encarar certs aspectes de la vida diària a l'exterior.

No s'observa debat, per falta d'oposició, quan es comenta que la presó es percep com una institució total, tancada i que talla completament amb la vida a l'exterior. Pels interns entrevistats suposa una institució que et parteix la vida, que l'atura. Un espai on es perden tots els vincles. Com anomena Clemmer (1940) "as the individual's progressive loss of personality".

Podem observar com els professionals observen que hi ha hagut un canvi en el model penitenciari. En aquesta línia Crewe (2018) refereix que aquest canvi no significa que hagin fet desaparèixer els abusos o les penalitats sinó que s'han creat noves capes de penalitats a conseqüència de les polítiques i les tècniques institucionals. S'identifica doncs el concepte que anomenava Crawley (2005) de desconsideració institucional.

Aquest fet es pot relacionar amb la idea de la subdirecció de Lledoners que destaca que a la societat li interessa poc el tema de les presons, tan sols hi ha ajudes i suport quan es troben cassos coneguts o causes molt injustes.

Masculinitat

- *Patriarcat i Capitalisme*
- *Rols adjudicats*
- *Expressions de masculinitat*
- *Noves masculinitats*

Al llarg de l'entrevista tant professionals com interns intervenen referint a estereotips de gènere respecte la dona com a pal de paller en la criança dels infants. Alfredo Waisblat i Ana Sáenz comenten que quan es parla de gènere o de relacions socials, també s'ha de parlar de patriarcat, ja que així es pot entendre i explicar les desigualtats instal·lades a la nostra societat. Gucco (2005) afegeix que també s'hauria de relacionar amb el capitalisme per entendre en la seva globalitat la manera que tenim de relacionar-nos. Tal i com comenten els interns sobre els seus rols paternals i l'atribució concreta d'accions a les seves parelles, Valdés i Fernández (2006) comenten que les diferències de gènere són una construcció social i cultural de les diferències biològiques que realitzen les societats. Aquest fet es pot lligar amb el concepte de Montesinos (2000) que refereix que per reconèixer la igualtat de les dones hi ha d'haver una transformació en les actituds dels homes començant per la presència en l'àmbit familiar i en col·laboració amb les tasques de la casa i la criança dels fills i filles. Aquest canvi Montesinos (2000) el concep només modificant la concepció de la identitat masculina.

A tota l'entrevista podem observar com els interns refereixen que la debilitat i la suavitat són atribucions femenines i que en canvi, s'ha de ser fort a presó. Tal i com comenta Bola i Ortega (2013) la masculinitat no és sinó un altre procés de construcció social i cultural recolzat pel sistema patriarcal. Olavarría (2000) afegeix respecte aquestes percepcions dels presos que els aspectes més significatius que defineixen els estereotips masculins són l'ocultació de les emocions, del patiment, la impotència, la por i la debilitat, característiques de la identitat que són reforçades per l'entorn.

Antiga Paternitat

- *Expressions de paternitat negatives*
- *Rols tradicionals*
- *Reproducció*

A les entrevistes podem observar com es manifesta el concepte de Hurstel (1997) a través de les intervencions dels interns. Hurstel (1997) refereix que els pares educadors, a la vegada han sigut fills i nets dels pares mancats. Han viscut faltes d'afecte, amor i recolzament de la figura paterna que han reproduït com a conductes apreses. Realment els interns també conviuen amb la realitat de la investigació de Torres Velázquez (2004) sobre el model paternal viscut.

Un altre gran bloc que sorgeix de les intervencions dels interns i dels professionals és el concepte de responsabilitat paternal. Aquesta responsabilitat els professionals la relacionen amb el fet que els interns no acostumen a exercir el rol de pare i una expressió d'aquest es comentar als fills el seu ingrés a presó. Molts dels interns aquest ingrés no el comuniquen als fills o en fan referència un cop són grans, fet que refreda més el vincle establert. Goffman (1963) comenta que la institució total no només afecta a l'intern de l'interior sinó també al pres de l'exterior així com la mateixa comunitat. I quan fixem la nostra atenció en els defectes de la persona estigmatitzada es possible que aquest senti que al estar present entre els "normals" la seva intimitat quedi atacada (White, Wright, Dembo, 1948).

Per tal de poder construir aquesta responsabilitat Carlsson (2013) comenta que cal qüestionar-se el paper que actualment compleixen a la vida i les accions que han comés per transitar cap a l'adult amb responsabilitats. Per mantenir aquestes responsabilitats és essencial mantenir els vincles amb els fills, per a que el pres conservi l'estatus, el seu rol de pare a l'interior dels murs de presó. Cal que hi hagi experiències viscudes entre pare i fill, relacions afectives, emocionals i educatives (Weissgerber i Delens-Ravier, 2007).

Desistiment

- *Canvi identitat, nou vincle*
- *Motius*

El vincle i el suport amb els fills és essencial. Els professionals i els interns comenten que és un factor d'ajuda molt important. Hirschi (1990) a la seva teoria dels vincles socials argumenta que els llaços amb la família, la feina, els fills, entre d'altres. Creen un canvi en la conducta i permeten que es formi una idea per adonar-se'n que tenen

molt a perdre. Aquest fet ajuda a que no tornin a delinquir. Ferrari (2011) i Szil (2007) afegeixen que la necessitat de ser un bon pare pot passar a ser una justificació que permeti formar part de la identitat de presó. Més enllà dels fills els professionals i els interns també comentaven que l'ajuda i el suport social també permet fer un canvi d'identitat i propiciar el desistiment. Les característiques personals i el recolzament prosocial rebuts seran les dos principals fons d'influència que, entrelaçades, conformaran l'individu (Illescas, 2008). Conjuntament amb Sampson i Laub (1993) que afirmen que les famílies que ofereixen un recolzament social, emocional i econòmic a les persones preses contribueixen al control social de les persones. Aquest repercuteix directament i ajuda a reduir el risc de la reincidència delictiva. Aquest argument és extrapolable a amics, familiars i fills.

Finalment els interns comenten els canvis d'actituds previs a la conducta delictiva. El desistiment tal i com l'entenen Laub i Sampson i Marna (2001) és un canvi conductual i intrapsíquic que pot començar inclús abans de deixar de delinquir. És caracteritzat per que la persona es desprèn d'antics patrons de comportament.

Rehabilitació

- *Reinserció*
- *Programes*
- *Comunitat*

Tant els professionals com els interns, respecte el seu procés de rehabilitació i reinserció, comenten que cal enfocar la intervenció a l'exterior. Treballar amb la comunitat. Perquè tal i com diu Goffman (1963) quan el pres observa que la seva identitat s'ha anat deteriorant el temps de l'internament, la modifica per adequar-se a cada context i és quan pren consciència que la condemna no ha acabat encara. Cal treballar en la comunitat per que com argumenta Barker (1948) l'individu estigmatitzat pot descobrir que se sent insegur a l'exterior. Incòmode degut al mode en que nosaltres, els "normals" l'identifiquem i el rebem. Aquest treball amb la comunitat queda recollit a l'Article 25.2 de la Constitució Espanyola:

"Las penas privativas de libertad y las medidas de seguridad están orientadas a la reeducación y resinserción social, y el condenado a pena de prisión disfruta de los derechos fundamentales, a excepción de los que se vean expresamente limitados por el contenido del fallo condenatorio".

Aquest afecte rehabilitador que mostren els professionals no és compartit pels interns que veuen que un punt clau és el vincle amb els seus fills i poder parlar sobre la problemàtica.

Nova Paternitat

- *Expressions de paternitat*
- *Nou pare*

Una de les percepcions que més ressona en aquesta categoria (professionals i interns) és la sensació de no poder oferir als fills els espais de valors, estima, afecte i correcció que necessiten. Tal i com comenta Weissgerber i Delens-Ravier (2007):

“La construcció del vincle que uneix entre elles a dos o més persones requereix de la disponibilitat, de l'accessibilitat, de relacions afectives de qualitat, d'interaccions recíproques. Tota construcció de vincles i el seu manteniment, sigui familiar, d'amics o amors, reclama la conjugació i la perennitat d'aquets diferents elements”.

A l'apartat 3 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea del 2000 s'explicita que tot infant tindrà dret a mantenir de manera periòdica una relació personal i un contacte directe amb el seus pares, llevat que sigui contrària als seus interessos. Continuant amb la mateixa línia argumental a l'article 24.4 de les Normes Europees de Presó queda reflectit que els acords de visites han de permetre als presoners mantenir i desenvolupar les relacions familiars de la manera més normal possible. Le Vigne (2005) també manifestava que els beneficis de les visites i l'afecte cap als membres de la família en particular els fills, era més potent que qualsevol altre tipus de contacte. Tot i així Zaouche-Gaudron (2001) matisa i refereix que:

“La paternitat s'adquireix i es construeix en i amb relació del pare amb el seu fill. És necessari no subestimar els vincles que el pare pot construir amb el seu fill, i els que el fill, en canvi, pot construir amb ell”.

Ja que s'ha de diferenciar en aquest aspecte com influencien les sales de visita i la relació a través dels vis a vis. Com comenten Boudin i Greco (1993): “Criança dels fills a distància i criança a casa són dos estils dinàmicament diferents de criança”. Com comenten els interns aquesta falta de contacte directa amb els seus fills els porta més enllà del dolor, a desentrenar-se i a perdre la pràctica en certes situacions concretes.

6.3. Conclusions de la investigació

A l'inici del treball d'investigació em vaig fer tres preguntes, que emmarcaven el treball i englobaven tots els dubtes i incerteses que volia respondre. Ara, amb tota la informació analitzada, podem respondre-les i observar quines reflexions en podem extreure. També és interessant observar quines informacions que no sortien com a preguntes d'investigació, si que han agafat molt pes en les respostes de les persones entrevistades i que cal concebre-les com a conclusions.

Vinculant l'objectiu general i la pregunta d'investigació principal de **“Com perceben la paternitat els homes privats de llibertat del Centre Penitenciari de Lledoners?”** podem observar com s'ha pogut respondre utilitzant les dades obtingudes i a través de l'anàlisi de resultats. Cal tenir en compte que és una aproximació a una temàtica global i que en cap cas es volen generalitzar les percepcions i experiències recollides. Interessant poder veure que els homes privats de llibertat perceben la seva paternitat a presó com a una pràctica dura i quasi impossible de dur a terme. Hauríem de pensar perquè pensar en la paternitat fa que floreixen sentiments principalment negatius com angoixa, falta d'espais de trobada directa i de correcció, falta de contacte, d'estima i de vincle. És molt dur sentir que la vida ha col·lapsat, s'ha truncat i s'ha dividit, fent molt complicat l'exercici de la paternitat, tal i com ho viuen els interns. Aquesta falta de sentiments compartits, provoquen pensaments diversos en els diferents presos.

Pensar que no estan sent uns bons pares, uns referents positius pels seus fills els hi perjudica l'autoestima i la capacitat de continuar endavant, primordial en el seu procés de rehabilitació i reinserció. Una condemna que no els deixa veure créixer els fills en la seva quotidianitat, no poder tocar-los quan ploren, ajudar-los amb els deures, ensenyar-los com anar amb bici, veure els seus primers passos, entre d'altres. Són responsables de la seva condició de privació de llibertat, però com està construïda la pena, deixa ser més enllà del delictes? Construir una relació bàsicament a través d'un vidre fred i distant i amb escasses sortides familiars. Però no només com a percepció ho hem de veure, sinó que en si, l'exercici de ser pare no el poden dur a terme, ja que queda obstruït per totes aquestes limitacions institucionals que no acaben de donar els recursos necessaris i per la concepció de la pena dels poders judicials. Els hi falta un punt de canvi, per tal de que responguin i ofereixin la possibilitat de ser pare, que hi hagi innovació en les intervencions i que el trencament no sigui tan gran. En els casos que no sigui perjudicial per l'infant, perquè s'ha de trencar aquest vincle que ja estava establert?

La majoria de nosaltres som conscients del que es necessita per desenvolupar un bon rol paternal i per poder dur a terme un bon acompanyament als fills, o vivim o no a l'exterior. Només ens falta incorporar-ho, perquè no han de ser diferents en aquest sentit, no hauria de ser l'objectiu de la condemna, és més, si pot ser un factor d'ajuda respecte el desistiment delictiu, hauria de ser també, prioritat. I si no es pot incorporar a presó, organitzar-se per a que es faci a l'exterior, perquè al final és l'organització de com estan concebuts els centres penitenciaris el que no permet un altre tipus de relació, més enllà dels recursos penitenciaris actuals. Reconvertir els espais que hi ha, ampliar-los, canviar-los d'ubicació, incorporar programes de parentalitat, entre d'altres. Podria ser un repte de futur

A través d'aquestes reflexions entrem en reptes o dubtes de si realment es vol vincular aquest exercici de la paternitat amb el procés de rehabilitació, o si es un reflex de la societat, i per tant s'està entenent la paternitat d'una altra manera. Aquest dubte entre si el que passa és no voler, no saber o no poder. Perquè al final també plantejar-se si aquesta visió patriarcal i masculista, tan inherent en el nostre sistema relacional ens fa entendre d'una manera o altre la pràctica de la paternitat. Llavors, en aquesta línia, potser caldria fer autocrítica com a institució, de quines són les limitacions i en base que les tenim o les perpetuem. I òbviament, sempre mirar cap al futur, cap al canvi i introduir nous camins i perspectives en les intervencions, perquè donada la importància, no és una intervenció que haguem de defugir, sinó d'afrontar.

És important observar també com en aquesta percepció de paternitat s'hi relaciona el concepte de gènere i masculinitat d'una forma clara en tota la seva construcció. Si que cal remarcar que tot i que ho viuen com un procés de desvinculació molt dolorós molts presos, alguns, sense jutjar-ho però si com a element a analitzar, no es responsabilitzaven de les seves tasques a l'exterior i una gran majoria atribuïa al gènere femení la capacitat innata de ser mare. Aquest entendre que la dona, amb els seus atribuïts materns, més sensibles i protectors podia realitzar la tasca millor que ells mateixos, és una concepció molt perillosa. Perquè al cap i a la fi, pot esdevenir una justificació del no fer o del no implicar-se, que porti a una perpetuació dels estereotips de gènere, corresponents al sistema patriarcal. Maneres de fer, siguin quines siguin que seran transmeses a les següents generacions. El repte és doncs, si les percepcions i les emocions que es viuen a presó estan desvinculades de la pràctica paterna exterior. S'obren noves preguntes on cal aprofundir, segurament en altres investigacions.

En referència a l'argument que comentàvem anteriorment, aprofundir en la reproducció dels estereotips de gènere tant en interns, com en professionals. Per elaborar intervencions on la perspectiva de gènere sigui transversal, cal ser conscient de com estem influenciats pel sistema patriarcal i capitalista, sobretot en la forma en com entenem les relacions. I en aquest sentit, potser s'haurien d'avaluar les intervencions, per veure si milloren la pràctica de la paternitat o cronifiquen aquesta valors tradicionals. Aquesta autoavaluació col·lectiva, però sobretot de l'àmbit professional, ha de ser tot un repte, perquè és important que hi hagi una formació constant en perspectiva de gènere, que doti als equips multidisciplinaris de recursos per construir propostes que realment s'enfoquin en aquesta línia. La perspectiva de gènere transversal en tots els programes del centre i sobretot en la seva quotidianitat. No pot anar per separat la ideologia i la pràctica, cal dotar-la de sentit i de valors. Al final, és valorar tota la trajectòria que ha modificat el sistema penitenciari, però evidenciar que encara no estem en el punt que desitjaríem, i que cal continuar treballant per a arribar-hi. Es pot i és possible.

En última instància recuperar les percepcions que sentien les persones preses durant la pràctica de la paternitat i observar com queden totalment influenciades per l'educació rebuda i per les conductes apreses durant la infància. Una percepció que no s'ha pogut transmetre en la seva totalitat perquè no es poden plasmar les expressions no verbals, viscudes també durant les entrevistes. Malgrat aquesta limitació és molt interessant aquest fenomen pel fet que ens aporta l'evidència de la enorme importància que hi ha de que es construeixi un nou rol paternal, que transmeti nous valors i maneres de contribuir en el nucli familiar, passant indispensablement per la implicació en la criança dels fills i filles, així com de tots els espais només atribuïts al gènere femení. El repte de fer més presents als pares en la quotidianitat dels infants.

Remarcar que aquestes percepcions que responen la pregunta d'investigació tot i que són vàlides ja de per si, també tenen el recolzament dels autors del marc teòric que tampoc veuen com la paternitat, una pràctica que es dur a terme en relació, es pot exercir amb normalitat en els centre penitenciaris de manera correcta. No almenys, com està estructurat actualment.

A l'inici de la investigació també em preguntava **si podia ser l'exercici de la paternitat un factor d'ajuda per a millorar les habilitats socials i personals respecte un procés de canvi d'identitat vinculat al desistiment**. I el segon objectiu general plantejat ho complementava, ja que ho vinculava amb una canvi en la narrativa del desistiment. A través de les perspectives de les diferent tipologies d'entrevista,

s'ha pogut resoldre amb informació contrastada la pregunta plantejada i s'han obert altre possibles vies d'investigació. Tal i com es demostra, el vincle amb els fills i la responsabilitat paternal és un dels principals factors protectors que ajuda a les persones preses a fer un canvi en la seva narrativa desistent. Important remarcar que ho perceben com una força, un recolzament, un vincle d'afecte i tendresa que els permet recordar que tenen responsabilitats que complir i persones que necessiten d'ells i del que poden aportar en la relació del nucli familiar. Considerant prèviament que la institució total té la capacitat d'anular i destruir la pròpia identitat, és essencial entendre que necessitem d'aquest sentiment de recolzament prosocial, perquè els permet rehabilitar-se construint un altre concepte del "jo", més vinculat a l'exterior. Poder replantejar la presó per a que sigui un espai més social i humà. Que tot i que ja ho siguin, enfocar més les intervencions en els valors i les implicacions socials, no només permetrà modificar el discurs i la narrativa desistent sinó que en aquest procés de creació de la nova identitat, ja hi hauran immersos altres canvis conductuals. Canvis, que potser no estan vinculats essencialment a les activitats delictives, però que poden ajudar a reduir el risc de futures conductes delictives.

Els fills, acaben sent un dels factors que els lliga d'una manera a la vida real, fora de la bombolla penitenciària i utilitzen aquest fil per anar estirant i estirant. Aquesta certesa però, queda mitigada pels pocs espais que hi ha per poder desenvolupar aquest vincle paternal. En aquest sentit sorgeix el dubte i un possible repte de si hi ha la demanda tant de professionals com interns, perquè no hi ha més mesures que permetin exercir la paternitat a presó des d'un recurs realment vinculador. Tal i com el viuríem nosaltres. Presencial, amb contacte, tendre, adient per els infants i còmode per la família. És més, si hi ha demanda de l'equip de tractament i dels propis interns de transformar els espais i crear-ne més a l'exterior en contacte amb la natura i la comunitat, perquè no s'estan duent a terme? Treballar des de l'exterior per poder fer participar la mateixa ciutadania i trencar l'estigma establert és possible. És el que demanen. Ser responsables en un ambient de prova, no els prepara per la realitat. Si la condemna la viuen també a l'exterior, intentem vertebrar les intervencions, sortides, trobades, tallers, programes, com més puguem fora dels murs, per poder treballar de cara amb el conflicte i amb les realitats particulars a l'exterior. Si que és veritat que cal mencionar que alguns dels pares ja no tenien una responsabilitat parental a l'exterior i que el fet de tenir fills o poden viure com un benefici penitenciari, però no oblidem que qui rep principalment la condemna a l'àmbit familiar són els fills del pare o la mare presos. I aquest és un fet que cal destacar.

Per acabar aquest apartat, concloure amb la tercera i última pregunta formulada per la investigació. **Els diferents recursos i programes de treball a presó ajuden a mantenir o millorar les competències per exercir correctament la paternitat?** És interessant observar els diferents resultats que ha sortit en aquest àmbit. Trobem primer de tot un bloc important de contingut que refereix (interns i professionals) que existeixen moltes activitats i programes preparats pels infants i les famílies en el marc penitenciari. És evident que es realitzen programes que estan preparats per millorar les competències paternals. Els esforços dels equips de tractament, així com de la direcció per poder organitzar activitats d'aquestes magnituds s'ha de valorar positivament. Però com ho perceben els presos? És realment un recurs adient? La gran majoria dels entrevistats entren en una reflexió una mica cíclica. A l'entrar a presó perden la majoria dels espais de relació amb els seus fills i filles. Per tant, quan tenen una oportunitat per poder trobar-se amb ells ho valoren positivament. Després, veuen marxar els fills, alguns amb alegria i d'altres amb una baixada d'energia brutal, per després tornar a esperar el contacte amb ells. I així, anar rodant. Però quan parlava amb ells hi els hi feia pensar en com es sentien, tot i que valoraven aquest espai, realment els veien com quelcom positiu perquè dins del pitjor, allò ho era menys. Coincidien en que no era en cap cas l'espai on volien desenvolupar aquelles activitats. No volien veure els fills entre reixes, no els hi agradava l'espai, la companyia, l'energia que es respirava en els murs i en les habitacions. Perquè no transportar-ho en un espai exterior amb els beneficis de benestar dels recursos naturals i dels serveis que ofereix la mateixa societat? Aquest canvi passa també, per canviar la visió que es té tan de la condemna, com del mateix pres. Desestigmatitzar-los de tot, no només de cara al delicte, sinó de tot el que els relaciona amb els espais de sentiments i emocions, que és on estan menys presents.

Visualitzar que tot i els avenços dels recursos que formen part del catàleg penitenciari, no són en cap cas els espais per desenvolupar un vincle i potenciar la paternitat. No hi ha una relació real i la falta de contacte i el temps és limitat, fet que condiciona enormement el com s'ha de construir aquella relació. Relació, contacte i temps. Tres conceptes indispensables per poder crear un vincle. Pensar si s'estan construint els recursos penitenciaris en base les necessitats integrals dels presos o les facilitats organitzatives del centre penitenciari. Reflexionar en com la norma, la llei, la directriu, limita i impossibilita que molts dels canvis pensats per l'organització es puguin dur a terme. No caure en la simplificació del sistema judicial, entendre'n totes les complicacions.

Crec adient fer referència als aspectes que tot i que no formaven part de la investigació en concret han agafat pes a les entrevistes i formen part de l'anàlisi de resultats. Observar i reflexionar que la condemna tal i com està concebuda no facilita l'espai de rehabilitació i reinserció que es busca des de les intervencions programades. Bàsicament perquè no afecta només el transgressor sinó l'entorn més proper, família i infants. Construir un altre model de condemna, que no passi per la vulneració de drets fonamentals dels infants i que repercuteixi principalment en la persona responsable. Una condemna que realment vinculi la persona amb el seu procés de canvi i que l'ajudi a enfortir les relacions properes per tal de facilitar-li el procés de rehabilitació. Aquest fet, de desconstrucció de la condemna passa indispensablement per entendre o revisar l'estructura penitenciària i el model de presó actual. Que no suposi un tall tan gran a la vida, potenciar el compliment de les penes des dels entorns dels propis interns, entre d'altres. Cal un canvi de concepció total per deixar d'entendre la pena com un fet intimidador, que vinculi un espai de rehabilitació amb la capacitat d'anular les voluntats de les persones que s'atén.

Una presó que tot i que ha canviat i ha aconseguit tenir un índex de reincidència molt baix (que no vol dir reinserció), encara li falta molt per construir. No vull menystenir els esforços fets per la comunitat de professionals de l'àmbit penitenciari però crec que és essencial no deixar de tenir la visió en el més enllà. No podem estar d'acord en una presó que encara conté les característiques més elementals d'una institució total, que des-socialitza per reinserir i que estigmatitza per ella sola. I més enllà de la nostra concepció és important també veure que ho viuen d'una manera semblant els infants i les famílies i per descomptat els mateixos presos. Ser conscient del potencial de canvi que té la institució per canviar en aquest àmbits, ja que realment el focus d'atenció i reflexió hauria de ser l'estructura en si. Un sistema social molt punitiu des de les legislacions i el codi penal, però també de la ciutadania, que al no conèixer la realitat penitenciària, li és més fàcil estigmatitzar i simplificar el conflicte.

Un dels aspectes que he pogut observar a través dels resultats obtinguts, és el gran camí que ens queda per recórrer com a persones per desvincular d'una vegada per totes el gènere i el sexe dels rols preestablerts. Com hem incorporat la masculinitat i el masculisme en la majoria dels espais de la nostra societat. Com aquestes expressions del patriarcat impossibiliten la construcció d'un rol paternal alliberat dels valors tradicionals, que perjudica la creació de la família i deixa empremta en l'educació dels infants. És important simplement el fet de poder-ho relacionar. Com el concepte de ser mascle, ser home social, està tan lligat a com ens relacionem. Poder veure quin és el lloc que se li assigna a l'home en l'organització social és indispensable per

desconstruir-lo. Les noves masculinitats, que alliberen l'home de les pressions patriarcals i de les agressions masclistes exercides, només pot donar-se per una ruptura del sistema patriarcal, no per una reforma. I en aquest fil, ser conscient que si estem relacionant-nos d'aquesta manera a l'exterior, l'interior dels murs, tan sols és un reflex d'aquestes interaccions. I tot i que acaba sent un conflicte estructural, amb petites intervencions i incorporant la perspectiva de gènere a presó de forma transversal, es poden anar modificant conductes i percepcions, que afectin a les relacions personals. Perquè no podem esperar canviar la manera en que es construeixen els rols si els perpetuem a les nostres pròpies cases. Perquè com diu Montesinos (2000) el canvi ha de ser teòric però sobretot pràctic.

Per acabar, visualitzar aquesta investigació com un procés i no com un producte finit. Al tenir pocs projectes en aquest àmbit, és important continuar en el camí de la recerca, ampliant la mostra i oferint possibles millores en la intervenció amb pares privats de llibertat. Sempre des d'una perspectiva de gènere, observar les diferències legislatives entre homes i dones respecte la criança dels infants i quines repercussions hi ha en el nucli familiar. Aprofundir en com les noves masculinitats són indispensables per vertebrar un nou model de pares, més compromesos i més sensibles. Continuar treballar per entendre els processos socials i culturals de la nostra societat que ens permetran adequar millor les intervencions en els diferents àmbits en els que treballem.

6.4. Limitacions de la investigació

Per tal de poder continuar treballant en aquesta línia cal saber identificar amb quins obstacles ens hem trobat i com els hem pogut superar, perquè els límits de la investigació cal transformar-los en avantatges o futures oportunitats.

Destacar en primer lloc el difícil accés a l'àmbit penitenciari. Una institució tancada i molt hermètica que burocratitza en excés l'entrada d'estudiants. Entendre el context i les característiques de la institució i valorar positivament la investigació per tal d'haver aconseguit accedir i trobar l'espai per relacionar-se amb les persones preses, fent així un procés d'escolta i servei.

En segon lloc, realitzar una autocrítica per no haver tingut en compte les diferents cultures de les persones entrevistades, factor que ha pogut influir en la percepció que tenen sobre l'exercici de la paternitat. Recollir-ho i revisar-ho per a una futura investigació. En aquest sentit, també reflexionar sobre el nombre d'eines de recollida de dades, que s'hauria pogut augmentar.

En tercer lloc, entendre que tot i que s'ha creat l'espai adient per poder percebre els sentiments i emocions de les persones entrevistades respecte el procés de paternitat, valorar que amb més temps, haguéssim pogut aprofundir més en aquest procés, tocant altres temàtiques i incorporant aspectes més enriquidors.

Fer èmfasi en la bona planificació, que ha permès construir la metodologia per tal d'aïllar diferents variables, com el temps de condemna, el delictes, etc. Que haguessin pogut modificar el contingut de la investigació i perjudicar les conclusions d'aquesta.

7. PROPOSTES DE MILLORA

En relació a la recerca, una part indispensable és el procés d'anar més enllà de la recollida de dades i el posterior anàlisi crític, i poder vertebrar possibles propostes de millora en l'àmbit penitenciari. No es tracta de construir projectes o propostes fermes, tan sols, marcar directius basant-nos en les dades extretes en la investigació. Remarcant que aquestes línies metodològiques no sorgeixen del meu saber, sinó que els veritables protagonistes, són tots aquells interns entrevistats que han aportat els seus coneixements, les seves vivències i la seva confiança per poder canviar i proposar altres models d'intervenció penitenciària.

D'entrada, queda clar que la figura de l'educador social a l'àmbit penitenciari és necessari, però el seu paper s'adapta realment a les necessitats de les persones preses? La intervenció en format tutories tot i que és l'espai per poder escoltar, atendre i resoldre tots aquells dubtes, inquietuds o situacions que l'intern necessita explicar i gestionar ha de servir per construir una relació, un vincle. Per aquest motiu cal tenir temps, paradoxalment a la presó és un dels espais on més n'hi ha. Però degut als nombrosos grups de persones internes que són destinades a cada educadora, la intervenció individualitzada no pot ser tan acurada. Aquest fet produeix que hi hagin temàtiques que no es parlin i quedin invisibilitzades. Encara que existeixin diversitat de programes i activitats organitzades per l'equip de tractament i entitats exteriors, per tal d'afavorir la creació d'un espai còmode perquè la persona pugui obrir-se i explicar tot allò que la preocupa, cal d'una atenció diferent a l'actual. Més presència en els espais comuns, més contacte directa i més acompanyament. Perquè potser aquest recolzament expressiu que ofereixen algunes famílies (Cullen, 1994., Lin, 1986) també podria ser donat per els professionals, fet que s'hauria de veure si ajuda en el canvi de narrativa i el desistiment delictiu.

En relació amb el concepte d'acompanyament que comentàvem abans, també s'ha observat durant les entrevistes, la necessitat enorme de poder explicar, conversar i parlar que tenen els homes interns, sobretot els que compleixen condemnes llargues. És impactant observar com només amb uns dies que s'entra a presó, la persona entrevistada té aquesta necessitat de treure, per poder-te explicar totes les percepcions, sentiments i pors del cor, sense cap vergonya. És evident que hi ha una manca d'expressió i d'alliberament personal. La importància de poder obrir la ment a noves experiències, històries, paraules i conceptes i no quedar-se amb l'energia que es crea dins de la presó. Una desculturació que és inevitable. A fi de reduir aquesta manca d'habilitats socials, vocabulari i contacte amb la comunitat real, poder construir, com a idea, algun projecte de parelles desconegudes, on algun voluntari d'exterior (home, per tal de trencar amb els estereotips de gènere) i una persona presa d'interior puguin construir un vincle bidireccional a través de converses, intercanvis literaris, intercanvi de processos, d'històries, de coneixement, valors, etc. Un context relacional que directament pot servir per ajudar a des-estigmatitzar el col·lectiu. Que a través del xoc amb la realitat penitenciària de la persona de l'exterior es pugui fer un treball d'acompanyament dut per el mateix pres. Pel bon funcionament però, també seria necessari la presència o supervisió d'un o més educadors socials.

Per a començar també a entendre com es podrien construir nous models de relació tot i estar complint condemna, també hauríem de revisar com s'entenen els recursos penitenciaris, tant des de l'equip de professionals com des de l'administració. Com hem comentat anteriorment a l'apartat de conclusions, l'orientació de la pena i la condemna també ha d'estar subjecte a canvis, més tractamentals i humanitzadors, per tal d'afavorir realment a la rehabilitació i reinserció social. Els recursos penitenciaris, més concretament els que tenen com a objectiu la comunicació amb l'exterior, haurien de seguir aquesta línia i centrar la seva finalitat en les necessitats reals del col·lectiu. Hi ha una demanda clara d'espais verds, en contacte amb la natura i la flora i fauna del nostre entorn, on es pugui córrer, jugar, embrutar-se i sentir que s'és una mica lliure, dins de complexitat de la condemna. Qui n'és responsable? Replantejar-se les legislacions que hi ha al respecte? Nous reptes. Per que en cap cas cal eliminar aquests recursos, estan ben plantejats i tenen sentit, però no a l'interior de presó. Cal ser realista i entendre que si es vol fer un canvi administratiu, estem parlant d'anys. Anys que els interns estan construint les seves relacions en format analògic, amb el pilot automàtic, sense trobar-se en conflicte, en situacions incòmodes, en espais diferents, entre d'altres. Modificar el context de relació, per canviar el mateix concepte de relació.

Un cop plantejades les possibles millores a l'exterior, també fent referència a aquesta involució relacional, poder construir millores en els recursos penitenciaris interiors. Sortia de la pregunta d'un dels interns, pensar en la incorporació de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació, com a eines per a millorar el contacte amb l'exterior. És contradictori treballar per a una futura reinserció, quan estem treballant amb les persones preses en una societat congelada i més enllà dels murs hi ha un creixement de la societat de la informació increïble, que evoluciona a passos accelerats i que ens ofereix els recursos per facilitar algunes de les intervencions que ja realitzem. Tan sols pensar, de manera reflexiva i en clau de futur, com podríem incorporar telèfons mòbils per a trucar a les famílies sense dependre de les poques cabines instal·lades. Utilitzar les videoconferències per establir un tipus de contacte més càlid i humà, amb les persones que viuen lluny, amb els familiars de persones immigrants, de pares separats, de condemnes llargues, entre d'altres. Humanitzar el procés i plantejar-nos constantment el sentit i el perquè de continuar ancorats a un model relacional antiquat que no prepara a les persones per adaptar-se al context social real actual.

8. CONCLUSIONS GENERALS

Un cop finalitzada la investigació és quan sorgeixen tots aquells dubtes que qüestionen i et fan dubtar del procés realitzat. És curiós com creixem després d'un procés intel·lectual i personal com aquest i com al final del camí som capaços de detectar imperfeccions que a l'inici no érem conscients que cometíem. A través d'una reflexió de mesos, he pogut recollir certes millores o defectes que en una futura investigació m'agradaria tenir en compte.

Tractant amb el tema de la masculinitat i la relació que s'esdevé amb el capitalisme i el patriarcat, criticar la falta de paritat a la bibliografia degut a la falta d'autores en alguns àmbits i per la invisibilització que reben en alguns espais de la nostra societat. Ser conscient de la cronificació de la desigualtat i reflexionar sobre com podria millorar-ho i aplicar-ho a la propera investigació. En aquesta línia, també observar que no s'ha pogut incorporar un llenguatge inclusiu que respecti la pluralitat social degut a que al parlar de "pares" per entendre la capacitat d'alguns homes de tenir responsabilitats paternals, hagués sigut impossible seguir el fil de la redacció.

Per la magnitud de la investigació i pel poc temps de marge, tampoc s'han pogut incorporar els diferents models familiars que hi ha presents en la societat actual, que haguessin, tot i la seva complexitat, enriquit el contingut de la investigació. Entendre però que hagués sigut massa complicat poder-ho relacionar amb el concepte de

paternitat. Fer èmfasi en que es van tenir en compte però per la complexitat del mateix, no es van incorporar. Adoptar-ho per a una altre investigació, ja que cal visibilitzar i les minories i els models socials dissidents del patriarcat i el capitalisme.

Valorar molt positivament el procés de la investigació i del treball en si, que ha permès que tots els diferents apartats s'anessin tancant i que es pogués reflexionar sobre el següent obstacle. Valorar l'entrada a l'àmbit penitenciari i als diferents professionals de l'àmbit, un espai de difícil accés però de molt contingut i aprenentatge.

Per a concloure, com a procés personal i emocional reflexionar en com m'han ensenyat les diferents persones entrevistades, i el gran procés de gestió emocional que he hagut de fer per tal de fer un bon acompanyament. Rebre totes les contradiccions, les emocions i els sentiments respecte el seu procés de paternitat a través de ser-hi present, en cos i ànima. Com elaborar una escolta activa en relació el conflicte. Les entrevistes han sigut emocionalment dures i cal fer un procés personal per que no esdevinguin un intercanvi d'egos. Cal escoltar i quan s'escau, formar part d'aquest contenidor emocional que necessiten. Escoltar per sobre de tot i ajudar a aprofundir en les seves percepcions per tal d'aconseguir sensibilitats i sinceritat. Important entendre aquesta investigació com un procés d'aprenentatge i no com una relació d'ajuda. Perquè ha quedat clar que els que m'han ensenyat han sigut ells, i el procés de canvi l'hem fet segurament els dos, emportar-nos coses completament diferents de les trobades individuals. Acabar de fer la feina més important, més enllà del treball acadèmic, des-construir les mirades estigmatitzadores del meu entorn més proper i explicar, entendre les mirades que no entenen i que volen conèixer com es relacionen les persones preses amb el seu entorn més proper, que passa indispensablement pels seus fills.

9. BIBLIOGRAFIA

- Arditti, A. (2003). Locked doors and glass walls: Family visiting at a local jail. *Journal of Loss and Trauma*, 8(2), 115–138. doi:10.1080/15325020305864.
- Barker, R. (1948). "The Social Psychology of Physical Dissability", *Journal of Social Issues*, IV, pág 34.
- Barry, E. (2002). Manual para Madres y Padres Encarcelados: Sus derechos Igaes y responsabilidades. Recuperat de <https://www.prisonerswithchildren.org/wpcontent/uploads/2013/01/Incarcerated-Parents-Manual-Espanol.pdf>
- Barudy, J., Dantagnan, M. (2010). Guía para la evaluación de las competencias y la resiliencia parental. *Los desafíos invisibles de ser madre y padre*.
- Benson, M. L. (2006). Carreras delictivas de delincuentes de cuello blanco. En J. L. Guzmán Dálbora y A. Serrano Maíllo (Ed.), *Derecho penal y criminología como fundamento de la política criminal* (págs. 135-155). Madrid: Dykinson.
- Blaxter et al. (2008). *Cómo se investiga*. Barcelona: Graó.
- Bola, C., Ortega, M. (2013). Los estudios de género a las nuevas masculinidades y/o los movimientos de padres por la custodia compartida de sus hijos e hijas. *Educación y humanismo*, 15(24), 107-121.
- Boudin, K., Greco, R. (1993). *Parenting from Inside/Out: The Voices of Mothers in Prison*. Bedford Hills, New York: The Children's Center at Bedford Hills Correctional Facility.
- Burgess-Proctor, A., Huebner, M., Durso, M. (2016). Comparing the effects of maternal and paternal incarceration on adult daughters' and sons' criminal justice system involvement. *Criminal Justice and Behavior*, 43(8), 1034–1055. doi:10.1177/0093854816643122
- Capdevila, M., Blanch, M., Ferrer, M., Andrés, A., Framis, B., Comas, N., Mora, J. (2015). *Taxa de reincidència penitenciària 2014*.
- Carcel de Aranjuez, Modulo de Familias, Centro Penitenciario Madrid VI. (s.d.). Recuperat de <http://www.tiffotos.com/prisiones/carcel-aranjuez/>
- Carlsson, C. (2013). Masculinities, persistence, and desistance. *Criminology*, 51 (3): 661-693. Recuperat de <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1745-9125.12016>
- CEPAL. (2011). *Panorama social de América Latina*. Recuperado el 17/07/2013. Recuperat de: <http://www.eclac.cl/cgi-bin/getProd.asp?xml=/publicaciones/xml/4/7924/P7924.xml&xsl=/dds/tpl/p9f.xsl>.
- Clemmer, D. (1940). *The Prison Community*. New York: Holt, Rinehart & Winston.

- Clemmer, D. (1950). Observations on Imprisonment as a Source of Criminality, 41 J. Crim. L. & Criminology 311 (1950-1951)
- Colvin, M., Cullen, T., Vander Ven, T. (2002). Coercion, social support, and crime: an emerging theoretical consensus. *Criminology*, 40(1), 19-41.
- Cordes, P. (2003). *El eclipse Del padre*. Madrid: Palabra.
- Crawley, E. (2005), "Institutional thoughtlessness in prisons and its impacts on the day-to-day prison lives of elderly men", *Journal of Contemporary Criminal Justice*, Núm. 21(4), págs. 350–363.
- Crewe, B. (2018). Las dimensiones del encarcelamiento. *InDret*, (4).
- Cucco M. (2005). *El Grupo Formativo como método para la intervención comunitaria sobre los malestares de la vida cotidiana*. Tesis doctoral. UCM, Madrid; 2005.
- Cullen, T. (1994). Social support as an organizing concept for criminology: presidential address to the Academy of Criminal Justice Sciences. *Justice Quarterly*, 11(4), 527-559.
- Daniels, P., Weingarten, K. (1988). "The fatherhood click. The timing of parenthood in men's lives". In: Bronstein, P. and Pape Cowan, C. (Eds.). *Fatherhood Today* (pp. 36-52) New York: A Wiley-Interscience Publication John Wiley & Sons.
- De Barbieri, T. (1993). Sobre la categoría género: una introducción teóricometodológica. *Debates en sociología*, (18), 145-169.
- de Catalunya, G. Departament de Justícia (2009). *Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya*.
- DeVault, L. (1991). *Feeding the family: Tcaring as gendered work*. Chicago, US Press.
- Díaz, Y. (2019). *Acció Socioeducativa en l'Àmbit de la Justícia* [Apunts acadèmics]. UVic-UCCMoodle
- Díez, L. (2013). Rigorismo y reforma penal: Cuatro legislaturas homogéneas (1996-2011). *Boletín criminológico*, (142).
- EGgebeen, D., Knuester, C. (2000). "Does fatherhood matter for men?" *Journal of Marriage and the Family*. Vol. 63, nro. 2, año 2000, pp. 381-393.
- Elzo, J., Martínez, M., Pampliega, A. (2009). *Models educatius familiars a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Farrington, D. P. (2000). Explaining and preventing crime: The globalization of knowledge – The American society of criminology 1999 presidential address. *Criminology*, 38(1), 1–24. doi:10.1111/crim.2000.38.issue-1
- Fernández, M. (1994). *La mujer de la ilusión*. Buenos Aires: Editorial Sudamericana; 1994:39.
- Ferrari, J. (2011). *Padre amado o deseado. La nueva relación entre padres e hijos*. Mendoza. Trillas.

- Fuller, N. (2000). (Ed.). *Paternidades en América Latina*. Perú: Pontificia Universidad Católica del Perú, Fondo Editorial.
- Gaudron, Z. (2002). La séparation au risque de la rupture. In *Rester parents malgré la détention* (pp. 37-52). ERES.
- Gea, M. (2017). Maternidad en prisión: situación de los hijos e hijas que acompañan a sus madres compartiendo condena. *Papers: revista de sociologia*, 102(2), 0287-310.
- Gil, E. (2006) *Máscaras masculinas. Héroes, patriarcas y monstruos*. Barcelona: Anagrama.
- Goffman, E. (2006). *Estigma: la identidad deteriorada* (1a ed.) Buenos Aires: Amorrortu.
- Goffman, E. (2001). *Internados: ensayos sobre la situación social de los enfermos mentales*. (1a ed.) Buenos Aires: Amorrortu.
- González, A. (2001). Consecuencias de la prisionización. *Revista Cenipec*, 20, 9-22.
- Gottfredson, M. R., Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford University Press.
- Gutmann, M. (1997). "Machos que no tienen ni madre: la paternidad y la masculinidad en la Ciudad de México". *La Ventana: Revista de Estudios de Género*, nro. 7, pp.120165.
- Hairston, F. (2008). *Focus on children with incarcerated parents*. Baltimore, MD: The Annie E. Casey Foundation.
- Heinemann, K. (2003). *Introducción a la metodología de la investigación empírica en las ciencias del deporte*. Barcelona: Paidotribo.
- Hochschild, A. (1989). *The second shift: revolution at home*. New York, USA: Vi.
- Hurstel, F. (1997). "De los padres ausentes a los nuevos padres. Contribución a la historia de una transmisión genealógica colectiva". En: S. Tubert (Ed.). *Figuras del padre*.(pp. 295-309). Madrid: Cátedra, Universidad de Valencia e Instituto de la Mujer.
- Illescas, S. R. (2008). Individuos, sociedades y oportunidades en la explicación y prevención del delito: Modelo del Triple Riesgo Delictivo (TRD). *Revista española de investigación criminológica*, 6, 1-53.
- Izquierdo MJ. (2000). *Cuando los amores matan*. Madrid: Ediciones Libertarias; 2000:32
- Jameson, N., Allison, E. (1995), *Strangeways 1990: A Serious Disturbance*, London: Larkin
- La Vigne, N. G., Naser, R. L., Brooks, L. E., & Castro, J. L. (2005). Examining the effect of incarceration and in-prison family contact on prisoners' family

- relationships. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 21(4), 314–335.
doi:10.1177/1043986205281727
- Libório, B., Zuil, M. (2016, 08, 22). Comparativa Europea: Niños en prisión, una condena invisible. *El Mundo*. Recuperat el 18/01/2019 de <https://www.elmundo.es/sociedad/2016/08/21/57a4bdc8268e3e98038b45ab.html>
- Lin, N. (1986). Conceptualizing Social Support. En N. Lin, A. Dean, and W. Edsel (Eds.), *Social Support, Life Events, and Depresión* (págs. 17-30). Orlando (EEUU): Academic Press.
- Lomas, C. (comp.) (2003) *¿Todos los hombres son iguales? Identidades masculinas y cambios sociales*. Barcelona: Paidós.
- Marsiglio, W.; Hutchinson, S. and Cohan, M. “Envisioning Fatherhood: A social psychological perspective on young men without kids”. *Family Relations*, Vol. 49, nro. 2, 2000, pp. 133-142.
- Martí, J., & Cid, J. (2015). Encarcelamiento, lazos familiares y reincidencia. Explorando los límites del familismo. *Revista internacional de sociología*, 73(1), 002.
- Mills, A. and H. Codd. 2008. “Prisoners’ families and offender management: mobilizing social capital”. *Probation Journal* 55:9-24. <http://dx.doi.org/10.1177/0264550507085675>
- Montesinos, R. (2002). *Las rutas de la masculinidad. Ensayos sobre el cambio cultural y el mundo moderno*. Barcelona: Gedisa.
- Montesinos, S. (2008). *Nuevas feminidades y masculinidades una mirada de Género al Mundo Evangélico de la Pintana*. Estudios Públicos.
- Murray, J., & Farrington, D. P. (2005). Parental imprisonment: Effects on boys’ antisocial behaviour and delinquency through the life-course. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 46(12), 1269–1278. doi:10.1111/jcpp.2005.46.issue-12
- Murray, J., & Farrington, D. P. (2008). The effects of parental imprisonment on children. In M. Tonry (Ed.), *Crime and justice: A review of research* (Vol. 31, pp. 133–206). Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Myers, J., Smarsh, M., Amlund-Hagen, K., Kennon, S. (1999). Children of incarcerated mothers. *Journal of Child and Family Studies*, 8(1), 11–25. doi:10.1023/A:1022990410036
- Ocaña, A., Campos, B. (2017). La Infancia entre Rejas: necesidades y demandas. *Revista de Educación Inclusiva*, 10(1), 31-44.
- Olavarría, J. (2000). “Ser padre en Santiago de Chile”. *Red de Masculinidad*, Santiago de Chile. Recuperat de: <http://206.48.86.4/Seminario/pruebas/artolavar.htm>

- Parke, R. (1996). *Fatherhood*. Harvard: Harvard University Press.
- Pereson, C. (2012). Prisión, mujeres y maternidad. Procesos de intercambio y negociación entre guardias e internos. 2012. Universidad Nacional de Litoral, Argentina.
- Ramos, A. (2001). "La paternidad y el mundo de los afectos". *Revista FEM*, vol. 25, nro. 219, 2002.
- Raya, S. C., José, S. (2015). Algunos datos sobre la realidad del tratamiento en las prisiones españolas. *Revista electrónica de ciencia penal y criminología*, (17), 11.
- Rustia, G., Abbott, D. (1993). Father involTwo longitudinal studies. *International Studies*, 30(6), 467-476.
- Sampson R., Laub, J. (1993). *Crime in the Making: Pathways and Turning Points Through Life*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Sanfélix, J. (2011). Las nuevas masculinidades. Los hombres frente al cambio en las mujeres. *Prisma social*, (7).
- Sarrado, J., Clèries, X., Ferrer, M., Kronfly, E. (2004). Evidencia científica en medicina: ¿ única alternativa?. *Gaceta Sanitaria*, 18(3), 235-244.
- Stoller, R. (1968). *Sex and Gender* New York: Science House. Ramos, Carmen (comp), *El género en perspectiva*, UAM, Iztapalapa, México.
- Szil, P. (2007). Masculinidad y paternidad. Del poder al cuidado.
- Tamarit, J. M. (2016). El sistema penitenciari català: fonament i exercici de la competencia. *Revista d'Estudis Autònòmics i Federals*, 2016, núm. 23, p. 235-273.
- Taylor, R. (2004). Women in prison and children of imprisoned mothers: preliminary research paper. Quaker United Nations Office.
- Tesis Doctoral. Facultad de Ciencias Políticas y Sociales. Universidad Nacional Autónoma de México.
- Tizón, J. L., Fuster, P. (2005). Un papel para el padre. *Revista de Psicopatología y Salud Mental Infanto-juvenil*, 6, 27-40.
- Torres Velázquez, L. (2004). La paternidad: una mirada retrospectiva. *Revista de Ciencias Sociales (Cr)*, III (105), 47-58
- Torres, L. (2002). "Ejercicio de la paternidad en la crianza de hijos e hijas".
- Valdés, T. y Olavarría, J. (1997) (Eds.) *Masculinidad/es. Poder y crisis*. Santiago de Chile: Editorial Isis y FLACSO, Chile.
- Valdés, T., de los Ángeles Fernández, M. (2006). Género y política: un análisis pertinente. *Política. Revista de Ciencia Política*, 46, 9-33.
- Valverde, J. (1991). *La cárcel y sus consecuencias*. Madrid. Ed. Popular.

- Vargas-Jiménez, I. (2012). La entrevista en la investigación cualitativa: nuevas tendencias y retos. the interview in the qualitative research: trends and challengers. *Revista Electrónica Calidad en la Educación Superior*, 3(1), 119-139.
- Vendrell, J. (2001). "La masculinidad en cuestión. Reflexiones desde la antropología". Ponencia presentada en el Primer Foro Interdisciplinario sobre Identidad y Estudios de Género en la Escuela Nacional de Antropología e Historia. 22 de mayo. México, DF.
- Visher, C. A. and D. O'Connell. 2012. "Incarceration and inmates' self perceptions about returning home". *Journal of Criminal Justice* 40:386-393. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2012.06.007>
- Wainberg, A. W., & Berbejillo, A. S. (2014). La construcción sociohistórica de los roles masculino y femenino. Patriarcado, capitalismo y desigualdades instaladas. *Revista Sexología y Sociedad*, 19(2).
- Waisblat, A., Sáenz, A. (2014). La construcción sociohistórica de los roles masculino y femenino. Patriarcado, capitalismo y desigualdades instaladas. *Revista Sexología y Sociedad*, 19(2).
- Weissgerber, G., & Delens-Ravier, I. (2007). La infancia con el padre o la madre en prisión. *Barcelona: Hacer*.
- White, K., Wright, A., Dembo, T. (1948). "Studies in Adjutament to Visible Injuries: Evaluation of Curiosity by the Injured", *Journal of Abnormal and Social Psychology*, XLIII, 1948, págs. 13-28.
- Yela, M (comunicació personal, 18 juny de 2015).
- Zicavo, N. (2006). ¿Para qué sirve ser padre? Un libro sobre el divorcio y la padrectomía. Ediciones Universidad del Bío Bío. Chile.
- Zicavo, N. (2010). Crianza Compartida. México. Trillas.

9.1. DOCUMENTS LEGISLATIUS

- ASEDES, C., Sociales, E. (2007). Documentos profesionalizadores. Código Deontológico.
- Comité, D. (2013). Observación General N° 14 sobre el derecho del niño a que su interés superior sea una consideración primordial (artículo 3, párrafo 1).
- Constitución Española. (1978). Madrid: Ministerio de la Presidencia. Retrieved December, 10, 2006.

- Convention on the Rights of the Child. (1989), 20 November 1989, United Nations, Treaty Series, vol. 1577.
- Council of Europe. Committee of Ministers. (2006). European prison rules. Council of Europe.
- European Parliament. (2000). Charter of fundamental rights of the European Union. Office for Official Publications of the European Communities.
- L'Estatut d'autonomia de Catalunya i l'Estat integral. (2006).
- Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (2010).
- Llei Orgànica 1/1979, de 26 de septiembre, General Penitenciaria. Boletín Oficial del Estado, 239, 23180-23186. (1979).
- Rec, R. (2006). of the Committee of Ministers to member states on the European Prison Rules. Adopted by the Committee of Ministers on, 11.
- Reglament d'Organització i Funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia (2009).
- Unicef. (1989). Convention on the Rights of the Child.
- United Nations. Commission on Human Rights. (1991). Convention on the Rights of the Child (Vol. 64, No. 11). United Nations Publications.

ANNEXOS

PATERNITAT I PRESÓ

POCH MARFANY, Blai

Treball de Final de Grau

4rt Grau en Educació Social

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya

Vic, 17 de maig de 2019

Tutora: Yanina Díaz Ortega

ÍNDIX

ANNEX 1: PREGUNTES CATEGORITZADES.....	3
ANNEX 2: GUIONS ENTREVISTES.....	9
Entrevista Intern	9
Entrevista Professional DG	10
Entrevista Professional Lledoners	11
ANNEX 3: ENTREVISTES INTERNS LLEDONERS.....	12
Entrevista Intern 1	13
Entrevista Intern 2	18
Entrevista Intern 3	24
Entrevista Intern 4	28
Entrevista Intern 5 i 6	32
ANNEX 4: ENTREVISTES PROFESSIONALS.....	38
Entrevista Professionals Direcció General	39
Entrevista Professional Subdirecció Lledoners	54
ANNEX 5: TAULES DE TRIANGULACIÓ.....	63
CATEGORIA ANTIGA PATERNITAT.....	63
CATEGORIA DESISTIMENT.....	66
CATEGORIA DRET DELS INFANTS.....	71
CATEGORIA INSTITUCIÓ TOTAL.....	74
CATEGORIA NOVA PATERNITAT	81
CATEGORIA REHABILITACIÓ	88
CATEGORIA MASCULINITAT	95
ANNEX 6: PERMISOS DE PROTECCIÓ DE DADES.....	99
Permís Professionals Subdirecció Lledoners	99
Permís Professionals Direcció General.....	100

ANNEX 1: PREGUNTES CATEGORITZADES

ENTREVISTA INTERN

PREGUNTES DE CLIMA	
1	Com et trobes? Com estàs?
2	Quants anys tens?
3	Em podries explicar el recorregut formatiu i professional?

ENTREVISTA PROFESSIONAL

PREGUNTES DE CLIMA	
1	Nom, Cognom i edat?
2	Quin ha sigut el teu recorregut professional? Quina és la teva funció ara mateix en aquest càrrec?
3	Quants anys fa que treballes a l'àmbit penitenciari?

PREGUNTES D'INFORMACIÓ INTERN

Núm.	PREGUNTES	CATEGORIA A LA QUE RESPONEN		
4	Fa molts anys que ets a presó?	PRESO		
5	Com definires la presó?	PRESO		
6	Com et definiries a tu mateix?	MASCULINITAT	DESISTIMENT	
7	Ets pare?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT	
8	Quants anys tenen els teus fills i/o filles? Quants anys tenien quan vas haver d'ingressar a presó?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT	
9	Com es diuen?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT	
10	Saben que ets a presó? Com/Què els hi vas dir?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT	
11	Què és per tu ser pare?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT	
12	Com creus que ha de ser un pare?	MASCULINITAT	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
13	Quin pare creus que ets?	MASCULINITAT	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
14	Com vius la paternitat? Com creus que ha canviat afectada per la presó?	NOVA PATERNITAT		ANTIGA PATERNITAT
15	Que en pensen els teus fills, que sents? Que creus que senten ells?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT	DRET DELS INFANTS
16	Hi ha molta gent aquí a presó que sigui pare?	NOVA PATERNITAT		ANTIGA PATERNITAT
17	Es parla dels fills i filles a presó? Està ben vist?	MASCULINITAT		
18	Hi ha algun curs o espai a la presó que tracti aquest tema? Creus que pot ser interessant? Com per exemple una llar d'infants	REHABILITACIÓ		

	o un curs especialitzat?		
19	Creus que hi ha diferència entre les dones i els homes en la criança dels menors?	MASCULINITAT	
20	Perquè creus que les dones poden tenir els fills amb elles a presó?	MASCULINITAT	
21	El sistema penitenciari confia en que els homes poden ser bons pares?	MASCULINITAT	
22	Tens algun objecte que et recordi als teus fills i/o filles? Una foto, una joguina, una olor, etc.?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
23	Necessites veure els teus fills? I els teus fills creus que també comparteixen aquesta necessitat?	DRET DELS INFANTS	
24	Quan contactes amb el teu fill i/o filla? Creus que és poc o molt?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
25	Tens tots els mitjans possibles per fer-ho? Quines activitats feu amb els fills quan venen de visita?	REHABILITACIÓ	
26	T'agradaria poder canviar alguna cosa en aquest sentit? Les sales de visita, els vis a vis, etc.?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
27	Creus que des de la presó es dona valor a les responsabilitats dels homes que tenen fills?	PRESÓ	
28	Com et sents quan veus que els fills marxen? Ells com reaccionen a la separació?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
29	Que haguessis canviat ara de com has estat relacionant-te amb els teus fills i/o filles?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
30	Creus que els fills t'han ajudat a aconseguir canviar? A deixar de delinquir? A voler ser un bon pare?	DEISTIMENT	
31	Podria ser bona una segona oportunitat per poder millorar alguna cosa?	DESISTIMENT	
32	Creus que allunyar-te d'ells t'ha fet oblidar com és ser pare, i les capacitats que tens per ser-ho?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
33	El sistema penitenciari està preparat per acollir els fills i filles de les persones que atén? Com el milloraries?	PRESÓ	
34	Que et semblaria que els vostres fills visquessin aquí amb vosaltres, creus que els hi aniria bé estar a prop dels seus pares?	PRESÓ	DRET DELS INFANTS
35	I canviant la presó? Construïnt-la de nou amb les necessitats que vosaltres volguéssiu?	PRESÓ	

36	Per acabar, em podries dir una frase o unes paraules que volguessis que sortissin si o si en aquest treball, respecte al teu procés de paternitat a la presó?	TOTES ELLES						
----	---	------------------------	--	--	--	--	--	--

PREGUNTES D'INFORMACIÓ PROFESSIONAL

Núm.	PREGUNTES	CATEGORIA A LA QUE RESPONEN	
4	Com definiries un centre penitenciari?	PRESO	
5	Com definiries la política penitenciària ?	PRESO	
6	Com definiries els efectes que provoca l'internament a un centre penitenciari?	PRESO	
7	Com creus que ha de ser un pare? Que creus que se li demana socialment?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
8	Què és per tu ser pare?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
9	Com creus que viuen la paternitat els homes privats de llibertat?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
10	Des de l'administració, hi ha dades recollides que mostrin quanta gent hi ha a presó que sigui pare?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
11	A partir d'aquesta informació es prenen mesures d'alguna forma?	REHABILITACIÓ	
12	Quins canvis hi ha hagut des de les polítiques penitenciàries sobre aquesta problemàtica?	PRESO	
13	Creus que es parla dels fills a presó entre els propis presos? I des dels espais de tutoria i la intervenció dels professionals?	MASCULINITAT	
14	Sabries anomenar els diferents recursos que ofereixen les presons per que es puguin relacionar interns i famílies?	REHABILITACIÓ	
15	Creus que són suficients? En milloraries alguna cosa?	REHABILITACIÓ	
16	Oferiu algun espai perquè es tracti la paternitat? Algun curs, activitat o programa? Creus que seria útil?	REHABILITACIÓ	
17	Hi ha diferència en les polítiques penitenciàries entre les dones i els homes respecte la criança dels infants?	MASCULINITAT	
18	Per què creus que les dones poden tenir els fills amb elles a presó?	MACULINITAT	
19	Els professionals del sistema penitenciari confien que els homes poden ser bons pares a presó?	MASCULINITAT	

20	Com creus que és el canvi que han de fer els presos per deixar de delinquir? En que creus que es pot basar?	DESISTIMENT	
21	Poder exercir la paternitat a presó podria ajudar als interns en el seu procés de desistiment delictiu?	DESISTIMENT	
22	Allunyar-se dels fills creus que ha desmillorat les habilitats socials que tenien els interns per exercir la seva paternitat?	DESISTIMENT	
23	Des de l'àmbit penitenciari es promou millorar les competències per exercir correctament la paternitat?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
24	Creus que es podria millorar la intervenció en aquest àmbit? De quina manera?	NOVA PATERNITAT	ANTIGA PATERNITAT
25	Les mesures alternatives a l'ingrés a presó serien una possible millora? Per quins motius?	REHABILITACIÓ	
26	El sistema penitenciari està preparat per acollir els fills i filles de les persones que atén? Com el milloraries?	PRESÓ	
27	Que et semblaria que els fills poguessin viure amb els pares mentre compleixen condemna? Creus que el hi aniria bé a ambdós?	DESISTIMENT	
28	Creus que la presó pot esdevenir un clima hostil per a les visites familiars? Per què? Quins canvis faries?	DRETS DELS INFANTS	
29	Creieu que els fills de les persones preses estan complint una part de la condemna? Per quins motius?	DRETS DELS INFANTS	
30	Sí poguessis des-construir les presons, canviaries alguna cosa en l'estructura o el funcionament?	PRESÓ	

ANNEX 2: GUIONS ENTREVISTES

Entrevista Intern

- 1- Com estàs? Com et trobes?
- 2- Quants anys tens?
- 3- Em podries explicar el recorregut formatiu i professional?
- 4- Fa molts anys que ets a presó?
- 5- Com definiries la presó?
- 6- Com et definiries a tu mateix?
- 7- Ets pare?
- 8- Quans anys tenen els teus fills i/o filles? Quants anys tenien quan vas haver d'ingressar a presó?
- 9- Com es diuen?
- 10- Saben que ets a presó? Com / Què els hi vas dir?
- 11- Que és per tu ser pare?
- 12- Quin pare creus que ets?
- 13- Com vius la paternitat? Com creus que ha canviat afectada per la presó?
- 14- Quan penses en els teus fills, que sents? Que creus que senten ells?
- 15- Hi ha molta gent aquí a presó que sigui pare? Es parla dels fills i filles a presó? Està ben vist?
- 16- Hi ha algun curs o espai a la presó que tracti aquest tema? Creus que pot ser interessant? Com per exemple una llar d'infants o un curs especialitzat?
- 17- Creus que hi ha diferència entre les dones i els homes en la cria dels menors?
- 18- Perquè creus que les dones poden tenir els fills amb elles a presó?
- 19- Tens algun objecte que et recordi als teus fills i/o filles? Una foto, una joguina, una olor, etc.?
- 20- Necessites veure els teus fills i/o filles? I els teus fills i/o filles creus que també comparteixen aquesta necessitat?
- 21- Quan contactes amb el teu fill i/o filla? Creus que és poc o molt?
- 22- Tens tots els mitjans possibles per fer-ho? Quines activitats feu amb els fills i/o filles quan venen de visita?
- 23- T'agradaria poder canviar alguna cosa en aquest sentit? Les sales de visita, els vis a vis per exemple?
- 24- Creus que des de la presó es dona valor als homes que tenen fills?
- 25- Com et sents quan veus que els fills i/o filles marxen? Com reaccionen a la separació?
- 26- Que haguessis canviat ara de com has estat relacionant-te amb els teus fills i/o filles?
- 27- Creus que els fills t'han ajudat a aconseguir canviar? A deixar de delinquir? A voler ser un bon pare?
- 28- Creus que allunyar-te d'ells t'ha fet oblidar com és ser pare i les capacitats que tens per fer-ho?
- 29- Que et semblaria que els vostres fills visquessin aquí amb vosaltres, creus que els hi aniria bé estar aprop del seu pare?
- 30- I canviant la presó? Construint-la de nou amb les necessitats que vosaltres volguéssiu?
- 31- Per acabar, em podries dir una frase o unes paraules que volguéssis que sortissin si o si en aquest treball, respecte al teu procés de paternitat a la presó?

Entrevista Professional DG

- 1- Nom, Cognom i edat?
- 2- Quin ha sigut el teu recorregut professional? Quina és la teva funció ara mateix en aquest càrrec?
- 3- Quants anys fa que treballes a l'àmbit penitenciari?
- 4- Com definiries un centre penitenciari?
- 5- Com definiries la política penitenciària?
- 6- Com definiries Lledoners?
- 7- Quines diferències creus que hi ha entre Lledoners i altres presons de Catalunya?
- 8- Com definiries els efectes que provoca l'internament a un centre penitenciari?
- 9- Com creus que ha de ser un pare? Que creus que se li demana socialment?
- 10- Com creus que viuen la paternitat els homes privats de llibertat?
- 11- Des de Lledoners, hi ha dades recollides que mostrin quanta gent hi ha a presó que sigui pare?
- 12- A partir d'aquesta informació es prenen mesures d'alguna forma?
- 13- Quins canvis hi ha hagut des de les polítiques penitenciaris sobre aquesta problemàtica?
- 14- Creus que es parla dels fills a presó entre els propis presos? I des de les tutories i la intervenció dels professionals?
- 15- Hi ha diferència en les polítiques penitenciaris entre les dones i els homes respecte la cria dels infants?
- 16- Com creus que és el canvi que han de fer els presos per deixar de delinquir? En que creus que es pot basar?
- 17- Poder exercir la paternitat a presó podria ajudar als interns en el seu procés de desistiment delictiu?
- 18- Allunyar-se dels fills creus que ha desmillorat les habilitats socials que tenien els interns per exercir la seva paternitat?
- 19- Des de l'àmbit penitenciari es promou millorar les competències per exercir correctament la paternitat?
- 20- Creus que es podria millorar la intervenció en aquest àmbit? De quina manera?
- 21- Les mesures alternatives a l'ingrés a presó serien una possible millora? Per quins motius?
- 22- El sistema penitenciari està preparat per acollir els fills i filles de les persones que atén? Com el milloraries?
- 23- Que et semblaria que els fills poguessin viure amb els pares mentre compleixen condemna? Creus que els hi aniria bé a ambdós?
- 24- Creus que la presó pot ser un clima hostil per les visites familiars? Perquè? Quins canvis faries?
- 25- Creieu que els fills de les persones preses estan complint una part de la condemna? Per quins motius?
- 26- Si poguessis des-constructur les presons canviaries alguna cosa?

Entrevista Professional Lledoners

- 1- Com estàs? Com et trobes?
- 2- Quants anys tens?
- 3- Em podries explicar el recorregut formatiu i professional?
- 4- Fa molts anys que ets a presó?
- 5- Com definiries la presó?
- 6- Com et definiries a tu mateix?
- 7- Ets pare?
- 8- Quans anys tenen els teus fills i/o filles? Quants anys tenien quan vas haver d'ingressar a presó?
- 9- Com es diuen?
- 10- Saben que ets a presó? Com / Què els hi vas dir?
- 11- Que és per tu ser pare?
- 12- Quin pare creus que ets?
- 13- Com vius la paternitat? Com creus que ha canviat afectada per la presó?
- 14- Quan penses en els teus fills, que sents? Que creus que senten ells?
- 15- Hi ha molta gent aquí a presó que sigui pare?
- 16- Es parla dels fills i filles a presó? Està ben vist?
- 17- Hi ha algun curs o espai a la presó que tracti aquest tema? Creus que pot ser interessant ? Com per exemple una llar d'infants o un curs especialitzat?
- 18- Creus que hi ha diferència entre les dones i els homes en la criança dels menors?
- 19- Perquè creus que les dones poden tenir els fills amb elles a presó?
- 20- El sistema penitenciari confia en que els homes poden ser bons pares?
- 21- Tens algun objecte que et recordi als teus fills i/o filles? Una foto, una joguina, una olor, etc.?
- 22- Necessites veure els teus fills i/o filles? I els teus fills i/o filles creus que també comparteixen aquesta necessitat?
- 23- Quan contactes amb el teu fill i/o filla? Creus que és poc o molt?
- 24- Tens tots els mitjans possibles per fer-ho?Quines activitats feu amb els fills i/o filles quan venen de visita?
- 25- T'agradaria poder canviar alguna cosa en aquest sentit? Les sales de visita, els vis a vis per exemple?
- 26- Creus que des de la presó es dona valor als homes que tenen fills?
- 27- Com et sents quan veus que els fills i/o filles marxen? Com reaccionen a la separació?
- 28- Que haguessis canviat ara de com has estat relacionant-te amb els teus fills i/o filles?
- 29- Creus que els fills t'han ajudat a aconseguir canviar? A deixar de delinquir? A voler ser un bon pare?
- 30- Podria ser bona una segona oportunitat per poder millorar alguna cosa?
- 31- Creus que allunyar-te d'ells t'ha fet oblidar com és ser pare i les capacitats que tens per fer-ho?
- 32- El sistema penitenciari està preparat per acollir els fills i/o filles de les persones que atén? Com el milloraries?
- 33- Que et semblaria que els vostres fills visquessin aquí amb vosaltres, creus que els hi aniria bé estar a prop del seu pare?
- 34- I canviant la presó? Construint-la de nou amb les necessitats que vosaltres volguéssiu?
- 35- Per acabar, em podries dir una frase o unes paraules que volguessis que sortissin si o si en aquest treball, respecte al teu procés de paternitat a la presó?

ANNEX 3: ENTREVISTES INTERNS LLEDONERS

En aquest primer annex, es mostraran el conjunt de les 6 entrevistes que s'han realitzat als interns del Centre Penitenciari de Lledoners. Com s'observa les preguntes ja estan categoritzades amb el codi de colors explicat a l'apartat de Metodologia. S'organitzarà d'aquesta manera per tal de no repetir les mateixes preguntes, unes categoritzades i les altres sense categoritzar en dos annexos diferents, fet que allargaria sense motiu la llargada dels Annexos.

A totes les entrevistes dels interns de Lledoners hi havia una part comuna al principi que per no repetir-la en totes les entrevistes s'exposa a continuació :

Bon dia,

Aquesta entrevista està dirigida des de la Universitat de Vic. Sóc un alumne del grau d'Educació Social i al realitzar el 4rt curs del grau, he de realitzar un treball final, el qual centro en l'àmbit penitenciari. Concretament, com els homes privats de llibertat perceben la seva paternitat.

En cap cas vull que estiguis incòmode en aquest espai, per tant, qualsevol consell o pregunta que vulguis modificar o no contestar ets totalment lliure de fer-ho. A més, també comunicar que per protegir les dades, en cap cas sortirà el teu nom o el de terceres persones. Finalment agrair-te el teu temps i que estiguis disposat a parlar amb una persona que no coneixes de res, ho valoro i et vull donar les gràcies.

A continuació s'exposen les diferents preguntes de l'entrevista Semi estructurada, amb les modificacions corresponents i els canvis oportuns.

Entrevista Intern 1

Abans fins i tot de seure a la cadira per començar verbalitza: "**Jo no sóc cap delinqüent, que ho sàpigues**".

36- Com estàs?

Bé. **Molta por al principi però no és tan xungo. Esperava que fos com una peli.**
Separat de la família però bé, porto poc.

37- Quants anys tens?

43 anys.

38- Recorregut formatiu i professional?

Sóc paleta, treballa en la construcció, el meu pare treballava d'això i he agafat la seva empresa.

39- Fa molts anys que ets a presó?

1 mes i 2 setmanes.

40- Com definiries la presó?

És com l'emili del 94. Graus i funcionaris i nosaltres som els soldats. Així ho veig jo.
Disciplina i tasques, cal formar al matí..

41- Com et definiries a tu mateix?

Tímid, **perquè em van avisar que no parlés amb ningú, perquè la gent és dolenta.**
Reservat, vigilar amb qui parles. Si has de dir que no, amb tacte. **Definitivament No ets tu. La gent no pot veure com ets.** Amb el company d'habitació si que una mica més però cautela i prudència.

42- Ets pare?

Si. Un nen hi una nena.

43- Quans anys tenen els teus fills o filles? Quants anys tenien quan vas haver d'ingressar a presó?

Nen 12 anys i la nena 10. Estic separat. Molt bon rotllo amb la meva ex-parella.

44- Com es diuen?

No respon

45- Saben que ets a presó? Com / Què els hi vas dir?

Si, amb antel·lació. Els vaig avisar. No s'ho creien El perquè també els hi vaig explicar. La veritat. Ho van acceptar.

46- Que és per tu ser pare?

Mirar que no els hi falti de res. Educar els màxim de bé. El màxim d'amor. És el que m'han ensenyat els meus pares.

47- Com creus que ha de ser un pare?

3 claus. Educar, amor i donar el que puguis amb una mica de disciplina.

48- Quin pare creus que ets?

El millor pare del món. "T'estimo molt" em diuen això. Al meu pare no li havia dir mai. Molt bon rotllo amb els meus fills, molt bé, molt a gust tan ells com jo. És la realitat. Potser quan siguin més grans canvien. Treballo per ells.

49- Com vius la paternitat? Com creus que ha canviat, com ha afectat la presó?

Trobar a faltar. Mentalitzar-me. No menjar-me el coco. Els truco 2 cops a la setmana. Puc cada dia però no em vull fer pesat. Sempre intento tenir notícies d'ells. El problema és que econòmicament és complicat. Quan ets aquí no factures. Han d'anar al cole, tot és igual...Sort de la família que ajuda, sort que en el meu cas és poc temps.

50- Quan penses en els teus fills, que sents? Que creus que senten ells?

D'aquí poc sortiré i els veuré. No em menjo gaire el coco. Bé. Es pot aguantar si els vas veient i trucant. Ho vaig passar més malament quan ens vam separar amb la meva dona. Donar la custòdia va ser molt més dur. Em vaig acostumar llavors.

51- Hi ha molta gent aquí a presó que sigui pare?

No m'agrada demanar, no vull conèixer. Sé que el meu company si. En realitat no he parlat amb ningú que tingui fills petits.

52- Es parla dels fills i filles a presó? Està ben vist?

Suposo que no és dolent . No demano. No és un tema de conversació. Abans es parla de permisos o sortides. Potser perquè és un mòdul de pas.

53- Hi ha algun curs o espai a la presó que tracti aquest tema? Creus que pot ser interessant o de servei? Com per exemple una llar d'infants o un curs especialitzat?

No. Si que podria ser interessant per persones amb condemnes llargues. De cop i volta si, però per exemple una llar d'infants no. Quan van venir els nens vam estar en un pati amb poca gent i molt bé però no em van agradar les portes, la màquina del "pip-pip", els escorcolls, etc. Nosaltres podríem sortir fora, no crear tantes coses, en un espai menys agressiu.

54- Creus que hi ha diferència entre les dones i els homes en la cria dels menors?

Si clar. Un pare ho fa bé però la dona ho fa millor. El que he viscut a casa. Som 7 germans, el pare treballava moltes hores i la meva mare ens cuidava a tots. Potser per això ho veig així. Jo no vaig dubtar en donar la custòdia. Ella ho fa més bé.

55- Perquè creus que les dones poden tenir els fills amb elles a presó?

No ho sé, no ho veig bé.

56- El sistema confia en que els homes poden ser bons pares?

No. Aquí hi ha molta púrria. Joestic per un delicte molt....si estàs a presó és per un delicte molt.... jo no entraria amb els meus fills aquí...aquí la gent està molt...se'ls hi envà el cap. Apunyalar,...semblen tots iguals però....si fos així...

57- Tens algun objecte que et recordi als teus fills? Una foto, una joguina, una olor, etc.?

No, no vaig portar res. No sóc gaire de fotos

58- Necessites veure els teus fills? I els teus fills creus que també comparteixen aquesta necessitat?

Si, això sempre. Quan els veus et quedas tranquil. Si, i tant, em diuen que em troben a faltar. No volia que vinguessin. Els hi vaig demanar si volien venir, també li vaig preguntar a la meva dona. Joestic bé no cal que vingueu, els hi deia, però van voler venir, per ells és un pal.

59- Quan contactes amb el teu fill o filla? Creus que és poc o molt?

A partir de les 19h, 2 o 3 cops per setmana. El que deixen fer està bé. L'únic problema és que si vols trucar potser estan plenes les cabines. Han posat una cabina nova. Jo el

que faria seria deixar portar el mòbil, no nostre, sinó de la presó per poder fer trucades sempre que volguéssim.

60- Tens tots els mitjans possibles per fer-ho? Quines activitats feu amb els fills quan venen de visita?

Fan activitats. Però clar jo acabo d'arribar, si que fan coses, fan teatre. Jo esque clar si has d'anar amb altres presos i clar....tampoc no saps que ha fet aquell...

61- T'agradaria poder canviar alguna cosa en aquest sentit? Les sales de visita, els vis a vis per exemple?

No haver de passar tantes portes. Sobretot els petits. El patí bé. No m'agrada que sembla que entrem com xais. Posaria palmeres aquí, però no pels nens sinó per mi. Tampoc crec que sigui un espai perquè vinguin. No vull que vinguin. Amb el temps que tens amb ells no vols fer coses així...coses extremes. El que vols és preguntar com va tot, comestic jo, xerrar.

62- Creus que des de la presó es dona valor als homes que tenen fills?

Ningú m'ho ha demanat mai si sóc pare. Només la psicòloga. Queda oblidat. Quan potser si que ho haurien de demanar més enllà del delictes.

63- Com et sents quan veus que els fills marxen? Com reaccionen a la separació?

Content i trist. En el fons content. Els següents dies més content. Ells bé, els vaig trucar l'endemà i deien que molt bé, que volien tornar a venir.

64- Que haguessis canviat ara de com has estat relacionant-te amb els teus fills i filles?

No canviaria res, sóc feliç, molt a gust. No agafar el cotxe aquell dia.

65- Creus que els fills t'han ajudat a aconseguir canviar? A deixar de delinquir? A voler ser un bon pare?

Si, sempre. Si, ja no tornaré a agafar el cotxe mai més. No puc veure qui estimo. Sempre es pot millorar. Sóc bon pare, treballador i a peu de canó.

66- Podria ser bona una segona oportunitat per poder millorar alguna cosa?

Si, si alguna cosa han fet malament segur que si. Aquí tens molt temps per pensar. Amb el que tema dels fills no sé... donar carinyo i tot el que puc.

67- Creus que allunyar-te d'ells t'ha fet oblidar com és ser pare i les capacitats que tens per ser-ho?

No perquè porto molt poc temps, però tant temps sense ells segur que sí. El vaig veure en un lloc tancat. Quan surti potser no et fan cas, imagina't que els hi dic que es facin el llit...

68- Creus que el sistema penitenciari està preparat per acollir els fills i filles de les persones que atén? Com el milloraries?

M'he quedat en blanc.

69- Que et semblaria que els vostres fills visquessin aquí amb vosaltres, creus que els hi aniria bé estar a prop del seu pare?

Que hi hagués altres nens. Edat? És complicat. No ho veig factible. Igual que les dones tampoc ho veig. No és un lloc on veure els nens, ni que es fessin obres.

70- Per acabar, em podries dir una frase o unes paraules que volguessis que sortissin si o si en aquest treball, respecte al teu procés de paternitat a la presó?

Com abans surtis de la presó millor. És millor no entrar aquí.

Si vols afegir qualsevol cosa, dubte, pregunta o aclariment ara és el teu espai.

Entrevista Intern 2

1- Com estàs?

Bé. Tindràs feina amb mi eh.

2- Quants anys tens?

44 anys.

3- Recorregut formatiu i professional?

EGB, graduat, he fet cursos de cuina/ carretiller / forner / pastisseria. Jo em dedicava a la compra i venda de cotxes i peses. També sóc músic, tinc un CD al mercat.

4- Fa molts anys que ets a presó?

Sóc a presó des del 2008. 11 anys. Però en tot el procés des del 1999, 21 anys, entre causes i presó preventiva.

5- Com definiries la presó?

Aquesta presó és conviure. És psicològica, no física.

6- Com et definiries a tu mateix?

Em podria posar moltes flors, però...és molt difícil. Bondadós, carinyós, amb mala llet, artista, és difícil.

7- Ets pare?

Si, sóc pare de 3 fills. Casat des dels 23 anys, em vaig divorciar quan vaig sortir el primer cop de 3r grau. Vaig estar a punt d'entrar per maltracta a la meva parella. Amb aquesta dona 2 fills i amb l'altre un nen de 2 anys, amb una noia de 22 anys. Porto 5 anys amb ella.

8- Quans anys tenen els teus fills o filles? Quants anys tenien quan vas haver d'ingressar a presó?

La Leia 20 anys, en Daniel 12 i en Lyon 2. Doncs des del 2008. La nena en tenia 9, en Dani 1 i en Lyon encara on havia nascut

9- Com es diuen?

Leia, Dani i Lyon.

10- Saben que ets a presó? Com / Què els hi vas dir?

Si, la nena no tinc molt de tracte. LA meva dona té la mateixa edat, entre nosaltres no hi ha contacte. Amb en Dani sí. Amb la dona vaig tenir problemes de separació i maltractaments. No els hi vaig haver de dir perquè eren molt petits així que on va ser tampoc...No s'enteraven bé...Quan es van enterar van venir a veurem. Fins que em vaig divorciar que ja no van venir a veure'm. Les parelles al cap d'1 any es trenquen. I quan surts hi ha problemes.

11- Que és per tu ser pare?

Pues imagina't persones que depenen de tu. Els has de cuidar tu, protegir-los de tot, que no els hi falti de res. Amor, educació. Jo he tingut bona educació però m'he torçat, donar valors perquè no els hi passi el que em va passar a mi.

12- Com creus que ha de ser un pare?

És el mateix que a dalt.

13- Quin pare creus que ets?

Estant aquí no sóc un pare bo. Per donar tot, material, m'he sacrificat i he venut la meva ànima al diable. És més important donar amor. Quan venen són les mateixes sensacions. Per un fill es dona tot. Jo vinc d'una família molt humil i llavors els hi he volgut donar cases i coses i amb això m'he equivocat. Se'ls ha d'acompanyar.

14- Quan penses en els teus fills, que sents? Que creus que senten ells?

Si fos com S.A. no però perdre el contacte amb el pare és fatal pel menor. Ho he vist amb en Dani, perquè el vaig deixar de trucar per el tema del divorci, perquè no volia que la dona s'inventés res, vaig deixar de parlar amb ell fins que al cap de 4 anys, ella va venir quan tenia un altre novio i em va dir que el nen tenia problemes, no per la meva culpa, sinó per ella. Durant el temps que havia estat sense veure'l, m'havien deixat i demanat que fes coses per ell, però jo no volia, per que no volia tenir problemes i acusacions de maltracta amb la meva dona. Amb la Leia res, quan vaig estar a fora tampoc. Ella em deia "Das asco" suposo que li deia que ho digués la seva mare. Asco das tu, jo li deia. Aquesta ha sigut la comunicació que hem tingut. Jo em ric perquè si em desmunto, se'm mengen. Jo vaig fer tot això per estar bé amb ells i quan vaig sortir em vaig donar compte que ja no era el pare de família. Ho vaig veure tot molt fals. Al final vaig marxar d'allà.

15- Hi ha molta gent aquí a presó que sigui pare?

La majoria, i no tots els porten. Ho veus a les festes grosses, Nadal , reis, aniversaris, etc.

16- Es parla dels fills i filles a presó? Està ben vist?

Si, amb alguns si. És fàcil. Es parla d'ells. Depèn de amb qui, però. Aquest centre és molt "light". És més rehabilitador. No sé si és per la directora que és una dona, però crec que és més humà ara. Abans hi havia un director que quan li vaig demanar el permís em va dir "Usted tiene un delito muy feo" i jo, com si no hi hagués gent aquí que ha matat...Ara és més flexible, abans més regimental.

17- Hi ha algun curs o espai a la presó que tracti aquest tema? Creus que pot ser interessant o de servei? Com per exemple una llar d'infants o un curs especialitzat?

No encaminat cap als pares. Només ho fas amb alguns educadors. Alguns van parlar per poder-ho tractar. Una llar? En un mòdul adequat, si. En espais i horaris concrets. A la presó SEGUR! Fins i tot algú que hagi matat un nen, l'espai és segur i no ho farà.

18- Creus que hi ha diferència entre les dones i els homes en la criança dels menors?

Són iguals? Físicament no, de la feina tampoc. Però de lu altre si. L'instint maternal no el tenim. Si em pregunten amb un nen petit on vols deixar-lo, jo li dic que amb la seva mare. LA dona és així per naturalesa. La meva dona tenia 18 anys, fumava, festes... ara que té el fill ni fuma ni beu i té 23 anys. No li ha ensenyat ningú. Això de cuidar, ella sola.

19- Perquè creus que les dones poden tenir els fills amb elles a presó?

Perfecte! Ho veig perfecte. Perquè és primordial que estigui amb la mare. Més temps de 3 anys però, ja no ho veig bé.

20- El sistema confia en que els homes poden ser bons pares?

No es pot generalitzar. Cadascú ha de ser un home de bé. Jo penso en que veurà en mi el nen de 12 anys....imagina't la de 20, ja ni et dic! El problema és la justícia que és lenta i que per qualsevol causa et regressen, com si t'haguessin castigat. Per causes injustes et regressen i et foten la vida. Al final de tot només he estat 5 anys fora.

21- Tens algun objecte que et recordi als teus fills? Una foto, una joguina, una olor, etc.?

Si, varies fotos. Aquí es fa bastant. Dels 2. De la Leia no tinc res. Si no m'estima...Un dia vaig fer un intent amb ella, la vaig veure caminant i vaig cridar-la per ensenyar-li el nostre fill però no va voler. Quan maduri a veure si ve. Mai li he posat la mà a sobre, però clar quan vaig sortir la meva casa era un caos. Jo venia de Lledoners, venia més organitzat i em deien que eren rollos "talegeros". Jo perquè em fes cas l'amenaçava dient-li que eren coses que em deia que fes l'assistenta social. Després de 10 anys em deia "que me tienes que decir tu". Per exemple, em vaig estar 156 cops per aconseguir que el meu fill es possés les sabatilles. La meva dona ja mirava per ella mateixa. No hi havia disciplina. El meu fill només jugava a la consola i al futbol. Llibres? No hi ha manera.

22- Necessites veure els teus fills? I els teus fills creus que també comparteixen aquesta necessitat?

Si, per mi és important. Sobretot el petit. La gran ja ni et dic que no. El Dani si. Els nens van a lo seu. Amb el petit si, amb l'altre no se.

23- Quan contactes amb el teu fill o filla? Creus que és poc o molt?

Per telèfon poc amb el petit. Les visites no podien fer més de 4 al mes , no faràs que vinguin les famílies tots els dies. Un cap de setmana per que vinguin aquí? Tenen les seves coses. Trucades poques, cabines poques. Més cabines.

24- Tens tots els mitjans possibles per fer-ho? Quines activitats feu amb els fills quan venen de visita?

Complicat les telefòniques i els vis a vis. Cada setmana. Està molt bé que facin activitats pels nens. Per exemple: Fan conta-contes, concerts, Festes de Nadal, reis, etc. Quan es perdi això l'individu es desorienta. El que fa la justícia es desocialitzar-te per rehabilitar-te. Per exemple a un assassí, si el treus del context bé, perquè estava fent mal a gent. Però si treus a una persona normal i la poses a presó, el deixes a una cela cagant al costat d'un tiu, fas escorcolls, sense privacitat, sense humanitat, sense integritat. Són coses que t'humilien i després et tenen que reinserir quan han sigut ells mateixos que t'han dessocialtzat.

25- T'agradaria poder canviar alguna cosa en aquest sentit? Les sales de visita, els vis a vis per exemple?

Sempre s'han proposat moltes coses però no es pot fer res perquè els Educadors Socials van a contracorrent amb direcció. Preval el règim que les qualitats humanes. El mòdul de convivència està bé. Jo el que faria seria sortides terapèutiques amb els fills,

les famílies i els educadors. El fet de fer-ho aquí dins...que veuen? Millor que no siguin reixes, no?

26- Creus que des de la presó es dona valor als homes que tenen fills?

Aquí es genera rancor. Alguns sí, els fills depèn. Abans es veu el delictes. Hi ha delictes i delictes però, hi ha gent humana.

27- Que haguessis canviat ara de com has estat relacionant-te amb els teus fills i filles?

Més temps amb ells. Poder parlar el que sigui possible.

28- Creus que els fills t'han ajudat a aconseguir canviar? A deixar de delinquir? A voler ser un bon pare?

Sí, t'humanitzen. Penses en ells. Depèn de la lectura que facis de ser pare. Jo vaig intentar que tinguessin de tot quan al final el que necessitaven era estar amb mi. La separació és el pitjor, perquè el que tens, t'ho treuen. Que pot més? S'evapora tot. Després de tants anys ara el quan veig que puc tornar a la meua vida. Fins que no acabes la condemna no ets lliure. Tu saps l'impacte emocional que suposa una regressió?

29- Podria ser bona una segona oportunitat per poder millorar alguna cosa?

Sí, definitivament sí.

30- Creus que allunyar-te d'ells t'ha fet oblidar com és ser pare i les capacitats que tens per ser-ho?

Una mica sí. Et desentrena. No saps com resoldre algunes situacions. Com funcionar, és temps. Necessito ajuda, no la conec, si només la conec dels vis a vis.

31- Creus que el sistema penitenciari està preparat per acollir els fills i filles de les persones que atén? Com el milloraries?

Es podria adequar. Treure el pres de la presó, no introduir els nens aquí. Jardins i tot això. Tancat si vols però que els nens no es donessin compte.

32- Que et semblaria que els vostres fills visquessin aquí amb vosaltres, creus que els hi aniria bé estar a prop del seu pare?

Viure amb els pares? Si no tenen una mare que es faci càrrec d'ells, sí. Sempre i quan la mare no pugui. Un nen sempre trobarà a faltar abans la seva mare.

33- Per acabar, em podries dir una frase o unes paraules que volguessis que sortissin si o si en aquest treball, respecte al teu procés de paternitat a la presó?

Es perd el vincle total amb els nens.

Si vols afegir qualsevol cosa, dubte, pregunta o aclariment ara és el teu espai.

Entrevista Intern 3

1- Com estàs? Com et trobes?

Bien.

2- Quants anys tens?

37.

3- Em podries explicar el recorregut formatiu i professional?

He trabajado en las obras, en fábricas, poco más. Formación hasta sexto, y algún curso de octavo.

4- Fa molts anys que ets a presó?

5 años.

5- Com definiries la presó?

Mal, los niños...tienes tu mujer... En estas casas si estás mucho en prisión lo pierdes todo. Uno se encuentra incómodo. No porque este mal, que lo estoy, sino por la libertad, impotencia. Mal muy mal, intento llevarlo bien, impotencia por las cosas que tienes que hacer fuera. No estoy cobrando yo aquí y....fuera....

6- Com et definiries a tu mateix?

Divertido, guasón, sociable, buen rollo, carácter, soy un tio normal, no busco problemas.

7- Ets pare?

Si.

8- Quans anys tenen els teus fills i/o filles? Quants anys tenien quan vas haver d'ingressar a presó?

Hija de 17 años, Jesús de 11 y Samuel de 10.

9- Saben que ets a presó? Com / Què els hi vas dir?

Si, ya lo saben ellos. Además la madre se lo ha contado cuando no estaba. ¿Donde has estado padre? Me decían ellos. Se lo huelen. Suerte que tengo buena relación.

10- Que és per tu ser pare?

Para mí, pues responsabilidad, darles todo lo que puedo, si necesitan de mí pues estar allí con ellos. Divertido, darles todo lo que pueda, comida, todo eso...

11- Com vius la paternitat? Com creus que ha canviat afectada per la presó?

Muy mal, porque solo piensas en eso. No sabes lo que pasa fuera en tu propia casa. Que les pueda pasar algo. No es lo mismo estar aquí que afuera con tus hijos.

12- Quan penses en els teus fills, que sents? Que creus que senten ells?

No sé, me calma un poquito, bien. Yo que sé.

13- Hi ha molta gent aquí a presó que sigui pare?

Si, mucha gente. No se habla. Con mi gente sí, hablamos esto y lo otro. Pero es más normal hablar de cosas agradables. Por ejemplo, hoy hace sol, es un buen día, me tomo a los hijos y la mujer y voy a un parque. Pero es muy doloroso. Te falta el cariño con tu mujer, con los chicos. Yo tengo muy buena relación, me duele un montón.

14- Hi ha algun curs o espai a la presó que tracti aquest tema? Creus que pot ser interessant ? Com per exemple una llar d'infants o un curs especialitzat?

No hay nada.

15- Creus que hi ha diferència entre les dones i els homes en la criança dels menors?

No, en mi caso no. Son los hijos de los dos. Entre los dos no cuesta tanto. Organizarse sin problema.

16- Tens algun objecte que et recordi als teus fills i/o filles? Una foto, una joguina, una olor, etc.?

Tengo fotos, dibujos que me hacen ellos, cartas que me escriben, etc.

17- Necessites veure els teus fills i/o filles? I els teus fills i/o filles creus que també comparteixen aquesta necessitat?

Casi cada día. Si, ellos también.

18- Quan contactes amb el teu fill i/o filla? Creus que és poc o molt?

Día si día no. Vis a vis. Esto es lo que me anima.

19- T'agradaria poder canviar alguna cosa en aquest sentit? Les sales de visita, els vis a vis per exemple?

Salir de aquí. Entonces estaría con ellos. Un beso...este momento no piensa que estás aquí...Cuando se van ya se te baja la moral, ¿cambiar? Que no hubiera muros.

20- Que haguessis canviat ara de com has estat relacionant-te amb els teus fills i/o filles?

Las drogas. Dependía de las drogas. Me trajo a la perdición. Me he quitado de la metadona, no he consumido. Todo el tiempo que pudiera con ellos lo recuperaría. Todo lo posible. Enseñarles cosas buenas. Todo lo bueno, lo mejor. Cosicas. Lo que le trae el bien y el mal.

21- Creus que els fills t'han ajudat a aconseguir canviar? A deixar de delinquir? A voler ser un bon pare?

Si claro, uno empieza a valorar lo que no tiene. Entrás en conciencia "¿Que hacía yo?". Quería más a la droga que a mis hijos. Entonces empiezas a valorar todo eso. Eso básicamente. Si realmente lo quieres de verdad, dejas todo por hacer cosas por ellos. ¿Quién te va a cuidar? Son ellos! Valorar la vida. Poderla disfrutar con tu familia. Cuando salga disfrutar la vida con niños. Enseñarles cosas buenas ya que tengo experiencia en lo malo. Porque ya he pasado por eso. Enseñarles el camino recto, no el torcido.

22- Creus que allunyar-te d'ells t'ha fet oblidar com és ser pare i les capacitats que tens per ser-ho?

No, ya llevo 19 años con mi mujer. Y sé...(riu) Yo sé lo que tengo que hacer. Ese cariño no se pierde. El roce hace el cariño.

23- Que et semblaria que els vostres fills visquessin aquí amb vosaltres, creus que els hi aniria bé estar aprop del seu pare?

No, eso no. Ya sería el colmo. Yo preso y ellos presos también. No somos como Perú o Colombia. Eso no me gusta.

24- I canviant la presó? Construint-la de nou amb les necessitats que vosaltres volguéssiu?

Ahh así sí. Con un espacio amplio, solos sin peña. Aquí, malamente. Que no nos sintiéramos encerrados, que fuera como un campo. No te enterarías de la condena entonces....

25- Per acabar, em podries dir una frase o unes paraules que volguessis que sortissin si o si en aquest treball, respecte al teu procés de paternitat a la presó?

“La prisión...de estar tanto tiempo fuera... si estas fuera con la sociedad abres la mente...aquí solo nos metemos en el patio...y hablamos de basura, si basura...a mí me interesa hablar de trabajos, cosas más generales...solo hablamos de cosas talegeras, me afecta, me cierra la mente, no me viene mucha...no tengo palabras para describir lo que pienso, no puedo más. La cárcel es lo último. Recomendaría a la gente que no pasara por ella. Lo pierdes todo. Tiene que ser lo último.”

Si vols afegir qualsevol cosa, dubte, pregunta o aclariment ara és el teu espai.

Entrevista Intern 4

1- Quants anys tens?

39.

2- Em podries explicar el recorregut formatiu i professional?

He trabajado en el ámbito laboral en construcciones, obras, carpintería, limpieza y poco más. Nada más.

3- Fa molts anys que ets a presó?

Unos 7 años. Pero de dos condenas. Esta última solo es de 1 año.

4- Com definiries la presó?

Como algo que te parte la vida, como un reloj que se atura. Lo que es la vida. El tiempo que pasas aquí....me he dado cuenta de que he perdido la juventud. Una pérdida de tu vida.

5- Com et definiries a tu mateix?

Noble, sincero, honesto, legal, flamenco, muy flamenco, camarón en la isla, me encanta.

6- Ets pare?

Papá, si.

7- Quans anys tenen els teus fills i/o filles? Quants anys tenien quan vas haver d'ingressar a presó?

Tengo dos relaciones con dos mujeres diferentes con una: Un niño de 22 y una chica de 19. Con la otra uno de 8 años y otro de 4.

8- Saben que ets a presó? Com / Què els hi vas dir?

Lo saben, ellos se dan cuenta, preguntan. Papá estás en la cárcel? Cuando vienen y ven las instalaciones se dan cuenta.

9- Que és per tu ser pare?

Algo bonito y algo complicado porque cuando alguien no sabe gestionarse a si mismo no puede hacer de padre. Ser buen padre es difícil, se tiene que estar allí. Si algo se tiene que luchar es por ellos. El amor lo mueve todo.

10- Com vius la paternitat? Com creus que ha canviat afectada per la presó?

Bastante complicado. Pierdes la infancia, como crecen, como se desarrollan, pero no te percatas de nada, nunca se puede recuperar. Los primeros pasos....son muy duros...no estar allí....Tantas cosas del mero hecho de no estar allí. Son muchos factores. La comparación que puedo hacer es imagínate un barco sin capitán, pues se hunde. La familia.....no se lleva bien.

11- Quan penses en els teus fills, que sents? Que creus que senten ells?

He sido un desgraciado que no lo he hecho bien. Que tengan que pagar ellos el pato...Muy mal por no poder hacer las cosas con ellos. Me siento un fracasado.

12- Hi ha molta gent aquí a presó que sigui pare?

Si, muchos. La mayoría.

13- Es parla dels fills i filles a presó? Està ben vist?

No se habla de ellos, o si se habla es muy poco. No es el momento. Pensar en la familia va mal, se hacen bromas de otras cosas, de tomar un coctel en la playa, pero no de eso para estar triste.

14- Hi ha algun curs o espai a la presó que tracti aquest tema? Creus que pot ser interessant ? Com per exemple una llar d'infants o un curs especialitzat?

Aquí no hay nada de eso.

15- Creus que hi ha diferència entre les dones i els homes en la criança dels menors?

Por supuesto que las hay. La mama es la que es capaz de llevar muchas tareas que los hombres, nosotros nos volverían locos. La mujer más capaz de muchas coas, nosotros no...

16- Tens algun objecte que et recordi als teus fills i/o filles? Una foto, una joguina, una olor, etc.?

Si, una pulsera que me ha hecho mi hijo y algunas fotos.

17- Necessites veure els teus fills i/o filles? I els teus fills i/o filles creus que també comparteixen aquesta necessitat?

Mucho, cada día, cada momento lo paso mal. Hasta que no se pase esta etapa.

18- Quan contactes amb el teu fill i/o filla? Creus que és poc o molt?

Cada día por teléfono. Encuentros familiares. Cada mes los veo.

19- Tens tots els mitjans possibles per fer-ho?Quines activitats feu amb els fills i/o filles quan venen de visita?

El tiempo. Más tiempo. Cada semana un encuentro familiar. Comunicación, verlos por un cristal? Que frio. E una zona un poco más camuflada. Más cómodas con juguetes y esas cosas. Para mí las comunicaciones tendrían que ser algo secundario, tendría que ser al revés, mas contacto y menos comunicaciones.

20- T'agradaria poder canviar alguna cosa en aquest sentit? Les sales de visita, els vis a vis per exemple?

Hay una sala de convivencia pero solo por 1 vez al mes. El problema...claro está lleno de ruedas de neumático....porque no ponen 4 cochecitos? Que solo has esas ruedas. Deberían poner porque los niños gozaran más, apenas puedes jugar con ellos. Imagínate al padre tirando del coche y el niño riendo y eso.

21- Que haguessis canviat ara de com has estat relacionant-te amb els teus fills i/o filles?

Disfrutar más. He estado ocupado con las drogas y no del que me llenaba de amor. Todo se marca y si no estás con ellos no puedes recuperarlo. Disfrutar más con ellos.

22- Creus que els fills t'han ajudat a aconseguir canviar? A deixar de delinquir? A voler ser un bon pare?

Es un soporte muy bueno por que emprendan un pensamiento. Pensar que necesitan de ti. Necesitan tus valores. Pero lo que tenemos que entender es que el motivo se lo da uno mismo. Tu mismo decides "Hasta aquí" y por mis hijos, por mi mujer. Piensas que así no vas bien. Lo primero que te viene, tengo que tirar para adelante. Lo haces por amor a ellos. Pero hasta que no te das cuenta...

23- Creus que allunyar-te d'ells t'ha fet oblidar com és ser pare i les capacitats que tens per fer-ho?

No te hace olvidar, todo lo contrario, eso no se puede ir. Que padre desearía lo malo por su hijo. Sufres más por ellos....

24- Que et semblaria que els vostres fills visquessin aquí amb vosaltres, creus que els hi aniria bé estar aprop del seu pare?

No, mal, muy mal, fatal. Este no es el lugar. No, no aquí no, no. Esto son errores que yo he cometido

25- I canviant la presó? Construint-la de nou amb les necessitats que vosaltres volguéssiu?

Tan encerrado, eso cambiaria. Estar aquí. Las celdas deberían ser más grandes. Que va, no los traería aquí, prefiero unas chozas en el campo a una suite en prisión. Cambiaria la libertad.

26- Per acabar, em podries dir una frase o unes paraules que volguessis que sortissin si o si en aquest treball, respecte al teu procés de paternitat a la presó?

Se pierde el ver a tus hijos crecer. Te pierdes lo más importante. Que un padre no puede verlo. Es solo una vez y no puedes verlo nunca más.

Entrevista Intern 5 i 6

O → INTERN 5

N → INTERN 6

1- Quants anys tens?

O: 20

N: 30

2- Em podries explicar el recorregut formatiu i professional?

O: Empresa de instalaciones, Burger King, manitas, colgar cuadros y eso. Autónomo en negro, de mudanzas, peluquero de hombre...Me quedan 2 Cursos para terminar bachillerato. Curso de catalán nivel , carnet de moto. B de coche.

N: Yoki, obras, mudanza, peluquero. Tengo hasta 2n de bachillerato.

3- Fa molts anys que ets a presó?

O: 2 años

N: 2 años y 4 días.

4- Com definiries la presó?

O: El pero lugar del mundo sin duda. A todos sitios te puedes encontrar con buenas o malas personas pero en prisión están todas. Mentirosos compulsivos. Todo el mundo viene con historias de camino que digo yo, tienen contactos, tienes gente, se hacen los chulos, se hacen los fuertes. Ser amable es sinónimo de debilidad.

N: Depende de la persona, es relativo cada uno dice una cosa diferente. Malo. Estar encerrado. Dentro de lo malo, es bueno, podrías estar en Colombia.

5- Com et definiries a tu mateix?

O: Corazón blanco. Transparente con todo el mundo. Estoy aquí por un error. El peor de mi vida. Dinero fácil, 141.000 euros, 50 kilos de marihuana. Es lo que dice un filósofo, la mejor manera de escapar de la tentación es caer en ella. I madurez, ayuda desinteresada, no me gustan los abusos, cuando veo por las noticias todo eso de Sri Lanka pues puff me pongo malo, soy muy empático, demasiado.

N: Negro, muy negro. Tímido contigo porque no nos conocemos, bromista, alegre y positivo. Positividad. Si espero algo lo miro siempre negativo para que si es positivo, así me preparo por lo que vendrá.

O: Yo soy místico, llamo a lo positivo.

6- Ets pare?

O: Si, 1

N: 5

7- Quans anys tenen els teus fills i/o filles? Quants anys tenien quan vas haver d'ingressar a presó?

O: Mmm...nose 1 año y algo.

N: Tio no, el tuyo cumple 2 años en unos días. Los míos, 7, 4, 2, 1, 5, 2.

8- Saben que ets a presó? Com / Què els hi vas dir?

N: No, en un lugar. Estoy trabajando les digo. Cuando vienen les digo que estoy en una fábrica...

O: No sabe ni hablar, así que...pero a la gente de mi bloque les digo que estoy en Italia trabajando que vengo solo los fines de semana.

9- Que és per tu ser pare?

N: Lo más lindo del mundo. Responsabilidad, alegría, lo mejor de mi vida.

O: Un sueño ser padre. És lo mejor. Con mucha ilusión. Mi diferencia es que yo no he vivido con él. No he creado un vinculo tan fuerte como el de N. Lo que quiero es tener 3 niños antes de los 35.

10- Com vius la paternitat? Com creus que ha canviat afectada per la presó?

N: Mal. A mis hijos les quiero dar valores que no puedo. Si hace algo malo, no poder corregir por el poco tiempo que tengo con ellos. Cuando vienen en el vis a vis no les voy a decir eso está mal, o corregir cosas por el poco tiempo que tengo con ellos.

O: Se lo dije a la jueza. Que mi ilusión en la vida era mi hijo y le pedí no entrar en prisión que me pusiera la fianza que ella quisiera. Pero no me la puso. Yo no lo tengo tan complicado como N pero no deja de serlo. La primera vez que dormí con mi hijo fue en un permiso. Pasar lo peor, cuando tenga que inculcarle valores espero ya estar fuera y poder hacer de padre.

11- Quan penses en els teus fills, que sents? Que creus que senten ells?

N: Alegría, pena, tristeza. Una cosa que me da mucha fuerza. El motivo de mi vida. Para superar cualquier cosa que pase, firme por ellos.

O: Triste, alegre, motor para analizar el proyecto de futuro. Para mi hijo y para mí mismo. Aquí se gasta dinero...yo no trabajaba en prisión por la mierda de dinero que te pagan. Estamos como esclavos. Es un robo. No trabajo por eso.

12- Hi ha molta gent aquí a presó que sigui pare? Es parla dels fills i filles a presó? Està ben vist?

N: Si, yo no hablo con nadie, solo con los que conozco. No soy muy sociable.

O: Si, no se habla en profundidad de nada. Ni de los familiares. Te pueden hacer un comentario de pasada, como mi hijo ha empezado la escuela, pero nada más.

13- Hi ha algun curs o espai a la presó que tracti aquest tema? Creus que pot ser interessant ? Com per exemple una llar d'infants o un curs especialitzat?

N: El único espacio son los encuentros familiares i las comunicaciones. Otros espacios? No. Con ellos, mis niños si que hablo de todo pero con otra gente no, que les importa mi vida.

O: Igual que el.

14- Creus que hi ha diferència entre les dones i els homes en la criança dels menors?

N: Si, siempre digo que son más blandas. A la hora de corregir...Yo soy más duro, a la hora de corregir. Estamos hechos diferentes. Yo con mi hijo voy hablar cosas de chicos y con la niña mejor estará con la madre y hablará cosas con ella.

O: Igual que él, yo soy muy recto. Cuando empieza a llorar, yo le digo que lo deje muriendo en el suelo llorando, las madres son más blandas. Tiene que aprender que no lo va a conseguir todo llorando.

N: La niña de 4 años es mala, muy mala. Por teléfono tengo más contacto yo que la madre que está allí. Yo cuando salgo la estoy llevando así, estoy cogiéndola más. Por teléfono siempre cuando mi mujer no sabe cómo hacerlo le digo, ¿Quieres que venga el papa y se enfade? Ella es más blanda. Si con ese poco control yo ya tengo más relación que mi mujer, imagínate. Aquí en España educan muy mal. Los niños hablan muy mal a los padres. Yo a la madre no le hablo de tu, nunca. La base de la vida es la base de la crianza que hayas tenido.

15- Perquè creus que les dones poden tenir els fills amb elles a presó?

N: Bien.

O: Teniendo un hijo...si yo estoy preso y ella también si, pero sino no. Yo mi hijo no lo voy a criar al lado de una verdulera o de una asesina o de...Con más niños con otros tipos de valores no.

N: Haber yo lo veo bien porque todo hijo que pueda estar con sus padres bien. La educación se la doy yo. Aquí hay gente mala pero fuera hay mas.

O: Hay gente que los veo por la calle y no. Es lo mismo que una guardería, nosotros la tenemos en una guardería privada...a mi mujer le he dicho que espere a que salga para cambiarla de sitio para que vea yo donde va, porque claro la gente del barrio...hay mucho gitanos...además el precio de la guardería...

16- Tens algun objecte que et recordi als teus fills i/o filles? Una foto, una joguina, una olor, etc.?

N: Fotos. Todos los que veo. Tengo una papelina que me dio mi hija de Brians 1. Después tengo una biblia y dentro está lleno de fotos de todos.

O: Yo tengo un calendario con la foto de mi hijo detrás. Cundo nació di la orden de que cada semana me enviaran un paquete de fotos. Tengo guardadas unas 600 fotos. Aquí hay tan mala energía que no quería conocer el niño aquí en prisión. Pero claro no quería perderme su crecimiento así que cedí.

17- Quan contactes amb el teu fill i/o filla? Creus que és poc o molt?

N: Todos los días. Con lo único que puedo hablar.

O: Llamo a los familiares, pero hijos no porque no hablan, mi mujer si. Mis amigos han sido un soporte muy importante.

18- T'agradaria poder canviar alguna cosa en aquest sentit? Les sales de visita, els vis a vis per exemple?

O: Tener más tiempo. Llamadas telefónicas mejorarlas y poder hacer video-llamadas. Más salidas familiares, más tiempo con las llamadas, más frecuencia de vis a vis, porque solo hay los fines de semana.

N: Más tiempo.

19- Que haguessis canviat ara de com has estat relacionant-te amb els teus fills i/o filles?

N: Nada.

20- Creus que els fills t'han ajudat a aconseguir canviar? A deixar de delinquir? A voler ser un bon pare?

N: Bien, más ánimo te dan, fuerza a veces bajones. Del delito no porque yo ya sabía que había sido un error.

O: Bien, la despedida da muchos bajones. Yo soy raro porque cuando estás tanto tiempo en prisión y solo los ves por vis a vis a veces ya quiero que se vayan. Para mí la condena es comer, ver a los hijos y dormir. Estoy hibernando así se me pasa mucho más rápido. Yo no soy ladrón. Yo tengo un odio a la jueza, yo estoy aquí presó por una intuición de alguien pero no se me vio haciendo nada. Yo estrictamente no cometí ningún delito.

21- Creus que allunyar-te d'ells t'ha fet oblidar com és ser pare i les capacitats que tens per ser-ho?

N: Olvidar no, pero en la práctica sí. Se pierde. Yo antes cambiaba un pañal en 10 segundos y ahora ya no. Ellos se olvidan de mi más que yo.

22- Que et semblaria que els vostres fills visquessin aquí amb vosaltres, creus que els hi aniria bé estar aprop del seu pare?

N: La educación la tengo que dar yo, si viviéramos aquí con más gente, si me enseñaran chocaríamos. Yo puedo dar consejos pero no te diré como se tiene que hacer.

O: Yo no, para mí sería muy egoísta poner mi hijo aquí con estas energías.

23- I canviant la presó? Construint-la de nou amb les necessitats que vosaltres volguéssiu?

O: Yo no voy a hacer nada en una cama sabes. Que ya sé que cambian las sábanas y eso pero bueno... A ver por ejemplo yo me imagino a mi hijo en casa, andando por la casa, con sus juguetes, etc. Yo veo el desorden y me lo imagino pero al menos pienso que tiene juguetes para jugar. No te van a poner lujos aquí. Con lujos sí, con recursos. Con sofá, tele, etc.

N: Si tú traes un niño aquí, lo más importante es que esté con su padre. A mí me ponen bajo un puente pero con mis hijos y acepto mientras tengan de todo.

O: Mi madre se fue y tenía 6 años y me dejó en mi casa que se caía. Mi madre se fue a España, a mi madre tu ejemplo N no le sirve. El dinero no te hace feliz pero te deja en la esquina. Si ella se queda pero sin poderme dejar nada... pues...

N: Si estás encerrado y me dan a elegir...solo digo hasta los 3 años. Un niño grande no.

O: Lo principal es la comunidad.

24- Per acabar, em podries dir una frase o unes paraules que volguessis que sortissin si o si en aquest treball, respecte al teu procés de paternitat a la presó?

N: Mucha tristeza y mucha fuerza para seguir adelante.

O: Solamente hay dos cosas infinitas: el universo y el amor que siento por mi hijo. I de la primera no estoy muy seguro.

Si vols afegir qualsevol cosa, dubte, pregunta o aclariment ara és el teu espai.

ANNEX 4: ENTREVISTES PROFESSIONALS

A totes les entrevistes dels professionals hi havia una part comuna al principi que per no repetir-la en totes les entrevistes s'exposa a continuació :

Bon dia,

Aquesta entrevista està dirigida des de la Universitat de Vic. Sóc un alumne del grau d'Educació Social i al realitzar el 4rt curs del grau, he de realitzar un treball final, el qual centro en l'àmbit penitenciari. Concretament, com els homes privats de llibertat perceben la seva paternitat.

En cap cas vull que estiguis incòmode en aquest espai, per tant, qualsevol consell o pregunta que vulguis modificar o no contestar ets totalment lliure de fer-ho. A més, també comunicar que per protegir les dades, en cap cas sortirà el teu nom o el de terceres persones. Finalment agrair-te el teu temps i que estiguis disposat a parlar amb una persona que no coneixes de res, ho valoro i et vull donar les gràcies.

A continuació s'exposen les diferents preguntes de l'entrevista Semi estructurada, amb les modificacions corresponents i els canvis oportuns.

Entrevista Professionals Direcció General

27- Nom, Cognom i edat?

Xavi Buscà i Anna Sanjuán

28- Quin ha sigut el teu recorregut professional? Quina és la teva funció ara mateix en aquest càrrec?

X: Sóc el responsable de la Unitat de Programes d'intervenció generalista i L'Anna és la tècnica de la Unitat que porta els programes socioeducatius. Que vol dir tot això? Des de la nostra unitat ens dediquem a garantir els drets que tenen els interns en base a educació, cultura, oci, lleure, etc. Nosaltres el que oferim és tota la oferta d'activitat que s'ofereix a tota la població interna independentment de si és jove, és adult, home, dona si es preventiu, si es penat, si té un delicte o qualsevol delicte. Vale? És a dir, tot aquest ventall d'activitat. **El que no és això ja és atenció especialitzada. Ja és activitat que va estrictament relacionada amb el delicte que hagi comés sigui quin sigui, si el delicte que l'ha portat a delinquir són les drogues, doncs especialitzada, que ja disposa de programes d'intervenció en les drogodependències. Si és de delicte violent doncs dependrà de delictes violents. Una mica per fer aquesta diferenciació. I les dues unitats, a dintre del servei de rehabilitació.**

29- Quants anys fa que treballes a l'àmbit penitenciari?

X: 30 anys

A: 12 anys

30- Com definiries un centre penitenciari?

A: **Una institució total, total.**

X: **Una institució molt tancada**, malgrat els malgrats. Si que us haig de dir que les coses han canviat des que vaig entrar fins ara, s'ha professionalitzat molt, **molts més professionals de l'àmbit de la intervenció, s'ha qualificat molt més la intervenció, els professionals**, les oferta, s'afina molt més, abans, era complicat l'avaluació del risc quan no tenies una eina, depenies molt del criteri tècnic, ara el criteri tècnic es molt important però tu tens eines que t'ajuden molt a avaluar aquest risc. **Si que et diré que per mi aquesta no és la millor institució on treballar O on poder tenir resultats d'inserció i de rehabilitació, sigui el que sigui.** Dedicar-se a una altre institució, en un altre espai

on sigui possible treballar amb les persones que hagin comés un delictes, si ho descobriu encantat de la vida, malauradament ha fallat tot, com et deia abans ha fallat la prevenció, els cossos de seguretat, i al final, tu has de garantir, a les víctimes. La presó té dos...com diu la constitució a l'article 25.2. et diu molt clar l'objectiu del medi penitenciari, la reclusió i la custòdia és important i la rehabilitació i la inserció tots dos son molt importants, i els has de poder garantir. I una mica també pel que dèiem abans al final la vida és un itinerari i dins de l'itinerari d'aquella persona hi ha un anys que són a la presó, que nosaltres intentem que sigui el menys temps possible i el menys nociu possible i que tingui en la mesura que sigui possible aquest acostament a l'exterior. També, perquè en algun moment hi entrarem en el que ens preguntaràs, és per intentar mantenir aquest vincle amb l'exterior, nosaltres podríem tenir un sistema totalment estanc, que on entrés ningú, però clar, trencaries totalment amb l'exterior. El que et diuen tots els estudis de reincidència i la investigació científica es que com mes apropament i menys allunyament hi ha d'aquest vincle més fàcil es la reinserció, tu has d'apostar per això. Altres administracions no ho fan eh. Al final si tu fas una comparació amb el sistema penitenciari català i espanyol, se'ns dubte, l'aposta per la rehabilitació i la reinserció, ja veus els resultats de reincidència són uns amb un lloc i uns amb un altre. O França, Itàlia, països europeus.

A: En un sistema molt tancat ningú se't escapa, però també hem de veure com surten, hem d'aconseguir que és inevitable, és un espai súper tancat, es un espai que trenca amb la vida, el tren passa, però hem d'intentar que l'agafin a la propera estació. I també es una oportunitat, moltes vegades es un temps d'aïllament, de pèrdua de carro...molts interns et diuen ja no sé com son els mòbils, no sé com es comunica ara la gent, o no se com es lliga, com es parla amb les dones...trenques per que es un espai artificial tot i ser una societat, hi ha una artificialitat, els has posat allà i els has encabir, però també penso perquè és una oportunitat per alguns persones que mai haguessin fet esport, mai haguessin conegut un educador i s'haguessin relacionat amb una proximitat o amb un llenguatge que els fa sentir be, que els hi puja l'autoestima, això no hagués passat d'una altra manera, o no s'haguessin curat dels serveis mèdics, o no haguessin après a llegir, i es una oportunitat, i per això és el que deia el Xavi, hi ha persones que creixen a la presó, gent que tenia una autoestima per terra i van a un taller de ceràmica i tenen un do, i us fas molt bé, i veuen una sortida professional, una sortida personal, un reconeixement social perquè això que fan els hi poden regalar a les seves famílies, hi ha un creixement, i això també ho és la presó encara que no ens agradi.

X: i ara, és una mica anècdota, però ara des de brians 2, des de fa 1 mes, es va organitzar una cursa solidària organitzada per presos, ja es la segona sessió, un grup de professionals i d'intern preparen i organitzen una cursa, tot, no és anar a córrer, no es la organització. Van a l'ajuntament de sant Esteve Sesrovires, van a les reunions amb els tècnics, amb els regidors, amb qui sigui. Miren el tema del cronometratge, de l'avituellament, etc. Doncs el creixement que aporta a aquests interns a això, a més ho fan en un programa de total horitzontalitat amb professionals, el teu esforç és com el meu, si hem de carregar la furgo la carreguem els dos, si hem d'anar a la reunió hi anem els dos, contant que això ho fan des de dins. Doncs et trobes que hi ha interns que ja han sortit en llibertat i continuen col·laborant. És a dir, alguna cosa has creat i els interns en parlen i deien "això a mi m'ha servit" o que familiars dels propis interns que han vist que els seus fills, marits, el que sigui, han participat d'aquests projectes i han vist responsabilitzar-se, com responen a les coses igual, una mica, els han perdonat, o les famílies s'han sentit orgulloses d'aquests interns, es un canvi molt important. M'enrecordo d'un intern que vaig anar a fer seguiment d'aquesta cursa, i un intern em venia a dir: "ostres, si tengo la oportunitat le presento a mi padre, y el pare estava allà, venint i veient el seu fill, una mica com que a vegades aquest sentit de culpabilitat i de responsabilitzar-se de la mala vida que els hi portat a la meva família pel fet d'estar aquí al medi penitenciari, clar, quan la família veu que estan fent coses de profit, que estan fent un canvi maduratiu, intel·lectual, el que sigui, conductual, pues això també es molt important.

A: I pels fills també és molt important. Això també es el que et deia de les festes, activitats familiars, clar que els interns preparin la festa de reis, que es disfressin, tallers tota aquesta il·lusió, projecció cap als nanos, perquè allò sigui el mínim d'invasiu possible, doncs clar es un creixement molt xulu que no passaria d'una altre manera. O ara ens deien.....tenim una entitat que va a fer escacs a Brians 2 i dintre dels col·laboradors que venen del carrer hi ha un ex-intern. Anem a veure qui és aquest ex intern i es una persona que s'ha passat tota la seva vida des dels 12 anys delinquent, a dins i fora de la presó, delinquent, multi reincident, fa 9 anys que va sortir de la presó i sembla que no tornat a delinquir, i ara torna a la presó a jugar a escacs, això bol dir que aquesta activitat el va captivar, el vam motivar, una tonteria, d'alguna manera s'ha vinculat a la comunitat o població i ara torna com una persona de la societat, a jugar amb els interns doncs això es un èxit. Podries dir, ah, ara jugar aquí al parxís, las esca, bueno, va trobar un espai d'oci. O gent que a través de les formacions de gestors cultural dintre de la presó que ha fet formació amb funda esplai, de lleure, monitors de lleure a interns, clar, trobar-te interns que et diuen que han sortit de

permís i que abans miraven la tele o anaven al centre comercial a que els hi comprés el papa coses, quan va sortir l'últim dia va dir, nono no anem al centre comercial, no anem a, no, agafem aquell joc de taula i posem-nos a jugar, o anem a fer una activitat al barri, aquest canvi, és la vida.

31- Com definiries la política penitenciària?

X: Va junt, jo diria que va junt, nosaltres aquí des del servei central marquem les línies, nosaltres tenim una missió molt clara i **apostem per un model de rehabilitació i el que intentem es que el que es fa a tots els centres doni resposta a això, no pot anar per separat.** Si la política penitenciària va per un costat i el que es fa als centres per una altre no quadra. La funció dels serveis centrals es aquesta, marcar uns estàndards, comprovar que s'està fent, que s'està duent a terme, que s'està anant en aquesta línia. Clar, es a dir, imaginat si la política és tenir que fer cotxes potents i vendre'ls, imaginat que tens un comercial que el que et diu es compra't un Renault. Aquest professional 'sen va al carrer. Si la política del centre es fer els cotxes al màxim de potents i vendre'ls els comercials han d'estar alineats amb la missió de l'empresa. **Nosaltres igual, nosaltres treballant per la reinserció, hi ha un model d'intervenció molt clar, a més es públic, hi pot accedir qualsevol ciutadà. Si el professional no combrega amb això, no cal que estigui a l'organització.**

32- Com definiries els efectes que provoca l'internament a un centre penitenciari?

X: **Tu tens un medi tancat, impacte més, el primer dia, pot ser que aquella persona malgrat haver comés un delictes, estigui treballant, tingui una família, tingui fills, el que sigui, el mòbil, el compte corrent, la nomina, clar això es un impacte brutal. Ha de ser brutal aquest impacte.** Tu també, els juristes, el que et diuen es que la presó i la pena ha de tenir un afecte intimidador no pot ser que un digui "me'n vaig a la presó, a l'estiu" no , ha de tenir un afecte intimidador, el que està clar es que tu no has de voler tornar a presó. Aquest es l'efecte que a de tenir la presó, és aquest.

A: **Trunca vides, trunca vides**

X: **Trunca tot, imaginat, tu no coneixes el medi penitenciari, t'expliquen un horari, tot, no puc trucar quan vull, no puc accedir al meu mòbil quan vull, ha de ser una brutalitat. Un cop ja està aquella persona al medi penitenciari, perquè ja s'ha adaptat, es quan aquella persona fa el canvi. Tinc una condemna per complir, he de sortir el millor que pugui, vinga, que anem a fer.** **Nosaltres tenim un recurs que es el de les sortides**

programades, que surten del centre, van a fer alguna cosa i tornen al centre penitenciari. Doncs jo recordo algun intern i anar per la vorera i quan venia un cotxe s'acollonia, clar al a presó no n'hi ha de cotxes , o no estan acostumats a fer una pujada o una baixada, o em deien des d'aquí veig, la meva vista arriba a més de 100 metres, clar en una presó no... Son coses que no hi penses, o que tothom ha d'entrar a la mateixa hora al menjador, el mateix menjar per tothom, tots iguals. No es poden aixecar dins que no han acabat tots, coses d'aquestes.

A: O et tanquen a la cel·la i no pots tornar a sortir.

X: Fins i tot et diuen quan t'has de dutxar, entre cometes.

A: La voluntat està molt anul·lada.

X: Si, en aquest sentit, si

A: S'ha d'organitzar, en una presó mil persones s'ha d'organitzar, aleshores s'anul·la molt la voluntat de la persona. No decideixes quan apagues la llum, no decideixes quan menges..

X: No és un espai democratitzat, en el que tu puguis viure al 100%. Tu has de tenir un espai organitzat, has de tenir un clima que et permeti treballar per la reinserció i la rehabilitació. Establir una rutina, tu pensa que pots individualitzar molt, però quan estàs en un mòdul de règim ordinari amb 200 o 250 interns doncs tu necessites tenir les coses pausades i marcades. El recompte és una hora, la baixada a cel·les és una altre, tu no pots dir que tothom es dutxi a la mateixa hora, és impossible, llavors hi ha franges, aquesta hora tothom ha d'estar al mòdul per dinar, pel recompte, igual que la dieta esportiva, la franja horària de les 10 a les 9, ai no et va bé aquesta gens la franja de les 15, el que no pots dir es poliesportiu obert per tots els mòduls, totes les hores. Tens un programa individual, si tens poliesportiu, vale, la segona escola, o ho tens pautat o organitzat o seria un caos, seria impossible.

A: Després, també s'ha implantat al llarg del temps programes de participació en que aquestes normes de convivència s'està arribant a negociar, que els interns puguin dir, perquè hem d'entrar d'aquesta manera si no perjudica la organització si podem entrar d'aquesta altre manera. Perquè no podem fer servir plats de vidre per dignificar, o si tenim el compromís de fer-ho bé i sense problemes, asseure's amb qui vulguem, mentre ningú quedi sol perfecte, doncs és una millora en la convivència però dins de les normes d'organització. O el cap de setmana podem negociar estar més temps dormint o baixar en una hora, tot això s'intenta decidir dintre del marc de les normes de convivència, però si els interns també estan decidint, ens agradaria que fos molt més,

clar tu ideal per mi seria que l'intern es responsabilitats del seu dinar...però també crec que hi ha d'haver moments per tot. Hi ha gent que necessita rutines, l'ajuda i l'ajudarà a organitzar la seva vida al carrer, perquè el desordre l'ha portat on l'ha portat. La rutina que no té per si mateix les agafa a la presó, i potser en algun moment es capacita d'organitzar-se el seus horaris. Que a la presó no passa, no els apoderem perquè cuinin, vagin al marcat, però també a través de sortir per permisos es fan aquests tipus d'acostaments a l'autonomia.

X: A vegades ens pensem que a fora de la presó no és així, i al final, vosaltres no decidiu, no decideixes els profes que tens, els horaris, tu pots estudiar o no però el dilluns a les 9 tens això t'agradi o no. Al final el tractament penitenciari és voluntari, si vols no estudies, però suspendràs. Una mica de les estructures, les organitzacions grans no poden ser generals.

33- Com creus que ha de ser un pare? Que creus que se li demana socialment?

X: Una persona que es responsabilitza de les seves funcions, que doni qüestions essencials

A: Una persona responsable d'una altra, com a indispensable, la seguretat, l'amor, l'afecte

X: Que el faci créixer, l'apoderi, que el faci autònom.

34- Com creus que viuen la paternitat els homes privats de llibertat?

X: Els que pensen com nosaltres estaran en una situació compromesa, perquè es molt complicat, és a dir, m'he trobat amb algun intern que m'ha preguntat pels seus fills "Com els veus els meus fills" clar es el pare que m'està preguntant com veig els seus fills, preguntant al treballador, clar això és una putada, i clar també els mecanismes, a vegades m'he trobat amb interns que em diuen "Quan surto, ara passen de mi", perquè ha establert la relació amb qui ha portat el nunci familiar, sigui la mare, l'avi, sigui qui sigui, ja no em pregunten les coses. Clar tu has de recuperar aquests espais.

A: O tu esperes ser rebut així en un permís o en una sortida i la teva família s'ha adaptat a que no hi siguis, ets un moble. I no passa res al teu voltant, ningú et truca, ningú et té en compte, has envaït un espai que...un sistema que s'havia acostumat a la teva absència.

X: O truques i està dormint, o no vol parlar amb tu, clar, això ha de generar unes frustracions molts difícils de treballes i assumir. O per exemple, no pots conviure amb

les notes et donen les notes i no estàs en opció de poder-li dir res. De trucar-lo i dir-li que passa, no tens aquests espais de correcció. O bé si t'ho va a comunicar a tu i tu li fots la tabarra de que ha suspès i que ha d'estudiar, ell et dirà que m'estàs dient si tu estàs a la presó. Jo vinc a comunicar amb tu, que perdo el partit de futbol o el que sigui i tu em fots la bronca? A la propera no torno. Hi ha d'haver situacions molt dures en aquest sentit. Al final has de confiar amb qui queda fora la teva funció en el cas que la vulguis exercir. També hi ha que a lu millor, hi ha tot tipus de delictes o de vida delinqüencial, però si tu ja no et feies càrrec de les teves funcions a l'exterior, però també et trobes amb aquest fet, gràcies amb algun aprenentatge que han fet a presó, ara són capaços de comunicar-se i de relacionar-se amb els seus fills de manera diferent. Ara mateix estem a punt de tancar un conveni amb la fundació del Barça, que permetrà que qualsevol intern que surti de permís o de 3r grau, pugui agafar na entrada i anar a veure qualsevol partit de les seccions de Barça, un partit de hoquei, de femení, handbol, que no siguin partits....entrades que al Barça ja li va bé...ja omplen. Això és una manera diferent de relacionar-se i que els pares puguin compartir alguna cosa amb els seus fills. Anar establint mecanismes d'aquests, o els que han fet formacions, algú que sigui capaç d'anar a la biblioteca amb els seus fills a jugar amb un joc, o en un centre cívic. Quan no havien trepitjat mai a la seva vida aquelles instal·lacions.

35- Des de l'administració, hi ha dades recollides que mostrin quanta gent hi ha a presó que sigui pare?

X: Probablement si però des d'altres serveis

36- Quins canvis hi ha hagut des de les polítiques penitenciaris sobre aquesta problemàtica?

X: tot el tema del delictes ha anat canviant, la tipificació del delictes, que això ho complica. Tenim una unitat que és el departament de mares en que les dones internes que estan embarassades poden anar allà amb els seus fills fins als 3 anys.

A: Els espais de comunicació dels centres penitenciaris també han canviat, ara alguns tenen guarderies, o s'han endolcit, s'han pintant i s'han fet de manera comortable perquè els nens vegin que allò és el mes similar a una sala de visites o un menjador familiar, no a una sala d'un metge. S'han fet mes amables, aquestes coses s'han pogut aconseguir posant aquesta mirada. Espai acolorits, jocs, entitats externes que col·laboren com Creu Roja, amb ludoteca perquè els nens puguin estar cuidats o pugin entretenir-se. Que vegin que és un espai de joc més que de pena i de molts

sentiments de no veure els seus familiars o de separació, etc. També dir que hi ha molts pares a presó que ho mantenen en secret, molts, i es un espai de debat que s'hauria de tenir sobre: Ho mantenim en secret perquè hi ha un judici de la societat del que vol dir l'etiqueta de jo he estat a la presó i et diuen si, si, molt be, però jo ho mantindré en secret, perquè la societat encara no ha canviat prou. I aquest nen, la por que hi ha sobre que el jutgin, que jutgin la seva família, el seu pare, o mantenen en secret, prefereixen dir que estan treballant fora que dir que estan a presó. Aquells que tenen vincle.

X: Amb això també hem fet una progressió, abans també hi havia el programa de delictes sexuals, que era el mateix per dones, homes, joves, adults, ara no, això s'ha adaptat. El tema del gènere, treballar el gènere és un eix, tenim per exemple, des de fa uns anys, un professional especialitzat en polítiques de gènere, que treballa amb els grups, es fan reunions mensuals, trimestrals, semestrals, posar la vista en el gènere. No es el mateix que un maltractament l'hagi rebut un home que una dona. Un agressor home, és diferent a un agressor dona, o jove, tenir aquestes perspectives i sensibilitats diferents. Estem treballant o avortant no com professionals estructurals però si subvencionats de forma externa amb entitats que treballen el tema de noves masculinitats. Associació d'homes igualitaris, AIGE, esta treballant amb nosaltres. Hi ha centres que s'han agafat com a eixos centrals treballar el tema de la parentalitat, bueno, probablement no es fa mai tot el que s'hauria de fer, o tot el que es voldria, perquè al final la presó es treballar això, treballar pel desistiment delictiu, això es prioritari, perquè des del desistiment delictiu tu podràs segurament arribar allà.

A: S'ha facilitat plantejar que vinguessin 100 famílies a l'interior de presó amb nens, a dins, era impensable i ara es normal, que es facin trobades familiars, que els nens entrin, els pares facin espectacles per Sant Jordi, per reis, i això es una cosa que s'està permeten que 'sesta fent.

X: Per exemple, ara aquest diumenge, es feia una pre-estrena d'un curtmetratge que es va fer en col·laboració amb l'ESGAE, que l'han fet els interns. Doncs aquest diumenge anaven els familiars dels interns a veure-ho. A parlar-ne, una mica el que busquem es que les famílies vegin o tinguin una bona sensació dels seus fills, dels seus familiars, que son millors persones, etc. A vegades ens havíem trobat que ens trucava algun familiar que ens deia "NO el deixeu sortir, no vull que surti, que s'estigui a presó, que" això es molt fort, clar havia sortit de permís i li havia liat una traca, li havia destruir una porta, etc. Et trobes de tot.

37- Hi ha diferència en les polítiques penitenciàries entre les dones i els homes respecte la cria dels infants?

X: Partint que la dona és el pal de paller. La dona és qui té els fills.

A: El vincle s'assegura amb un referent, i en aquest cas és la dona

X: Això no treu que el pare hagi d'assumir les seves funcions, per exemple hi ha sortides en que es treballen habilitats de vida i una pot ser, quan valen les coses, administrar els diners, coses d'aquestes, que a vegades tinc 10 euros i compro tot donuts, pues no. Compra pa, arròs, treballar una mica coses d'aquestes per responsabilitzar la figura paterna.

A: Estem en el sistema que estem i amb el volum que tenim...és això, perquè un home no pot estar amb el seu nadó, és un reflex de la societat.

X: Hi ha una quantitat molt gran que del nucli familiar el que va a presó és l'home. I la dona es queda fora amb els fills, exercint de mare, de pare, i el que sigui. Clar el problema greu es quan entren tot dos, situacions greus que acaben una mica fent de pares els tiets, els avis, etc.

A: O centres d'acollida.

X: Aquestes son situacions complicades quan les dos figures estan al medi penitenciari. Quan la dona està al medi penitenciari si que hi ha aquesta unitat que poden estar amb el fill. Es podria pensar, que injust, que el nen al tenir 3 anys hagi de sortir del medi penitenciari, això té diferents lectures, com mes temps hi estigui més nociu serà i després poques internes es queden al medi penitenciari i el fill marxa. El que s'intenta es que marxin tots dos, que tinguin un 3r grau. També perquè a vegades, hi ha factors que no tenen a veure amb el medi penitenciari, que provoquen que la persona faci aquell clic, a vegades, l'edat, el cansament de l'activitat delictiva, tenir un fill, la parella.

38- Creieu que seria possible incorporar un mòdul similar al d'Aranjuez de famílies?

X: No ho sé, primer hauria d'investigar, que algú em demostres que això és especialment avantatjós, perquè l'objectiu és el desistiment delictiu, no es lu altre. Si nosaltres treballem la parentalitat i no el delicte, quan torni a sortir tornarà delinquir, llavors, que és el primer...Al final el que apostem es que aquesta persona deixi de delinquir, llavors podrà ser millor pare, tenir una vida normalitzada, allunyada del delicte, podrà intentar aconseguir aquesta rehabilitació, reinserció, recuperació...

39- Per què creus que les dones poden tenir els fills amb elles a presó?

X: Té més impacte sobre el nucli familiar l'empresonament de la dona que no la de l'home. El pal més gran és l'entrada de la dona a presó.

40- Els professionals del sistema penitenciari confien que els homes poden ser bons pares a presó?

41- Com creus que és el canvi que han de fer els presos per deixar de delinquir? En que creus que es pot basar?

X: Per un canvi d'identitat que l'aporti el que l'aporti. Al final nosaltres, no volem que el faci amb una cosa, nosaltres el ventall d'activitats i ofertes ha de ser el suficientment ampli possible perquè s'enganxi on necessiti. Es el que dèiem, tenim una activitat federada d'escacs, i tu diries, vaia merda, quins collons, entren a la presó i se'ls hi paga que puguin jugar a escacs. Tenim bastants interns que han participat en aquestes activitats que han competit amb altres equips federats. Clar ostia, això si que es una normalització, imagina't que ve un club a jugar i ha un intern que els guanya sempre, i tu d'on ets, doncs imagina't que és de l'Empordà, a nosaltres ens interesses, quan aquesta persona surt a fora, circula, te relacions amb persones normalitzades, al final resulta que el president té un supermercat que...ja està. El que t'interessa són aquests itineraris, aquestes vinculacions, amb activitats esportives, amb altres, el que fa aquest canvi, és multi factorial.

A: Si, multi factorial, hi ha esgotament, hi ha tocar fondo, hi ha vinculació amb alguna activitat, ultimàtums familiars, l'edat també té un factor important

X: Tenir un fill, acabar de tenir un fill, i m'he l'estic perdent.

42- Poder exercir la paternitat a presó podria ajudar als interns en el seu procés de desistiment delictiu?

A: Si, tenir un fill és un factor de protecció. També et trobes d'altres que....Sobretot a l'inici del VIH que et deia, jo surto a fora i tinc relacions sexuals sense preservatiu, i dius però que m'estàs dient, si estàs infectant i re infectant la teva parella, la no-parella, qui sigui, el fill, tot. I l'altre cosa que també passa que seria digne d'estudi és els homes que deixen embarassades a les parelles quan ells estan a la presó sense perspectiva de sortir. O dones que s'embarassen estan a la presó, on l'estàs portant, també hi ha una feien en aquests sentit, de responsabilitat, no estructurada i no agafem a la gent i a veure...però s'intenta apoderar i es el que passa deixen les

parelles embarassades estan a presó, manca de responsabilitat. Però no ho treballem a partir de la parentalitat, sinó a través de la responsabilitat. En general.

43- Allunyar-se dels fills creus que ha desmillorat les habilitats socials que tenien els interns per exercir la seva paternitat?

A: El fet que et separin dels teus fills no afecta a les teves relacions socials. No veig relació.

X: Et porta a la manca de relació i connexió i de vincle amb els teus fills. Els pots veure només de diumenge en diumenge, la resta de la setmana han d'anar la cole, han d'esmorzar, se'ls ha de tocar, s'han de rentar les dents, han d'anar a dormir a una hora concreta.

A: Estaran tristos, tindran problemes.

X: I tu el diumenge tens 45 min....dura el que dura. El dia que té un examen no e pots ajudar a estudiar, si ha suspès no pots animar-lo, si l'ha aprovat no pots felicitar-lo, i has de concentrar tota la teva intervenció familiar en aquella estona. El teu fill passa del que tu li diguis o li puguis dir. Jo per parlar amb els meus fills tinc moltes estones i no sempre són productives. Quan hi ha un tema que no els hi entra, ja veig que es millor buscar un altre moment. Tu quan estàs intern, nomes tens aquell moment, aquell espai i moments de trucades molt limitats. Clar això ja dificulta però tu d'habilitats tens les que tens.

44- Les mesures alternatives a l'ingrés a presó serien una possible millora? Per quins motius?

X: En tot, el fet de no entrar en el medi penitenciari ...si es parteix de la base que on hi ha menys reincidència és en el medi obert, imagina't amb MPA, el problema es que a vegades aquestes no són prou, no tenen prou impacte i afecte intimidador com perquè aquella persona desisteixi del delicte. Normalment l' incompliment d'aquesta mesura, porta a presó. Pels que la mesura funciona, es perfecte, ja no entren en contacte amb el medi penitenciari.

A: Si no ets responsable en estar a la teva mesura, si no ets capaç de complir un horari en aquesta mesura, quan arriben a la presó han esgotat, si no són capaços de la seva pròpia vida de complir amb responsabilitat, com han de ser capaços de mantenir una família o de responsabilitzar-se d'ella o...i molt menys de donar estabilitat a una criatura, suposa que també hi ha una línia que segur que estem molt units amb

els serveis de custòdia dels fills amb el sistema de CRAE i tot això, si no hi ha una responsabilitat, el mal menor es treure'l. Que és horrible, es fatídic, però la balança es in extremis, entre a la presó perquè no has estat capaç de responsabilitzar-te de la teva vida, **et traiem els nens perquè no has estat capaç de tenir cura d'ells, és extrema la resposta però es el mal menor.** Anem a veure que en aquest espai canviïn les coses.

X: Clar aquí depens molt de la persona. **Hi ha interns que arriben a la presó i tenen molt clar quina és la seva funció, agafar un destí, un treball productiu i donar diners a l'exterior cada setmana o cada mes. Des de dins intenten mantenir aquesta funció paterna i ajudar a que el nucli familiar pugui avançar. D'altres que exigeixen que la família els hi enviï diners.** O que mantenen el consum actiu a dins de presó i que fan que persones externes que el que fan es passar droga, que vagin a la família perquè aquella família pagui els deutes. Et trobes de tot. I nosaltres no estem contents amb això però sempre anem a darrere dels interns, perquè ells ja es busquen l'alternativa. Els interns ja tenen molt controlat a qui poden fer ingressos, etc.

A: **També ens trobem famílies que no són contenidores. Famílies i parelles i pares que no són contenidors. No són bons referents, que més val que s'emancipin del nucli familiar.**

X. Imaginat el conflicte amb la família que suposa quan li dius que durant el permís l'intern no podrà tornar amb ells. O que estarà en un altre lloc, en un recurs residencial, entre d'altres. Li has de fer entendre, clar és molt dur.

A: **Hi ha famílies que fomentarien l'estil delinqüencial.**

X: Si l'estan esperant perquè torni a vendre droga o el que sigui. Es complicat.

45- Creus que la presó pot ser un clima hostil per les visites familiars? Perquè? Quins canvis faries?

X: **Intentar que aquests espais de comunicació siguin més amables, quan fas trobades familiars, no han de passar totes les portes, intentes que sigui amable. Els nens quan venen les poses al poliesportiu, que està decorat, intentes que sigui un espai amable, les trobades familiars a l'àrea educativa, prepares taules, que l'intern hagi pogut comprar a l'economat quatre pastes, estar xerrant, intentes minimitzar l'impacte ambiental i visual de presó**

A: però no es que....depèn de....per exemple quatre camins, les concertines, els filats, la infraestructures són les que són.

X: Hi ha interns que diuen que és una fabrica de productes, que s'ha de vigilar, perquè...s'inventen les mil i una. Els fills tampoc son tontos, però....

46- Si poguessis des-construir les presons canviaries alguna cosa?

X: Partint de la base que la presó hauria d'existir. Perquè sinó amb el que em gastaria els diners seria amb prevenció, amb educació, amb formació, amb feina, amb els cossos de seguretat de l'estat, que me la repempimflen però bueno. El que intentaria aconseguir és que ningú entres a presó.

A: Que els barris tinguessin oci alternatiu, que els nanos tinguessin possibilitats d'educadors, de formació, de sentir-se bé, de suport a les famílies, tot i així sempre hi hauria...

X: Si tot això no ha funcionat i has de tenir un lloc on posar-los, doncs definir el que és una presó. Jo tindria unes instal·lacions dignes, pels professionals i pels interns, tan pels interns com pels professionals, un espai digne que tingues les condicions necessàries per tenir una vida digne, malgrat els malgrats. Una presó que estigui neta, que no hi hagi llista d'espera de res. Que un intern si vol treballar que pugui treballar. Que hi haguessin destins per tothom, que estigues més democratitzada, que poguessin decidir més, malgrat els malgrats, la presó té la retenció i custòdia, has de garantir que es aquella la persona que esta a la presó i no una altre. pl ho has de comprova i que estigui viva. Clar, és a dir, penseu a vegades, el fet de no treballar en l'àmbit penitenciari et fa no pensar en coses, però nosaltres a vegades, s hem de separar un intern perquè son els altres interns el que se'l volen carregar. O entra un policia i ha posat a la presó tots els d'un mòdul, doncs s'ha de protegir. Professionals suficients i recursos suficients. Un bon control analítics de consums de drogues, etc.

A: Tenim els departaments d'atenció especialitzada que també son espais terapèutics son mòduls on hi viuen menys interns amb mes professionals, i aquests es un model que permet que dintre la població dels 8000 hi ha moltes casuístiques, hi ha molts interns que necessiten un mòdul. Altres necessiten aquests mòduls, on es com un nen, et pots apuntar a una escola amb quatre línies o en una amb deu. El mateix, i tot això una mica ja ho tenim però que poguessin cuinar, que es poguessin mantenir ells, cuidar, perquè per molt que diguem que intentem que es vinculin amb el 3r grau, hi ha persones que han passat molt de temps sense capacitat de decisió. Una feina que han perdut que no haurien d'haver perdut si la tenien. Si tenien la capacitat de viure o de gestionar-se els hi hem truncat i ara hem d'entrenar un dèficit que no tenien

anteriorment. Potser que hi haguessin espais d'autogestió per estar amb famílies, que s'hauria de veure si estadísticament repercuteix sobre el desistiment que llavors hi apostaria, i si no, doncs espais d'aquests sempre que siguin interns que es responsabilitzin de tenir les eines de la cuina, que entre ells no es fessin mal, prou responsable,s que ja estem tendint perquè dins de les presons hi ha mòduls que fan servir coberts normals o plats de vidre, on tenen una play station que no desapareix i allà està i no vola ni es trenca. O s'han construït amb fusta salons de té, amb horts, i això abans era impensable que tinguessin eines per l'hortet, això son armes però esta passant.

X: A nivell d'organització penitenciària el que trobo a faltar es que hi haguessin més centres oberts, que estiguessin apropats al territori i necessitat dels interns. Mes unitats dependents, que tinguessis mes recursos. Més lligats a la comunitat, i després si es la carta els reis que jo piques fer trajes a mida. El que està clar es que un intern que no te família jo no puc dotar-lo d'una família, o d'un sou digne però veure el que la persona necessita, que el pogués portar a un pis compartit perquè fes un procés, pogués pagar-ho. Però al final això no es funció de la presó, estem exigint a la presó una cosa que on té la capacitat ni la obligació ni res, al final la presó existeix perquè ha fallat tot lu altre. El que hem d'intentar es que aquesta persona quan surti de la presó pues aquesta xarxa externa normalitzada pugui donar-hi resposta.

A: hi ha un dèficit important de recursos comunitaris per persones amb problemes de salut mental. Molts amb problemes de salut mental i dependències i això es un problema social, on els portes, si ni la societat sap on posar-los, doncs en tenim molts, mots.

X: Ens trobem que teníem discapacitats intel·lectuals a la presó, i es un col·lectiu d'interns que provocava diferents incidents i vam fer una aposta per crear un departament on els tinguéssim tots allà, això ha millorat el clima ambiental dels altres mòduls, doncs eren interns que acabaven rebotats, expedients disciplinaris, els extorsionaven. Que hem fet també oferir una formació especialitzada als professionals amb aquest tipus de discapacitat. No havíem de formar interns de tots els centres de tots els mòduls, nomes aquells que hi tractaran. Els interns tenen una millor qualitat de vida, tenen més individualització. Que passa, que quan intentem posar un d'aquests interns a la xarxa externa, no cabe, enlloc. I totes les excarceracions que hem fet des d'aquest departament ens hem hagut de buscar la vida des de la institució penitenciària, clar això no es possible, la xarxa externa t'hauria de garantir alguna

plaça, algun recurs i et trobes amb aquests handicaps. Si poguéssim tenir aquests recursos externs que donessin resposta a aquests necessitats que tenim...

A: però clar tenim tantes necessitats com persones hi ha el mon. Però si que es veritat que justament que hi ha col·lectius especialment vulnerables i el col·lectiu de discapacitat intel·lectual doncs moltes vegades no hauria d'haver arribat a presó. Però bueno un jutge ha considerat que podia discernir entre el be i el mal. Potser si haguessin tingut un bon advocat on haguessin entrat. Son panorames considerables però almenys augmentem la seva qualitat de vida i el seu benestar.

Si vols afegir qualsevol cosa, dubte, pregunta o aclariment ara és el teu espai.

Entrevista Professional Subdirecció Lledoners

1- Nom, Cognom i edat?

Susana Gràcia, 61 anys

2- Quin ha sigut el teu recorregut professional? Quina és la teva funció ara mateix en aquest càrrec?

Jo vaig entrar l'any 89 a presons, en aquella època no existia el grau d'educació social i per entrar a equip d'educadors havies d'entrar a treballar de vigilància. Vaig entrar el 89 de vigilància i vaig aconseguir entrar com a educadora el 2000. Llavors es va crear la diplomatura, el que tenia de formació, que jo era antropòloga cultural, vaig demanar la plaça d'educadora, vaig fer la diplomatura, i després van treure el cos d'educadors de la Generalitat. Vaig fer oposició i vaig entrar al cos i des de l'any 2000 fins al 2019. Cec que va se el 2016 que vaig demanar, jo havia estat al centre penitenciari de Girona en règim tancat, després vaig passar a règim obert i el 2016 vaig demanar una plaça de coordinadora al Centre Penitenciari de Quatre camins, joves entre 18 i 23. Farà dos anys la directora del centre em va demanar si volia formar part del projecte de Lledoners i des de llavors aquí.

Subdirectora de tractament del Centre Penitenciari de Lledoners. Coordinar tot el tema de tractament dintre del centre. Formo part de la junta de tractament, que és l'òrgan col·legiat que pren les decisions que afecten als interns en el règim de vida. Cordino tots els professional, cura dels programes , de les activitats, coordinar tot el que és tractament i després consell de direcció i equip directiu.

3- Quants anys fa que treballes a l'àmbit penitenciari?

Porto 30 anys en el recorregut de justícia.

4- Com definiries Lledoners?

Els centres penitenciaris és on venen les persones que jutja...han fet una condemna de presó. **Llavors els centres penitenciaris la funció està definida en el 25.2 de la Constitució, Es difícil definir un centre...la nostra funció total seria la de treballar amb aquestes persones per què es puguin reinserir-se al a societat. Tornar-los a la societat com a ciutadans actius i que hagin fet un canvi de la seva narrativa. Tinguin una narrativa desistent.** La segona funció seria la regimental que seria la custòdia d'aquestes persones fins que es preveu que puguin tornar a sortir, aquest retorn a la

comunitat. Aquesta és la funció d'un centre penitenciari. Això ho fan tots els professionals dividits per àmbits: Tractament, professionals de tractament que fan aquest acompanyament i aquest oferir les eines perquè puguin fer aquest retorn amb certes garanties i l'àmbit d'interior que fa que es segueixi la normativa, això a grans trets és un centre penitenciari.

5- Quines diferències creus que hi ha entre Lledoners i altres presons de Catalunya?

Si, ara mateix si, Lledoners és un centre penitenciari on **tots els mòduls són de Participació i Convivència, això vol dir que els interns poden prendre decisions. Els interns cada any trien, escullen qui volen que sigui el seu representant, el delegat i el secretari, que cada 15 dies fan un reunió de les comissions de mòdul on es poden presentar queixes, fer aportacions, fer propostes de qualsevol tipus.** Tot això es recull en actes i es fa arribar a qui pugui solucionar la proposta. Cada 3 mesos hi ha un consell de centre, una reunió dels representants de tots els mòduls amb l'equip directiu del centre on es tracten els temes que s'han tractat a les diferents comissions i on el centre fa propostes o demana coses o...per exemple ara vol canviar la normativa, doncs els hi demanem propostes de quines aportacions farien ells. És a dir els interns poden intervenir, dintre de la normativa i legislació fent propostes de modificació, d'activitats, en la vida del centre. Ells evidentment també els plans de treball, a veure tot està previst per la participació, **el pla de treball es prepara amb ells, habitualment s'intenta que s'involucri la família,** que són tots mòduls de participació, que no es el mateix que mòduls de respecte, sinó que tothom vulgui o no vulgui està en aquests mòduls. Es pot participar en aquestes comissions, pots participar o pots no participar. És l'únic centre on tots els mòduls són de participació i convivència. Ara des de la Secretaria General s'està intentant implementar aquesta manera de gestionar un centre de treballar a la resta de centres. Es la primera que ho té això,. Es un centre amable, poc conflictiu...

6- Com definiries els efectes que provoca l'internament a un centre penitenciari?

D'entrada aquesta sensació que has perdut les regnes de la teva vida. Et diuen a quin horari, a quines hores t'aixeques, com convius fas totes les coses. Aquesta sensació d'apartir d'ara he de fer el que em diuen. Però precisament el que vol la participació és que puguis prendre decisions sobre el teu procés. De retorn a la comunitat, també tens la oportunitat de dir que no, llavors ja saps que no gaudiràs de beneficis penitenciaris, però les persones ja saben que poden decidir com encaren la condemna, si volen

treballar o no, si que hi ha una part que ells es facin responsables del seu procés, no es “usted me tiene que ayudar a salir” no, aquí, n’has de sortir tu i es una responsabilitat teva, nosaltres et donem les eines, els recursos i maneres per poder-ho fer. Evidentment hi ha tots uns efectes que són els de la institucionalització que és molt dolents i que com més temps es passa a presó més hi ha aquesta institucionalització. Per això s’intenta al màxim que un cop s’hagi pogut treballar amb una persona del seu procés que s’hagi treballat aquí dins, la mínima intervenció perquè no tingui possible reincidència es treballa a medi obert, a 3r grau. En alguns centre que els murs són molt alts, es maregen perquè han perdut poder veure l’horitzó perquè la vista s’acostuma. En aquest centre no passa perquè es veu l’horitzó per tal com està construït. Tu deixes de prendre decisions, no controles la teva vida. Això s’ha de tornar a treballar a generar autonomia i responsabilitat. A més, de la llunyania amb la família, del no participar en la vida familiar. Alguns interns que porten molt temps a dins, quan surten de permís es troben estranys amb la família perquè ha après, han seguit vivint sense ells. Han pres decisions, els fills no els hi demanen coses, es una de les coses que es treballen aquí, que es el retorn a tenir un rol familiar, i com l’agafes quan surts

7- Però per exemple dins del programa de Preparació per la vida en Llibertat?

Si, hi ha tota la part de recuperació del rol familiar. Alguns interns que et diuen “Como le digo a mi hijo que tiene que estudiar i no soy un ejemplo” Baixa autoestima, totes aquestes coses que es van treballant.

8- Com creus que viuen la paternitat els homes privats de llibertat?

Jo crec que molts d’ells pateixen la seva irresponsabilitat, i l’allunyament dels seus familiars i fills, però mols d’ells, una gran majoria no ha tingut abans a fora una responsabilitat, una paternitat responsable. Quan venen els fills amb això del teatre, et trobes en que els hi demanes edats i estudis o que estudien i no ho saben mai, osigui si que hi ha una mentalitat en aquests aspecte masculista de que la dona és qui s’encarrega de l’educació dels fills i ells no hi ha participat. Aquí si que els troben a faltar molt i si que intentem treballar tot aquest tema. De la responsabilitat i de que coneguin als fills. El que oferim són espais d’oci compartit, per poder anar treballant altres aspectes, que ser pare no és només estar allà sense fer res més donant ordres, preocupar-se que estudien, que fan. Viuen la pèrdua i el ni estar amb ells però tampoc crec que el seu rol abans...

9- Des de Lledoners, hi ha dades recollides que mostrin quanta gent hi ha a presó que sigui pare?

Això suposo que són les estadístiques es deuen fer des del Servei Central, és a dir, suposo...si que sabem qui té fills perquè venen a comunicar, és a dir, ells els fills els veuen en els interlocutoris, en els vis a vis familiars, osigui que quan fem teatre, quan fem actuacions perquè puguin venir els fills i els pares un cop al mes. Que si que sabem qui té fills però....

10- A partir d'aquesta informació es prenen mesures d'alguna forma?

El que es treballa és per casos. Llavors en funció de cada cas, els equips de referència veuen el que treballar amb aquella persona, amb la família, les persones. Per exemple, els fills de pares agressors sexuals que són...hi ha tot un programa per famílies i ells l'acceptació d'un delicte que costa molt d'acceptar. Aquestes coses es fan però en funció dels casos i de la tipologia delictiva. Les necessitats que veuen el propi equip d'educadors social que cal treballar amb aquella persona i amb aquella família, per que els casos de maltractaments poden intervenir, osigui ha interns que els seus fills els tenen la DGAIA, llavors venen ells aquí perquè comuniquin amb el pare i perquè no vagin perdent aquest vincle. A nivell estadístic no s'està fent res. Estan fent programes en d'altres centres, crec que és Brians 2, hi ha un programa que, segurament copiarem, que es per treballar tota aquesta paternitat responsable fan trobades amb els fills perquè vinguin al centre a fer deures amb els pares. Però a nivell general no, perquè cada intern és un món. Tu pots treballar la tipologia delictiva perquè hi ha un programa per a delictes que tal...però després tema familiar i relacions familiar, si que hi ha coses...nosaltres tenim això de l'oci compartit de que vinguin els fills i que estiguin al teatre amb els pares i que creïn amb els pares aquesta manera de compartir el temps d'oci, que s'acostumin a anar al teatre, a portar els fills de concert, d'aquestes coses. I Brians 2 té això de fer la paternitat responsable, que vinguin a fer deures amb els pares.

11- Quins canvis hi ha hagut des de les polítiques penitenciàries sobre aquesta problemàtica?

No són canvis sobtats, es un treball de molts anys, des que la generalitat va agafar les competències pues quan ho vaig entrar a treballar, els educadors no hi havia cap programa perquè fessin, els psicòlegs dos o tres. Cada centre tenia la programació que consideraven que feien, no hi havia comunicació entre ells. Clar que va passar, es va crear Internet, el sistema d'Internet dels serveis penitenciaris. Ara que passa es va

crear el PMOC, que és el programa marc d'organització curricular, ara hi ha un currículum, hi ha uns programes que són els bàsics per tota la població, n'hi ha d'específics per tipologia delictiva, hi ha tots uns programes transversals com és educació cultural, educació per la salut. **A més hi ha tots els programes vinculats als temes de l'art, monitors artístics, esport,** s'ha creat tot un currículum amb activitats tesades que...per exemple ara els educadors tenim 12 programes socioeducatius que a més hem creat nosaltres mateixos que venen de direcció general perquè qualsevol intern que entri a Lledoners i faci un pla de treball amb previsió d'execució de la condemna i es fa un contracte, si tu compleixes amb això farem propostes de sortides en aquesta data. Si aquest intern perquè sigui fos traslladat a Tarragona podria seguir en el mateix programa, amb les mateixes activitats previstes, però això s'ha fet durant tots els anys. Ara doncs es va començar a treballar el tema de la participació, pues poc a poc s'ha anat treballant. Cada centre es d'una manera, doncs ens anem coordinant, passem informació, es fan trobades que es parlen de les bones pràctiques d'un centre i d'un altre perquè puguem compartir. **Vull dir que és radicalment diferent el sistema penitenciari de quan vaig entrar jo d'ara. Però no és una cosa que sigui sobtada sinó que són petits passos que es van veient les necessitats i ...Jo crec que estem en un bon sistema penitenciari, que encara ens falta moltes coses per anar millorant, però això és cert que ara hi ha tots uns programes d'acollida, hi ha grups de promotors cívics que fan acompanyament als interns nous perquè no tinguin ansietat, ha millorat força el sistema penitenciari.**

12- Creus que es parla dels fills a presó entre els propis presos? I des de les tutories i la intervenció dels professionals?

Si i tant. Parlen molt. Parlen dels fills, parlen sovint és una de les grans motivacions que tenen molts per sortir, la família. Hi ha un estudi de reincidència i uns dels principals factors de la no reincidència en els homes és la família, el matrimoni i els fills.

13- Hi ha diferència en les polítiques penitenciàries entre les dones i els homes respecte la cria dels infants?

En general, no només en aquest tema, ara s'està intentant, s'està treballant perquè no sigui així, però no s'han tingut en compte les dones, tampoc, en el sistema penitenciari. Les internes. La diferència en el nombre d'interns homes i dones és molt alta i clar que es feia, s'aplicaven els mateixos programes a les dones que als homes sense pensar que és un col·lectiu molt diferent, que s'han de treballar coses diferents, ara s'està fent i s'està enfocant en que les dones necessiten que on es pot adaptar a

les dones que són la majoria...S'està canviant. Adaptant els programes i tota la feina dels col·lectius específics que són dones. Es viu molt diferent d'una manera o d'un altre. Les dones tenen doble presó, perquè de fet les dones en general en aquest col·lectiu són les que porten l'educació dels fills i d'encarregar-se'n d'ells i que entrin a la presó elles es doble condemna. I ho viuen molt pitjor que els homes.

14- Com creus que és el canvi que han de fer els presos per deixar de delinquir? En que creus que es pot basar?

Són molts factors. Al final es una decisió de cada intern de que vol er amb la seva vida. Es fa un estudi dels factors que el porten a delinquir, es veu quina es l'etiologia delictiva es van uns informes de que es pot treballar ne aquest tema però després és una decisió de l'intern si ho vol treballar o no. Com vol viure ne la societat. A partir d'aquí el que oferim son eines i estratègies i acompanyament en aquests processos de transformació personal. Perquè es el canvi d'una narrativa a una altre. És ell el que ho ha de fer. La majoria d'interns comencen els programes a nivell instrumental per aconseguir beneficis penitenciaris però es cert que un cop es va treballant es va veient que en general funcionen. Els nivells de reincidència ara estan sobre un 30%, que els hauríem de baixar però que estan molt bé. De cada 100 interns, 70 no tornen.

15- Poder exercir la paternitat a presó podria ajudar als interns en el seu procés de desistiment delictiu?

Si, si si, perquè és un dels grans factors i un dels processos que s'ha de treballar mes és el de la responsabilització a tots nivells. La gent s'ha de fer responsable dels seus actes, de les seves decisions, de les conseqüències de les seves decisions...Treballant la paternitat també estàs treballant la responsabilitat. Evidentment tu tens fills i llavors no hi ha una senyora que s'encarregui d'ells. Tu t'has d'ocupar dels teus fills, del que significa tenir fills, significa...es tota una feina que cal treballar i s'ha d'accentuar. Però va en paral·lel, si tu et responsabilitzes de la teva vida, estabilitzes amb la teva família.

16- Allunyar-se dels fills creus que ha desmillorat les habilitats socials que tenien els interns per exercir la seva paternitat?

S'intenta que no. No estan aïllats de la família. Tenen comunicacions orals cada setmana, vis a vis en funció de a seva participació en activitats i valoració, trobades familiars en els departaments de comunicació amb els fills, tenen aquesta possibilitat del teatre, no estan aïllats. No es jo compleixo condemna de 2 anys i estic 2 anys sense veure els fills. Estarien aquest temps si ho decidís la dona, si ho decidissin els

fills o ell. Ells els segueixen veient, el vincle no es trenca mai del tot. Evidentment falta aquest dia a dia, però el vincle no es trenca si ells no volen.

17- Des de l'àmbit penitenciari es promou millorar les competències per exercir correctament la paternitat?

Tot el que es fa millora les competències de les persones, de tots ells. Llavors, un d'ells seria també la paternitat, no es una cosa diferent de la persona, es una part. Si ets pare, ets pare i ja està. I forma part de tu. Quan tu estàs treballant amb aquestes persones per treballar les seves competències personals i socials. De cara a que puguin conviure fora i esdevenir ciutadans actius i autònoms i amb criteri i responsable de prendre decisions també es treballa que millori aquest altre àrea, s'hauria de notar. Una persona fa un procés de transformació totes les àrees de la seva vida haurien de millorar. Jo també crec que s'hauria de potenciar i aquesta conscienciació igual que conscienciem i que tots els programes treballen la perspectiva de gènere perquè és un món molt masculista, es segueix treballant aquesta responsabilitat cap als fills. Per això es creen aquestes trobades familiars, per això brians organitza les trobades perquè es trobin amb els fills...perquè sabem la importància que té.

18- Les mesures alternatives a l'ingrés a presó serien una possible millora? Per quins motius?

Si, segur, a vegades penso que s'apliquen poc. Crec que tot el que eviti entrar a presó...perquè cal tractar amb l'entorn amb el que viu l'intern. Clar tu ara els aïlles i treballes amb ells i crec que té més mèrit. Però clar és una decisió dels jutges no nostra... És un risc també entrar a presó perquè el que et trobes a qui dins tampoc és el millor de la societat que diguéssim. Jo crec que en funció dels delictes i de les persones, s'hauria de valorar que és millor, que ajudarà més a l'intern en aquest procés si fer-ho a medi tancat o obert. Tot i així nosaltres fem moltes classificacions en 3r grau, però arriba una persona i fem l'estudi del que ha fet del seu entorn i coneixes i les mancances que pots tenir, l'equip d'ingressos valora si aquesta persona pot anar directament a 3r grau i des d'allí se segueix treballant. Això si que és una eina. Si creiem que ens arriba una persona que el que ha de treballar ho pot treballar a medi obert, que no cal fer-ho a dins, doncs evidentment li fem progressió. A través del programa de valoració que tenim i dels objectius si veiem que ja s'han treballat els de medi tancat i en queden alguns que es poden treballar fora doncs...Si que es veritat que s'haurien de tenir més mesures, hauríem de tenir més recursos. Nosaltres tenim molts interns que podríem derivar a recursos de fora i ens falten recursos, els tenim en llista d'espera. Malgrat tot, que la gent digui quina pena les presons, ens falten

recursos externs perquè la feina es pugui continuar fent fora. A la societat li interessa poc el tema de les presons i dels interns a presons tret de quan tenim casos molt grossos o molt coneguts o quan han vist coses molt injustes. Però en general, no és un tema que vengui ni que interessi. Hi ha interns que necessitarien recursos d'unitats terapèutiques, centres de dia, salut mental, etc. Molt interns amb aquestes problemàtiques que treballarien millor fora, però la demanda és nostra no de la societat.

19- No hi ha consciència social sobre aquest tema?

Jo crec que no, de fet una de les coses que s'intenta a les presons i que deixem que vingui es per anar fent aquesta pedagogia, està bé. Nosaltres hem de fer el retorn i la societat l'ha d'acollir aquests interns el que passa realment es que aquests interns surten estigmatitzats. Moltes vegades amb grans problemes per aconseguir coses. De paraula tot és molt maco però a la realitat on ho és tant.

20- El sistema penitenciari està preparat per acollir els fills i filles de les persones que atén? Com el milloraries?

Home posaràs els fills a presó? Clar les mòduls familiars de les dones és un altre tema. Amb les mares és una cosa perquè fins a aquesta edat necessiten els pares, però l'altre cosa és agafar a menors i posar-los a conviure en llocs on et pots trobar a un mòdul amb 100 persones mes. I 100 persones condemnades per delictes, els estàs posant en perill. No perill físic, sinó els referents que veurien no són un bon referent.

21- Que et semblaria que els fills poguessin viure amb els pares mentre compleixen condemna? Creus que els hi aniria bé a ambdós?

Els estàs posant en un entorn marginal que jo no ho consideraria i les mares fins als 3 anys la necessiten i no hi ha una escola maternal. A més hi ha un programa específic en aquests departament però no crec que calgui fer-hi amb els pares. No cal posar a ningú a presó que no toqui. En tot cas el que s'hauria d'estudiar es que poguessin sortir mes. Els pares d'aquí o que hi hagin mes recursos a fora. Una cosa es que vinguin, que comparteixin coses amb ells i l'altre es que estiguessin aquí. Molt dur, no m'ho havia plantejat mai. No estaria a favor, no.

22- Creus que la presó pot ser un clima hostil per les visites familiars? Perquè? Quins canvis faries?

Un clima hostil? En aquesta presó no es veu massa que jo crec que afavoreix aquesta participació, que els interns es sentin protagonistes del seu procés i que són ells el

centre. Poder participar jo crec que demostra que estadísticament som el centre amb menys conflictes i quan venen les famílies i anem al teatre tots junts, es veu un centre amable i que evidentment és una presó i es veu de tot, sí. Les noves presons, que s'han construït com Lledoners, Puig de les Basses, entre d'altres. Es té molta cura de que es fa.

23- Creieu que els fills de les persones preses estan complint una part de la condemna? Per quins motius?

Sempre els fills. En qualsevol cas tots els familiars de la persona que entra a presó està patint aquesta condemna, això està claríssim.

24- Si poguessis des-construir les presons canviaries alguna cosa?

Nosaltres som un centre 100% rehabilitador. A la presó tots, tots, tots treballem per la rehabilitació, no hi ha ningú que no treballi per la rehabilitació, a veure et pots trobar professional però tot està encarat a la rehabilitació. 100% a la rehabilitació. Si pogués fer una carta als reis el que demano i demanaria seria sempre més recursos. Un intern que no té família ni domicili li pugem oferir recursos, perquè el dia que surti tingui un dia on anar. Això es el que demanaria. Millorar l'acollida de l'intern quan surt. Perquè crec que des dels centres es treballa 100% per la rehabilitació.

Si vols afegir qualsevol cosa, dubte, pregunta o aclariment ara és el teu espai.

ANNEX 5: TAULES DE TRIANGULACIÓ

CATEGORIA ANTIGA PATERNITAT

FRAGMENTS	CODIFICACIÓ
ENTREVISTA INTERN 1	
<ul style="list-style-type: none"> - El que he viscut a casa. Som 7 germans, el pare treballava moltes hores i la meva mare ens cuidava a tots. Potser per això ho veig així. - No, no vaig portar res. No sóc gaire de fotos 	<p>EI1-p15-gr2-L1</p> <p>EI1-p15-gr4-L1</p>
ENTREVISTA INTERN 2	
<ul style="list-style-type: none"> - Si, la nena no tinc molt de tracte. La meva dona té la mateixa edat, entre nosaltres no hi ha contacte. - No els hi vaig haver de dir perquè eren molt petits així que on va ser tampoc...No s'enteraven bé...Quan es van enterar van venir a veurem. Fins que em vaig divorciar que ja no van venir a veure'm - Jo vinc d'una família molt humil i llavors els hi he volgut donar cases i coses i amb això m'he equivocat. Se'ls ha d'acompanyar. - Ho he vist amb en Dani, perquè el vaig deixar de trucar per el tema del divorci. - Durant el temps que havia estat sense veure'l, m'havien deixat i demanat que fes coses per ell, però jo no volia, per que no volia tenir problemes i acusacions de maltracta amb la meva dona. Amb la Leia res, quan vaig estar a fora tampoc. Ella em deia "Das asco" suposo que li deia que ho digués la seva mare. Asco das tu, jo li deia. Aquesta ha sigut la comunicació que hem tingut - De la Leia no tinc res. Si no m'estima...Un dia vaig fer un intent amb ella, la vaig veure caminant i vaig cridar-la per ensenyar-li el nostre fill però no va voler. Quan maduri a veure si ve. Mai li he posat la mà a sobre, però clar quan vaig sortir la meva casa era un caos - Jo perquè em fes cas l'amenaçava dient-li que eren coses que em deia que fes l'assistenta social 	<p>EI2-p19-gr1-L1</p> <p>EI2-p19-gr1-L3</p> <p>EI2-p19-gr3-L3</p> <p>EI2-p19-gr4-L1</p> <p>EI2-p19-gr4-L5</p> <p>EI2-p21-gr1-L1</p> <p>EI2-p21-gr1-L5</p>

ENTREVISTA INTERN 3		
<ul style="list-style-type: none"> - Hija de 17 años - Si, ya lo saben ellos. Además la madre se lo ha contado cuando no estaba. ¿Donde has estado padre? Me decían ellos. Se lo huelen. Suerte que tengo buena relación - No sé, me calma un poquito, bien. Yo que sé 	<p>EI3-p24-gr5-L1</p> <p>EI3-p24-gr6-L1</p> <p>EI3-p25-gr3-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 4		
<ul style="list-style-type: none"> - Lo saben, ellos se dan cuenta, preguntan. Papá estás en la cárcel? Cuando vienen y ven las instalaciones se dan cuenta. 	<p>EI3-p28-gr5-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 5		
<ul style="list-style-type: none"> - Mmm...nose 1 año y algo - Lo que quiero es tener 3 niños antes de los 35. - Aquí hay tan mala energía que no quería conocer el niño aquí en prisión. Pero claro no quería perderme su crecimiento así que cedí. - Mi madre se fue y tenía 6 años y me dejó en mi casa que se caía. Mi madre se fue a España, a mi madre tu ejemplo N no le sirve. El dinero no te hace feliz pero te deja en la esquina. Si ella se queda pero sin poderme dejar nada....pues.... 	<p>EI5-p33-gr2-L1</p> <p>EI5-p33-gr5-L2</p> <p>EI5-p35-gr4-L2</p> <p>EI5-p36-gr7-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 6		
<ul style="list-style-type: none"> - No es manifiesta la categoría en concret 		
ENTREVISTA PROFESSIONAL 1		
<ul style="list-style-type: none"> - Ja no et feies càrrec de les teves funcions a l'exterior, però també et trobes amb aquest fet, 	<p>EP1-p45-gr1-L10</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - dius però que m'estàs dient, si estàs infectant i re infectant la teva parella, la no-parella, qui sigui, el fill, tot - si no són capaços de la seva pròpia vida de complir amb responsabilitat, com han de ser capaços de mantenir una família o de responsabilitzar-se d'ella o...i molt menys de donar estabilitat a una criatura. - et traiem els nens perquè no has estat capaç de tenir cura d'ells, és extrema la resposta però es el mal menor - D'altres que exigeixen que la família els hi enviï diners. 	<p>EP1-p48-gr2-L3</p> <p>EP1-p49-gr4-L2</p> <p>EP1-p49-gr4-L5</p> <p>EP1-p50-gr1-L4</p>	
ENTREVISTA PROFESSIONAL 2		
<ul style="list-style-type: none"> - però mols d'ells, una gran majoria no ha tingut abans a fora una responsabilitat, una paternitat responsable. Quan venen els fills amb això del teatre, et trobes en que els hi demanes edats i estudis o que estudien i no ho saben mai - Viuen la pèrdua i el ni estar amb ells però tampoc crec que el seu rol abans... 	<p>EP2-p56-gr3-L2</p> <p>EP2-p56-gr3-L10</p>	

CATEGORIA DESISTIMENT

FRAGMENTS	CODIFICACIÓ	
ENTREVISTA INTERN 1		
<ul style="list-style-type: none"> - No agafar el cotxe aquell dia. - Si, sempre. Si, ja no tornaré a agafar el cotxe mai més. No puc veure qui estimo. Sempre es pot millorar. Sóc bon pare, treballador i a peu de canó - Si , si alguna cosa han fet malament segur que si 	<p>EI1-p16-gr6-L1</p> <p>EI1-p16-gr7-L1</p> <p>EI1-p16-gr8-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 2		
<ul style="list-style-type: none"> - Em podria posar moltes flors, però...és molt difícil. Bondadós, carinyós, amb mala llet, artista, és difícil. - Si, t'humanitzen. Penses en ells. Depèn de la lectura que facis de ser pare. Jo vaig intentar que tinguessin de tot quan al final el que necessitaven era estar amb mi. - Després de tants anys ara el quan veig que puc tornar a la meva vida. Fins que no acabes la condemna no ets lliure. Tu saps l'impacte emocional que suposa una regressió? - Si, definitivament si. 	<p>EI2-p18-gr6-L1</p> <p>EI2-p22-gr4-L1</p> <p>EI2-p22-gr4-L4</p> <p>EI2-p22-gr5-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 3		
<ul style="list-style-type: none"> - Divertido, guasón, sociable, buen rollo, carácter, soy un tio normal, no busco problemas. - Las drogas. Dependía de las drogas. Me trajo a la perdición. Me he quitado de la metadona, no he consumido. Todo el tiempo que pudiera con ellos lo recuperaría. Todo lo posible. Enseñarles cosas buenas. Todo lo bueno, lo mejor. Cosicas. Lo que le trae el bien y el mal. - Si claro, uno empieza a valorar lo que no tiene. Entrás en conciencia “¿Que hacía yo?”. Quería más a la droga que a mis hijos. Entonces empiezas a valorar todo eso. Eso 	<p>EI3-p24-gr6-L1</p> <p>EI3-p26-gr2-L1</p> <p>EI3-p26-gr3-L1</p>	

<p>básicamente. Si realmente lo quieres de verdad, dejas todo por hacer cosas por ellos. ¿Quién te va a cuidar? Son ellos! Valorar la vida. Poderla disfrutar con tu familia. Cuando salga disfrutar la vida con niños. Enseñarles cosas buenas ya que tengo experiencia en lo malo. Porque ya he pasado por eso. Enseñarles el camino recto, no el torcido.</p>	
ENTREVISTA INTERN 4	
<ul style="list-style-type: none"> - Noble, sincero, honesto, legal, flamenco, muy flamenco, camarón en la isla, me encanta. - He sido un desgraciado que no lo he hecho bien. Que tengan que pagar ellos el pato...Muy mal por no poder hacer las cosas con ellos. Me siento un fracasado - Disfrutar más. He estado ocupado con las drogas y no del que me llenaba de amor. Todo se marca y si no estás con ellos no puedes recuperarlo. Disfrutar más con ellos. - Es un soporte muy bueno por que emprendan un pensamiento. Pensar que necesitan de ti. Necesitan tus valores. Pero lo que tenemos que entender es que el motivo se lo da uno mismo. Tu mismo decides "Hasta aquí" y por mis hijos, por mi mujer. Piensas que así no vas bien. Lo primero que te viene, tengo que tirar para adelante. Lo haces por amor a ellos. Pero hasta que no te das cuenta... - Esto son errores que yo he cometido 	<p>EI4-p28-gr4-L1</p> <p>EI4-p29-gr2-L1</p> <p>EI4-p30-gr4-L1</p> <p>EI4-p30-gr5-L1</p> <p>EI4-p31-gr1-L1</p>
ENTREVISTA INTERN 5	
<ul style="list-style-type: none"> - Corazón blanco. Transparente con todo el mundo. Estoy aquí por un error. El peor de mi vida. - Es lo que dice un filósofo, la mejor manera de escapar de la tentación es caer en ella. I madurez, - Triste, alegre, motor para analizar el proyecto de futuro. Para mi hijo y para mí mismo. Aquí se gasta dinero - Mis amigos han sido un soporte muy importante. - Bien, la despedida da muchos bajones. Yo soy raro porqué cuando estás tanto tiempo en prisión y solo los ves por vis a vis a veces ya quiero que se vayan. Para mí la condena es comer, ver a los hijos y dormir. Estoy hibernando así se me pasa mucho más rápido. Yo no soy ladrón. Yo tengo un odio a la jueza, yo estoy aquí presó por una intuición de alguien pero no se me vio haciendo nada. Yo estrictamente no cometí ningún delito. 	<p>EI5-p32-gr5-L1</p> <p>EI5-p32-gr5-L2</p> <p>EI5-p34-gr1-L1</p> <p>EI5-p35-gr6-L1</p> <p>EI5-p36-gr1-L1</p>

ENTREVISTA INTERN 6	
- Negro, muy negro. Tímido contigo porque no nos conocemos, bromista, alegre y positivo. Positividad. Si espero algo lo miro siempre negativo para que si es positivo, así me preparo por lo que vendrá.	EI6-p32-gr5-L1
- Alegría, pena, tristeza. Una cosa que me da mucha fuerza. El motivo de mi vida. Para superar cualquier cosa que pase, firme por ellos.	EI6-p33-gr6-L1
- Bien, más ánimo te dan, fuerza a veces bajones. Del delito no porque yo ya sabía que había sido un error.	EI6-p35-gr1-L1
- Mucha tristeza y mucha fuerza para seguir adelante	EI6-p37-gr1-L1
ENTREVISTA PROFESSIONAL 1	
- . Doncs et trobes que hi ha interns que ja han sortit en llibertat i continuen col·laborant.	EP1-p41-gr1-L9
- És a dir, alguna cosa has creat i els interns en parlen i deien "això a mi m'ha servit".	EP1-p41-gr1-L10
- una mica com que a vegades aquest sentit de culpabilitat i de responsabilitzar-se de la mala vida que els hi portat a la meva família pel fet d'estar aquí al medi penitenciari, clar, quan la família veu que estan fent coses de profit, que estan fent un canvi maduratiu, intel·lectual, el que sigui, conductual, pues això també es molt important.	EP1-p41-gr2-L5
- Anem a veure qui és aquest ex intern i es una persona que s'ha passat tota la seva vida des dels 12 anys delinquent, a dins i fora de la presó, delinquent, multi reincident, fa 9 anys que va sortir de la presó i sembla que no tornat a delinquir, i ara torna a la presó a jugar a escacs, això bol dir que aquesta activitat el va captivar, el vam motivar, una tonteria, d'alguna manera s'ha vinculat a la comunitat o població i ara torna com una persona de la societat, a jugar amb els interns doncs això es un èxit	EP1-p41-gr2-L6
- Un cop ja està aquella persona al medi penitenciari, perquè ja s'ha adaptat, es quan aquella persona fa el canvi. Tinc una condemna per complir, he de sortir el millor que pugui, vengui, que anem a fer.	EP1-p42-gr4-L3
- final la presó es treballar això, treballar pel desistiment delictiu, això es prioritari, perquè des del desistiment delictiu tu podràs segurament arribar allà.	EP1-p46-gr2-L7
- També perquè a vegades, hi ha factors que no tenen a veure amb el medi penitenciari, que provoquen que la persona faci aquell clic, a vegades, l'edat, el cansament	EP1-p47-gr3-L5

<p>de l'activitat delictiva, tenir un fill, la parella.</p> <ul style="list-style-type: none"> - perquè l'objectiu és el desistiment delictiu, no es fa altre. Si nosaltres treballem la parentalitat i no el delictu, quan torni a sortir tornarà delinquir, llavors, que és el primer - Per un canvi d'identitat que l'aporti el que l'aporti - El que t'interessa són aquests itineraris, aquestes vinculacions, amb activitats esportives, amb altres, el que fa aquest canvi, és multi factorial. - Si, multi factorial, hi ha esgotament, hi ha tocar fondo, hi ha vinculació amb alguna activitat, ultimàtums familiars, l'edat també té un factor important - Tenir un fill, acabar de tenir un fill, i m'he l'estic perdent - Si, tenir un fill és un factor de protecció. - També ens trobem famílies que no són contenidores. Famílies i parelles i pares que no són contenidors. No són bons referents, que més val que s'emancipin del nucli familiar - Hi ha famílies que fomentarien l'estil delinqüent - Potser que hi haguessin espais d'autogestió per estar amb famílies, que s'hauria de veure si estadísticament repercuteix sobre el desistiment que llavors hi apostaria. 	<p>EP1-p47-gr4-L2</p> <p>EP1-p48-gr1-L1</p> <p>EP1-p48-gr1-L10</p> <p>EP1-p48-gr2-L1</p> <p>EP1-p48-gr3-L1</p> <p>EP1-p48-gr4-L1</p> <p>EP1-p50-gr2-L1</p> <p>EP1-p50-gr4-L1</p> <p>EP1-p51-gr4-L11</p>
---	---

ENTREVISTA PROFESSIONAL 2

<ul style="list-style-type: none"> - Tornar-los a la societat com a ciutadans actius i que hagin fet un canvi de la seva narrativa. Tinguin una narrativa desistent. - Aquí n'has de sortir tu i és una responsabilitat teva, nosaltres et donem les eines, els recursos i maneres per poder-ho fer. - Hi ha un estudi de reincidència i uns dels principals factors de la no reincidència en els homes és la família, el matrimoni i els fills. - Són molts factors. Al final es fa una decisió de cada intern de que vol er amb la seva vida - Perquè es fa el canvi d'una narrativa a una altra. És ell el que ho ha de fer. La majoria d'interns comencen els programes a nivell instrumental per aconseguir beneficis penitenciaris però es cert que un cop es va treballant es va veient que en general funcionen. Els nivells de reincidència ara estan sobre un 30%, que els hauríem de baixar però que estan molt bé. De cada 100 interns, 70 no tornen. 	<p>EP2-54-gr4-L4</p> <p>EP2-p56-gr1-L8</p> <p>EP2-p58-gr2-L2</p> <p>EP2-p59-gr2-L1</p> <p>EP2-p59-gr2-L6</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> - Si, si si, perquè és un dels grans factors i un dels processos que s'ha de treballar mes és el de la responsabilització a tots nivells. La gent s'ha de fer responsable dels seus actes, de les seves decisions, de les conseqüències de les seves decisions...Treballant la paternitat també estàs treballant la responsabilitat. Evidentment tu tens fills i llavors no hi ha una senyora que s'encarregui d'ells. Tu t'has d'ocupar dels teus fills, del que significa tenir fills, significa...es tota una feia que cal treballar i s'ha d'accentuar. Però va en paral·lel, si tu et responsabilitzes de la teva vida, estabilitzes amb la teva família. - Una persona fa un procés de transformació totes les àrees de la seva vida haurien de millorar. - És un risc també entrar a presó perquè el que et trobes a qui dins tampoc és el millor de la societat que diguéssim. 	<p>EP2-p59-gr3-L1</p> <p>EP2-p60-gr2-L7</p> <p>EP2-p60-gr3-L1</p>
--	---

CATEGORIA DRET DELS INFANTS		
FRAGMENTS	CODIFICACIÓ	
ENTREVISTA INTERN 1		
<ul style="list-style-type: none"> - Si, i tant, em diuen que em troben a faltar. No volia que vinguessin. Els hi vaig demanar si volien venir, també li vaig preguntar a la meva dona. Joestic bé no cal que vingueu, els hi deia, però van voler venir, per ells és un pal. - No haver de passar tantes portes. Sobretot els petits. El patí bé. No m'agrada que sembla que entrem com xais. - Tampoc crec que sigui un espai perquè vinguin. - Ells bé, els vaig trucar l'endemà i deien que molt bé, que volien tornar a venir. - Que hi hagués altres nens. Edat? És complicat. No ho veig factible. Igual que les dones tampoc ho veig. No és un lloc on veure els nens , ni que es fessin obres. 	<p>EI1-p15-gr5-L1</p> <p>EI1-p16-gr3-L1</p> <p>EI1-p16-gr3-L3</p> <p>EI1-p16-gr5-L1</p> <p>EI1-p17-gr3-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 2		
<ul style="list-style-type: none"> - Si fos com S.A. no però perdre el contacte amb el pare és fatal pel menor. - Perfecte! Ho veig perfecte. Perquè és primordial que estigui amb la mare. Més temps de 3 anys però, ja no ho veig bé - no faràs que vinguin les famílies tots els dies. Un cap de setmana per que vinguin aquí? Tenen les seves coses. Trucades poques, cabines poques. Més cabines. - Treure el pres de la presó, no introduir els nens aquí. Jardins i tot això. Tancat si vols però que els nens no es donessin compte. - Viure amb els pares? Si no tenen una mare que es faci càrrec d'ells, si. Sempre i quan la mare no pugui. Un nen sempre trobarà a faltar abans la seva mare 	<p>EI2-p19-gr4-L2</p> <p>EI2-p20-gr5-L1</p> <p>EI2-p21-gr3-L1</p> <p>EI2-p22-gr7-L1</p> <p>EI2-p22-gr7-L1</p>	

ENTREVISTA INTERN 3		
- No hi ha referència a aquesta categoria		
ENTREVISTA INTERN 4		
- No, mal, muy mal, fatal. Este no es el lugar. No, no aquí no, no	EI4-p31-gr1-L1	
ENTREVISTA INTERN 5		
- Yo no, para mí sería muy egoísta poner mi hijo aquí con estas energías.	EI5-p36-gr5-L1	
- A ver por ejemplo yo me imagino a mi hijo en casa, andando por la casa, con sus juguetes, etc. Yo veo el desorden y me lo imagino pero al menos pienso que tiene juguetes para jugar.	EI5-p36-gr6-L2	
ENTREVISTA INTERN 6		
- Haber yo lo veo bien porque todo hijo que pueda estar con sus padres bien	EI6-p35-gr2-L1	
- Ellos se olvidan de mi más que yo	EI6-p36-gr3-L2	
ENTREVISTA PROFESSIONAL 1		
- I pels fills també és molt important.	EP1-p41-gr2-L1	
- Els espais de comunicació dels centres penitenciaris també han canviat, ara alguns tenen guarderies, o s'han endolcit, s'han pintant i s'han fet de manera confortable perquè els nens vegin que allò és el mes similar a una sala de visites o un menjador familiar, no a una sala d'un metge. S'han fet mes amables, aquestes coses s'han pogut aconseguir posant aquesta mirada. Espai acolorits, jocs, entitats externes que col·laboren com Creu Roja, amb ludoteca perquè els nens puguin estar cuidats o pugin entretenir-se. Que vegin que és un espai de joc més que de pena i de molts sentiments de no veure els	EP1-p45-gr4-L1	

<p>seus familiars o de separació, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - . I aquest nen, la por que hi ha sobre que el jutgin - Intentar que aquests espais de comunicació siguin més amables, quan fas trobades familiars, no han de passar totes les portes, intentes que sigui amable. Els nens quan venen les poses al poliesportiu, que està decorat, intentes que sigui un espai amable, les trobades familiars a l'àrea educativa, prepares taules, que l'intern hagi pogut comprar a l'economat quatre pastes, estar xerrant, intentes minimitzar l'impacta ambiental i visual de presó 	<p>EP1-p46-gr1-L12 EP1-p50-gr4-L1</p>	
ENTREVISTA PROFESSIONAL 2		
<ul style="list-style-type: none"> - Home posaràs els fills a presó? Clar les mòduls familiars de les dones és un altre tema. Amb les mares és una cosa perquè fins a aquesta edat necessiten els pares, però l'altre cosa és agafar a menors i posar-los a conviure en llocs on et pots trobar a un mòdul amb 100 persones mes. I 100 persones condemnes per delictes, els estàs posant en perill. No perill físic, sinó els referents que veurien no són un bon referent - No cal posar a ningú a presó que no toqui. En tot cas el que s'hauria d'estudiar es que poguessin sortir mes. Els pares d'aquí o que hi hagin mes recursos a fora. Una cosa es que vinguin, que comparteixin coses amb ells i l'altre es que estiguessin aquí. - Sempre els fills. En qualsevol cas tots els familiars de la persona que entra a presó està patint aquesta condemna, això està claríssim 	<p>EP2-p61-gr3-L1 EP2-p61-gr4-L4 EP2-p62-gr2-L1</p>	

CATEGORIA INSTITUCIÓ TOTAL

FRAGMENTS	CODIFICACIÓ
ENTREVISTA INTERN 1	
<ul style="list-style-type: none"> - Molta por al principi però no és tan xungo. Esperava que fos com una peli. - És com l'emili del 94. Graus i funcionaris i nosaltres som els soldats. Així ho veig jo. Disciplina i tasques, cal formar al matí. - perquè em van avisar que no parlés amb ningú, perquè la gent és dolenta. - Definitivament No ets tu. La gent no pot veure com ets - No. Si que podria ser interessant per persones amb condemnes llargues. De cop i volta si, però per exemple una llar d'infants no. Quan van venir els nens vam estar en un pati amb poca gent i molt bé però no em van agradar les portes, la màquina del "pip-pip", els escorcolls, etc. Nosaltres podríem sortir fora, no creuar tantes coses, en un espai menys agressiu - No. Aquí hi ha molta púrria. Joestic per un delictemolt....si estàs a presó és per un delictemolt.... jo no entraria amb els meus fills aquí...aquí la gent està molt...se'ls hi envà el cap. Apunyalar,...semblen tots iguals però....si fos així - Fan activitats. Però clar jo acabo d'arribar, si que fan coses, fan teatre. Jo esque clar si has d'anar amb altres presos i clar.....tampoc no saps que ha fet aquell. - Aquí tens molt temps per pensar. - No perquè porto molt poc temps, però tant temps sense ells segur que si. El vaig veure en un lloc tancat. Quan surti potser no et fan cas, imagina't que els hi dic que es facin el llit. - Com abans surtis de la presó millor. És millor no entrar aquí. 	<ul style="list-style-type: none"> EI1-p13-gr2-L1 EI1-p13-gr5-L1 EI1-p13-gr6-L1 EI1-p13-gr6-L2 EI1-p15-gr1-L1 EI1-p15-gr3-L1 EI1-p16-gr2-L1 EI1-p16-gr8-L1 EI1-p17-gr1-L1 EI1-p17-gr4-L1

ENTREVISTA INTERN 2		
- Aquesta presó és conuiuere. És psicològica, no física	EI2-p18-gr5-L1	
- em vaig divorciar quan vaig sortir el primer cop de 3r grau.	EI2-p18-gr7-L1	
- Quan surts hi ha problemes	EI2-p19-gr1-L6	
- El problema és la justícia que és lenta i que per qualsevol causa et regressen, com si t'haguessin castigat. Per causes injustes et regressen i et foten la vida. Al final de tot només he estat 5 anys fora.	EI2-p20-gr6-L2	
- Jo venia de Lledoners, venia més organitzat i em deien que eren rollos "talegeros"	EI2-p21-gr1-L4	
- Després de 10 anys em deia "que me tienes que decir tu"	EI2-p21-gr1-L1	
- El que fa la justícia es desocialitzar-te per rehabilitar-te.	EI2-p21-gr4-L3	
- . Però si treus a una persona normal i la poses a presó, el deixes a una cela cagant al costat d'un tiu, fas escorcolls, sense privacitat, sense humanitat, sense integritat. Són coses que t'humilien i després et tenen que reinserir quan han sigut ells mateixos que t'han dessocialtzat.	EI2-p21-gr4-L4	
- Es perd el vincle total amb els nens.	EI2-p23-gr1-L1	
ENTREVISTA INTERN 3		
- Uno se encuentra incómodo. No porque este mal, que lo estoy, sino por la libertad, impotencia. Mal muy mal, intento llevarlo bien, impotencia por las cosas que tienes que hacer fuera.	EI3-p24-gr5-L2	
- ¿cambiar? Que no hubiera muros.	EI3-p25-gr1-L2	
- No, eso no. Ya sería el colmo. Yo preso y ellos presos también. No somos como Perú o Colombia. Eso no me gusta	EI3-p26-gr5-L1	
- Ahh así sí. Con un espacio amplio, solos sin peña. Aquí, malamente. Que no nos sintiéramos encerrados, que fuera como un campo. No te enterarías de la condena entonces.	EI3-p27-gr1-L1	
- "La prisión...de estar tanto tiempo fuera... si estas fuera con la sociedad abres la mente...aquí solo nos metemos en el patio...y hablamos de basura, si basura...a mi me interesa hablar de trabajos, cosas más generales...solo hablamos de cosas talegeras, me afecta, me cierra la	EI3-p27-gr2-L1	

<p>mente, no me viene mucha...no tengo palabras para describir lo que pienso, no puedo más. La cárcel es lo último. Recomendaría a la gente que no pasara por ella. Lo pierdes todo. Tiene que ser lo últim.</p>		
ENTREVISTA INTERN 4		
<ul style="list-style-type: none"> - Como algo que te parte la vida, como un reloj que se atura. Lo que es la vida. El tiempo que pasas aquí...me he dado cuenta de que he perdido la juventud. Una pérdida de tu vida. - Tengo dos relaciones con dos mujeres diferentes con una: Un niño de 22 y una chica de 19. Con la otra uno de 8 años y otro de 4. - No se habla de ellos, o si se habla es muy poco. No es el momento. Pensar en la familia va mal, se hacen bromas de otras cosas, de tomar un coctel en la playa, pero no de eso para estar triste. - Tan encerrado, eso cambiaría. Estar aquí. Las celdas deberían ser más grandes. Que va, no los traería aquí, prefiero unas chozas en el campo a una suite en prisión. Cambiaría la libertad. 	<p>EI4-p28-gr4-L1</p> <p>EI4-p29-gr7-L1</p> <p>EI4-p29-gr4-L1</p> <p>EI4-p31-gr2-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 5		
<ul style="list-style-type: none"> - El pero lugar del mundo sin duda. A todos sitios te puedes encontrar con buenas o malas personas pero en prisión están todas. Mentirosos compulsivos. Todo el mundo viene con historias de camino que digo yo, tienen contactos, tienes gente, - Teniendo un hijo...si yo estoy preso y ella también si, pero sino no. Yo mi hijo no lo voy a criar al lado de una verdulera o de una asesina o de...Con más niños con otros tipos de valores no - No te van a poner lujos aquí. Con lujos sí, con recursos. Con sofá, tele, etc. 	<p>EI5-p32-gr4-L1</p> <p>EI5-p35-gr1-L1</p> <p>EI5-p36-gr5-L4</p>	
ENTREVISTA INTERN 6		
<ul style="list-style-type: none"> - Estar encerrado. Dentro de lo malo, es bueno, podrías estar en Colombia. 	<p>EI6-p32-gr5-L1</p>	

ENTREVISTA PROFESSIONAL 1

<ul style="list-style-type: none"> - Una institució total, total. - Una institució molt tancada - . Si que et diré que per mi aquesta no és la millor institució on treballar - Nosaltres intentem que sigui el menys temps possible i el menys nociu possible. - per intentar mantenir aquest vincle amb l'exterior, nosaltres podríem tenir un sistema totalment estanc, que on entrés ningú, però clar, trencaries totalment amb l'exterior. - En un sistema molt tancat ningú se't escapa, però també hem de veure com surten, hem d'aconseguir que és inevitable, és un espai súper tancat, es un espai que trenca amb la vida, el tren passa, però hem d'intentar que l'agafin a la propera estació. I també es una oportunitat, moltes vegades es un temps d'aïllament, de pèrdua de carro...molts interns et diuen ja no sé com son els mòbils, no sé com es comunica ara la gent, o no se com es lliga, com es parla amb les dones...trenques per que es un espai artificial tot i ser una societat , hi ha una artificialitat, els has posat allà i els has encabit, però també penso perquè és una oportunitat per alguns persones que mai haguessin fet esport, mai haguessin conegut un educador i s'haguessin relacionat amb una proximitat o amb un llenguatge que els fa sentir be, que els hi puja l'autoestima, això no hagués passat d'una altra manera, o no s'haguessin curat dels serveis mèdics, o no haguessin après a llegir, i es una oportunitat, i per això és el que deia el Xavi, hi ha persones que creixen a la presó, gent que tenia una autoestima per terra i van a un taller de ceràmica i tenen un do, i us fas molt bé, i veuen una sortida professional, una sortida personal, un reconeixement social perquè això que fan els hi poden regalar a les seves famílies, hi ha un creixement, i això també ho és la presó encara que no ens agradi. - Tu tens un medi tancat, impacte més, el primer dia, pot ser que aquella persona malgrat haver comés un delicte, estigui treballant, tingui una família, tingui fills, el que sigui, el mòbil, el compte corrent, la nomina, clar això es un impacte brutal. Ha de ser brutal aquest impacte. Tu també, els juristes, el que et diuen es que la presó i la pena ha de tenir un afecte intimidador no pot ser que un digui "me'n vaig a la presó, a l'estiu" no , ha de tenir un afecte intimidador, el que està clar es que tu no has de voler tornar a presó. Aquest es l'efecte que a de tenir la presó, és aquest. - Trunca vides, trunca vides 	<p>EP1-p39-gr4-L1</p> <p>EP1-p39-gr4-L1</p> <p>EP1-p39-gr4-L6</p> <p>EP1-p40-gr1-L15</p> <p>EP1-p40-gr1-L18</p> <p>EP1-p40-gr2-L1</p> <p>EP1-p42-gr3-L1</p> <p>EP1-p42-gr4-L1</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> - Trunca tot, imaginat, tu no coneixes el medi penitenciari, t'expliquen un horari, tot, no puc trucar quan vull, no puc accedir al meu mòbil quan vull, ha de ser una brutalitat 	EP1-p42-gr5-L1
<ul style="list-style-type: none"> - Doncs jo recordo algun intern i anar per la vorera i quan venia un cotxe s'acollonia, clar al a presó no n'hi ha de cotxes , o no estan acostumats a fer una pujada o una baixada, o em deien des d'aquí veig, la meva vista arriba a més de 100 metres, clar en una presó no....Son coses que no hi penses, o que tothom ha d'entrar a la mateixa hora al menjador, el mateix menjar per tothom, tots iguals. No es poden aixecar dins que no han acabat tots, coses d'aquestes.. 	EP1-p42,43-gr5-L1
<ul style="list-style-type: none"> - La voluntat està molt anul·lada. 	EP1-p43-gr4-L1
<ul style="list-style-type: none"> - No és un espai democratitzat, en el que tu puguis viure al 100% 	EP1-p43-gr7-L1
<ul style="list-style-type: none"> - Hi ha gent que necessita rutines, l'ajuda i l'ajudarà a organitzar la seva vida al carrer, perquè el desordre l'ha portat on l'ha portat. La rutina que no té per si mateix les agafa a la presó, i potser en algun moment es capaç d'organitzar-se el seus horaris 	EP1-p43,44-gr8-L7
<ul style="list-style-type: none"> - que jutgin la seva família, el seu pare, o mantenen en secret, prefereixen dir que estan treballant fora que dir que estan a presó 	EP1-p46-gr1-L13
<ul style="list-style-type: none"> - Pels que la mesura funciona, es perfecte, ja no entren en contacte amb el medi penitenciari.. 	EP1-p49-gr3-L5
<ul style="list-style-type: none"> - Partint de la base que la presó hauria d'existir. Perquè sinó amb el que em gastaria els diners seria amb prevenció, amb educació, amb formació, amb feina, amb els cossos de seguretat de l'estat, que me la repempimflen però bueno. El que intentaria aconseguir és que ningú entres a presó. 	EP1-p51-gr1-L1
<ul style="list-style-type: none"> - Una presó que estigui neta, que no hi hagi llista d'espera de res. Que un intern si vol treballar que pugui treballar. Que hi haguessin destins per tothom, que estigues més democratitzada, que poguessin decidir més, malgrat els malgrats, la presó té la retenció i custodia, has de garantir que es aquella la persona que esta a la presó i no una altre 	EP1-p51-gr3-L4
<ul style="list-style-type: none"> - hi ha persones que han passat molt de temps sense capacitat de decisió. Una feina que han perdut que no haurien d'haver perdut si la tenien. Si tenien la capacitat de viure o de gestionar-se els hi hem truncat i ara hem d'entrenar un dèficit que no tenien anteriorment. 	EP1-p51-gr4-L7

ENTREVISTA PROFESSIONAL 2

<ul style="list-style-type: none"> - D'entrada aquesta sensació que has perdut les regnes de la teva vida. Et diuen a quin horari, a quines hores t'aixeques, com convius fas totes les coses. Aquesta sensació d'apartir d'ara he de fer el que em diuen 	<p>EP2-p55-gr3-L1</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Evidentment hi ha tots uns efectes que són els de la institucionalització que és molt dolents i que com més temps es passa a presó més hi ha aquesta institucionalització. 	<p>EP2-p56-gr1-L10</p>
<ul style="list-style-type: none"> - . En alguns centre que els murs són molt alts, es maregen perquè han perdut poder veure l'horitzó perquè la vista s'acostuma. En aquest centre no passa perquè es veu l'horitzó per tal com està construït. Tu deixes de prendre decisions, no controles la teva vida. Això s'ha de tornar a treballar a generar autonomia i responsabilitat. A més, de la llunyania amb la família, del no participar en la vida familiar. Alguns interns que porten molt temps a dins, quan surten de permís es troben estranys amb la família perquè ha après, han seguit vivint sense ells. Han pres decisions, els fills no els hi demanen coses 	<p>EP2-p56-gr1-L13</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Vull dir que es radicalment diferent el sistema penitenciari de quan vaig entrar jo d'ara. Però no es una cosa que sigui sobtada sinó que son petits passos que es van veient les necessitats i ...Jo crec que estem en un bon sistema penitenciari, que encara ens falta moltes coses per anar millorant, però ai que és cert que ara hi ha tots uns programes d'acollida, hi ha grups de promotors cívics que fan acompanyament als interns nous perquè no tinguin ansietat, ha millorat força el sistema penitenciari. 	<p>EP2-p58-gr1-L20</p>
<ul style="list-style-type: none"> - En general, no només en aquests tema, ara s'està intentant, s'està treballant perquè no sigui així, però no s'han tingut en compte les dones, tampoc, en el sistema penitenciari. 	<p>EP2-p58-gr3-L1</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A la societat li interessa poc el tema de les presons i dels interns a presons tret de quan tenim casos molt grossos o molt coneguts o quan han vist coses molt injustes. Però en general, no és un tema que vengui ni que interessi. Hi ha interns que necessitarien recursos d'unitats terapèutiques, centres de dia, salut mental, etc. Molt interns amb aquestes problemàtiques que treballarien millor fora, però la demanda és nostra no de la societat. 	<p>EP2-p61-gr1-L19</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Jo crec que no, de fet una de les coses que s'intenta a les presons i que deixem que vingui es per anar fent aquesta pedagogia, està bé. Nosaltres hem de fer el retorn i la societat l'ha d'acollir aquesta interns el que passa realment es que aquests interns surten estigmatitzats. Moltes vegades amb grans problemes per aconseguir coses. De paraula tot és molt maco però al 	<p>EP2-p61-gr2-L1</p>

<p>realitat on ho és tant.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Un clima hostil? En aquesta presó no es veu massa que jo crec que afavoreix aquesta participació, que els interns es sentin protagonistes del seu procés i que són ells el centre. Poder participar jo crec que demostra que estadísticament som el centre amb menys conflictes i quan venen les famílies i anem al teatre tots junts, es veu un centre amable i que evidentment és una presó i es veu de tot, si. Les noves presons, que s'han construït com Lledoners, Puig de les Basses, entre d'altres. Es té molta cura de que es fa 	<p>EP2-p61,62-gr5-L1</p>	
---	--------------------------	--

CATEGORIA NOVA PATERNITAT

FRAGMENTS	CODIFICACIÓ
ENTREVISTA INTERN 1	
<ul style="list-style-type: none"> - Separat de la família però bé, porto poc - Si. Un nen hi una nen - Nen 12 anys i la nena 10. - Si, amb antel·lació. Els vaig avisar. No s'ho creien El perquè també els hi vaig explicar. La veritat. Ho van acceptar - Mirar que no els hi falti de res. Educar els màxim de bé. El màxim d'amor. És el que m'han ensenyat els meus pares - 3 claus. Educar, amor i donar el que puguis amb una mica de disciplina. - El millor pare del món. "T'estimo molt" em diuen això. Al meu pare no li havia dir mai. Molt bon rotllo amb els meus fills, molt bé, molt a gust tan ells com jo. És la realitat. Potser quan siguin més grans canvien. - Trobar a faltar. Mentalitzar-me. No menjar-me el coco. Els truco 2 cops a la setmana. Puc cada dia però no em vull fer pesat. Sempre intento tenir notícies d'ells. El problema és que econòmicament és complicat. - D'aquí poc sortiré i els veuré. No em menjo gaire el coco. Bé. Es pot aguantar si els vas veient i trucant. - Si, això sempre. Quan els veus et quedes tranquil. - A partir de les 19h, 2 o 3 cops per setmana - Content i trist. En el fons content. Els següents dies més content. - Amb el que tema dels fills no sé... donar carinyo i tot el que puc. 	<p>EI1-p13-gr1-L1</p> <p>EI1-p13-gr7-L1</p> <p>EI1-p13-gr8-L1</p> <p>EI1-p14-gr1-L1</p> <p>EI1-p14-gr2-L1</p> <p>EI1-p14-gr3-L1</p> <p>EI1-p14-gr4-L1</p> <p>EI1-p14-gr5-L1</p> <p>EI1-p14-gr6-L1</p> <p>EI1-p15-gr5-L1</p> <p>EI1-p15-gr6-L1</p> <p>EI1-p16-gr5-L1</p> <p>EI1-p16-gr8-L1</p>

ENTREVISTA INTERN 2

- Si, sóc pare de 3 fills.	EI2-p18-gr7-L1
- Amb aquesta dona 2 fills i amb l'altre un nen de 2 anys, amb una noia de 22 anys. Porto 5 anys amb ella.	EI2-p18-gr7-L2
- La Leia 20 anys, en Daniel 12 i en Lyon 2. Doncs des del 2008. La nena en tenia 9, en Dani 1 i en Lyon encara on havia nascut	EI2-p18-gr8-L1
- Leia, Dani i Lyon	EI2-p18-gr9-L1
- Amor, educació. Jo he tingut bona educació però m'he torçat, donar valors perquè no els hi passi el que em va passar a mi.	EI2-p19-gr2-L2
- Estant aquí no sóc un pare bo	EI2-p19-gr4-L1
- És més important donar amor. Quan venen són les mateixes sensacions. Per un fill es dona tot.	EI2-p19-gr4-L1
- Jo penso en que veurà en mi el nen de 12 anys....imagina't la de 20, ja ni et dic!	EI2-p20-gr6-L1
- Si, varies fotos. Aquí es fa bastant. Dels 2.	EI2-p21-gr1-L1
- Per exemple, em vaig estar 156 cops per aconseguir que el meu fill es possés les sabatilles. La meva dona ja mirava per ella mateixa. No hi havia disciplina. El meu fill només jugava a la consola i al futbol. Llibres? No hi ha manera.	EI2-p21-gr1-L2
- Si, per mi és important. Sobretot el petit. La gran ja ni et dic que no. El Dani si. Els nens van a lo seu. Amb el petit si, amb l'altre no se.	EI2-p21-gr2-L1
- Per telèfon poc amb el petit. Les visites no podien fer més de 4 al mes ,	EI2-p21-gr3-L1
- Més temps amb ells. Poder parlar el que sigui possible	EI2-p23-gr3-L1
- La separació és el pitjor, perquè el que tens, t'ho treuen. Que pot més? S'evapora tot.	EI2-p23-gr4-L2
- Una mica si. Et desentrena. No saps com resoldre algunes situacions. Com funcionar, és temps. Necessito ajuda, no la conec, si només la conec dels vis a vis.	EI2-p23-gr6-L1

ENTREVISTA INTERN 3		
<ul style="list-style-type: none"> - Jesús de 11 y Samuel de 10. - Para mí, pues responsabilidad, darles todo lo que puedo, si necesitan de mi pues estar allí con ellos. Divertido, darles todo lo que pueda, comida, todo eso - Muy mal, porque solo piensas en eso. No sabes lo que pasa fuera en tu propia casa. Que les pueda pasar algo. No es lo mismo estar aquí que afuera con tus hijos. - Tengo fotos, dibujos que me hacen ellos, cartas que me escriben, etc. - Casi cada día. Si, ellos también - Día si día no. Vis a vis. Esto es lo que me anima. - Salir de aquí. Entonces estaría con ellos. Un beso...este momento no piensa que estás aquí...Cuando se van ya se te baja la moral. 	<p>EI3-p24-gr7-L1</p> <p>EI3-p25-gr1-L1</p> <p>EI3-p25-gr2-L1</p> <p>EI3-p25-gr7-L1</p> <p>EI3-p25-gr8-L1</p> <p>EI3-p25-gr9-L1</p> <p>EI3-p26-gr1-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 4		
<ul style="list-style-type: none"> - Algo bonito y algo complicado porque cuando alguien no sabe gestionarse a si mismo no puede hacer de padre. Ser buen padre es difícil, se tiene que estar allí. Si algo se tiene que luchar es por ellos. El amor lo mueve todo. - Bastante complicado. Pierdes la infancia, como crecen, como se desarrollan, pero no te percatas de nada, nunca se puede recuperar. Los primeros pasos...son muy duros...no estar allí...Tantas cosas del mero hecho de no estar allí. Son muchos factores. La comparación que puedo hacer es imagínate un barco sin capitán, pues se hunde. La familia.....no se lleva bien. - Si, una pulsera que me ha hecho mi hijo y algunas fotos. - Mucho, cada día, cada momento lo paso mal. Hasta que no se pase esta etapa - Cada día por teléfono. Encuentros familiares. Cada mes los veo - Imagínate al padre tirando del coche y el niño riendo y eso. - No te hace olvidar, todo lo contrario, eso no se puede ir. Que padre desearía lo malo por su hijo. Sufres más por ellos - Se pierde el ver a tus hijos crecer. Te pierdes lo más importante. Que un padre no puede verlo. Es solo una 	<p>EI4-p28-gr9-L1</p> <p>EI4-p29-gr1-L1</p> <p>EI4-p29-gr6-L1</p> <p>EI4-p29-gr7-L1</p> <p>EI4-p30-gr1-L1</p> <p>EI4-p30-gr3-L4</p> <p>EI4-p30-gr6-L1</p> <p>EI4-p31-gr3-L1</p>	

vez y no puedes verlo nunca más.		
ENTREVISTA INTERN 5		
<ul style="list-style-type: none"> - No sabe ni hablar, así que...pero a la gente de mi bloque les digo que estoy en Italia trabajando que vengo solo los fines de semana. - Un sueño ser padre. És lo mejor. Con mucha ilusión. Mi diferencia es que yo no he vivido con él. No he creado un vinculo tan fuerte como el de N. - Se lo dije a la jueza. Que mi ilusión en la vida era mi hijo y le pedí no entrar en prisión que me pusiera la fianza que ella quisiera. Pero no me la puso. Yo no lo tengo tan complicado como N pero no deja de serlo. La primera vez que dormí con mi hijo fue en un permiso. Pasar lo peor, cuando tenga que inculcarle valores espero ya estar fuera y poder hacer de padre. - La educación se la doy yo. - Yo tengo un calendario con la foto de mi hijo detrás. Cundo nació di la orden de que cada semana me enviaran un paquete de fotos. Tengo guardadas unas 600 fotos. - Solamente hay dos cosas infinitas: el universo y el amor que siento por mi hijo. I de la primera no estoy muy seguro. 	<p>EI5-p33-gr5-L1</p> <p>EI5-p33-gr7-L1</p> <p>EI5-p33-gr9-L1</p> <p>EI5-p35-gr2-L1</p> <p>EI5-p36-gr7-L1</p> <p>EI5-p37-gr2-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 6		
<ul style="list-style-type: none"> - Tio no, el tuyo cumple 2 años en unos días. Los míos, 7, 4, 2, 1, 5, 2. - No, en un lugar. Estoy trabajando les digo. Cuando vienen les digo que estoy en una fábrica... - Lo más lindo del mundo. Responsabilidad, alegría, lo mejor de mi vida. - Mal. A mis hijos les quiero dar valores que no puedo. Si hace algo malo, no poder corregir por el poco tiempo que tengo con ellos. Cuando vienen en el vis a vis no les voy a decir eso está mal, o corregir coas por el poco tiempo que tengo con ellos. - Fotos. Todos los que veo. Tengo una papelina que me dio mi hija de Brians 1. Después tengo una biblia y dentro está lleno de fotos de todos. - Olvidar no, pero en la práctica sí. Se pierde. Yo antes cambiaba un pañal en 10 segundos y ahora ya no. 	<p>EI6-p33-gr3-L1</p> <p>EI6-p33-gr4-L1</p> <p>EI6-p33-gr6-L1</p> <p>EI6-p33-gr8-L1</p> <p>EI6-p35-gr4-L1</p> <p>EI6-p36-gr3-L1</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - Si tú traes un niño aquí, lo más importante es que esté con su padre. A mí me ponen bajo un puente pero con mis hijos y acepto mientras tengan de todo. - Si estás encerrado y me dan a elegir...solo digo hasta los 3 años. Un niño grande no 	<p>EI6-p36-gr7-L1</p> <p>EI6-p36-gr9-L1</p>
ENTREVISTA PROFESIONAL 1	
<ul style="list-style-type: none"> - o que familiars dels propis interns que han vist que els seus fills, marits, el que sigui, han participat d'aquests projectes i han vist responsabilitzar-se, com responen a les coses igual, una mica, els han perdonat, o les famílies s'han sentit orgulloses d'aquests interns, es un canvi molt important. M'enrecordo d'un intern que vaig anar a fer seguiment d'aquesta cursa, i un intern em venia a dir: "ostres, si tengo la oportunitat le presento a mi padre, y el pare estava allà, venint i veient el seu fill. - Trobar-te interns que et diuen que han sortit de permís i que abans miraven la tele o anaven al centre comercial a que els hi comprés el papa coses, quan va sortir l'últim dia va dir, nono no anem al centre comercial, no anem a, no, agafem aquell joc de taula i posem-nos a jugar, o anem a fer una activitat al barri, aquest canvi, és la vida. - Una persona que es responsabilitzés de les seves funcions, que doni qüestions essencials - Una persona responsable d'una altre, com a indispensable, la seguretat, l'amor, l'afecte - Que el faci créixer, l'apoderi, que el faci autònom. - Els que pensen com nosaltres estaran en una situació compromesa, perquè es molt complicat, és a dir, m'he trobat amb algun intern que m'ha preguntat pels seus fills "Com els veus els meus fills" clar es el pare que m'està preguntant com veig els seus fills, preguntant al treballador, clar això és una putada, i clar també els mecanismes, a vegades m'he trobat amb interns que em diuen "Quan surto, ara passen de mi", perquè ha establert la relació amb qui ha portat el nunci familiar, sigui la mare, l'avi, sigui qui sigui, ja no em pregunten les coses. Clar tu has de recuperar aquests espai. - O tu esperes ser rebut així en un permís o en una sortida i la teva família s'ha adaptat a que no hi siguis, ets un moble. I no passa res al teu voltant, ningú et truca, ningú et té en compte, has envaït un espai que...un sistema que s'havia acostumat a la teva absència. 	<p>EP1-p41-gr1-L10</p> <p>EP1-p41,42-gr2-L17</p> <p>EP1-p44-gr3-L1</p> <p>EP1-p44-gr4-L1</p> <p>EP1-p44-gr5-L1</p> <p>EP1-p44-gr6-L1</p> <p>EP1-p44-gr7-L1</p>

<ul style="list-style-type: none"> - O truques i està dormint, o no vol parlar amb tu, clar, això ha de generar unes frustracions molts difícils de treballar i assumir. O per exemple, no pots conviure amb les notes et donen les notes i no estàs en opció de poder-li dir res. De trucar-lo i dir-li que passa, no tens aquests espais de correcció. O bé si t'ho va a comunicar a tu i tu li fots la tabarra de que ha suspès i que ha d'estudiar, ell et dirà que m'estàs dient si tu estàs a la presó. Jo vinc a comunicar amb tu, que perdo el partit de futbol o el que sigui i tu em fots la bronca? A la propera no torno. Hi ha d'haver situacions molt dures en aquest sentit. Al final has de confiar amb qui queda fora la teva funció en el cas que la vulguis exercir. 	<p>EP1-p44,45-gr8-L1</p>
<ul style="list-style-type: none"> - pugui agafar na entrada i anar a veure qualsevol partit de les seccions de Barça, un partit de hoquei, de femení, hambol, que no siguin partits.... 	<p>EP1-p45-gr1-L9</p>
<ul style="list-style-type: none"> - pares facin espectacles per Sant Jordi, per reis, i això es una cosa que s'està permeten que 'sesta fent. 	<p>EP1-p46-gr3-L3</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Doncs aquest diumenge anaven els familiars dels interns a veure-ho. A parlar-ne, una mica el que busquem es que les famílies vegin o tinguin una bona sensació dels seus fills, dels seus familiars, que son millors persones, etc. A vegades ens havíem trobat que ens trucava algun familiar que ens deia "NO el deixeu sortir, no vull que surti, que s'estigui a presó, que" això es molt fort, clar havia sortit de permís i li havia liat una traca, li havia destruir una porta, etc. Et trobes de tot. 	<p>EP1-p46-gr4-L3</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Això no treu que el pare hagi d'assumir les seves funcions, 	<p>EP1-p47-gr1-L1</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Compra pa, arròs, treballar una mica coses d'aquestes per responsabilitzar la figura paterna. 	<p>EP1-p47-gr1-L4</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Hi ha una quantitat molt gran que del nucli familiar el que va a presó és l'home. I la dona es queda fora amb els fills, exercint de mare, de pare, i el que sigui. Clar el problema greu es quan entren tot dos, situacions greus que acaben una mica fent de pares els tiets, els avis, etc 	<p>EP1-p47-gr3-L1</p>
<ul style="list-style-type: none"> - que apostem es que aquesta persona deixi de delinquir, llavors podrà ser millor pare, 	<p>EP1-p47-gr5-L4</p>
<ul style="list-style-type: none"> - El fet que et separin dels teus fills no afecta a les teves relacions socials. No veig relació. 	<p>EP1-p49-gr1-L1</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Et porta a la manca de relació i connexió i de vincle amb els teus fills. Els pots veure només de diumenge en diumenge, la resta de la setmana han d'anar la cole, han d'esmorzar, se'ls ha de tocar, s'han de rentar les dents, han d'anar a dormir a una hora concreta. 	<p>EP1-p49-gr2-L1</p>
<ul style="list-style-type: none"> - El dia que té un examen no e pots ajudar a estudiar, si ha suspès no pots animar-lo, si l'ha aprovat no pots felicitar-lo, i has de concentrar tota la teva intervenció familiar en aquella estona. El teu fill passa del que tu li diguis o li puguis dir. 	<p>EP1-p49-gr3-L1</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Hi ha interns que arriben a la presó i tenen molt clar quina és la seva funció, agafar un destí, un treball productiu i donar diners a l'exterior cada setmana o cada mes. Des de dins intenten mantenir aquesta funció paterna i ajudar a que el nucli familiar pugui avançar 	<p>EP1-p50-gr1-L1</p>	
<p>ENTREVISTA PROFESSIONAL 2</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - Como le digo a mi hijo que tiene que estudiar i no soy un ejemplo” - Jo crec que molts d'ells pateixen la seva irresponsabilitat, i l'allunyament dels seus familiars i fills. - De la responsabilitat i de que coneguin als fills. El que oferim són espais d'oci compartit, per poder anar treballant altres aspectes, que ser pare no és només estar allà sense fer res més donant ordres, preocupar-se que estudien, que fan. - Si i tant. Parlen molt. Parlen dels fills, parlen sovint és una de les grans motivacions que tenen molts per sortir, la família - S'intenta que no. No estan aïllats de la família. - Evidentment falta aquest dia a dia, però el vincle no es trenca si ells no volen. 	<p>EP2-p56-gr2-L1</p> <p>EP2-p56-gr3-L1</p> <p>EP2-p56-gr3-L7</p> <p>EP2-p58-gr2-L1</p> <p>EP2-p59-gr4-L1</p> <p>EP2-p60-gr1-L6</p>	

CATEGORIA REHABILITACIÓ		
FRAGMENTS	CODIFICACIÓ	
ENTREVISTA INTERN 1		
<ul style="list-style-type: none"> - L'únic problema és que si vols trucar potser estan plenes les cabines. Han posat una cabina nova. Jo el que faria seria deixar portar el mòbil, no nostre, sinó de la presó per poder fer trucades sempre que volguéssim - Ningú m'ho ha demanat mai si sóc pare. Només la psicòloga. Queda oblidat. Quan potser si que ho haurien de demanar més enllà del delictes. 	<p>EI1-p15,16-gr6-L2</p> <p>EI1-p16-gr4-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 2		
<ul style="list-style-type: none"> - Depèn de amb qui, però. Aquest centre és molt "light". És més rehabilitador. - Abans hi havia un director que quan li vaig demanar el permís em va dir "Usted tiene un delito muy feo" i jo, com si no hi hagués gent aquí que ha matat...Ara és més flexible, abans més regimental. - No encaminat cap als pares. Només ho fas amb alguns educadors. Alguns van parlar per poder-ho tractar. Una llar? En un mòdul adequat, si. En espais i horaris concrets. A la presó SEGUR! Fins i tot algú que hagi matat un nen, l'espai és segur i no ho farà. - Està molt bé que facin activitats pels nens. Per exemple: Fan conta-contes, concerts, Festes de Nadal, reis, etc. Quan es perdí això l'individu es desorienta. - Sempre s'han proposat moltes coses però no es pot fer res perquè els Educadors Socials van a contracorrent amb direcció. Preval el règim que les qualitats humanes - Jo el que faria seria sortides terapèutiques amb els fills, les famílies i els educadors. El fet de fer-ho aquí dins...que veuen? Millor que no siguin reixes, no? - Aquí es genera rancor. Alguns si, els fills depèn. Abans es veu el delictes. Hi ha delictes i delictes però, hi ha gent humana 	<p>EI2-p20-gr2-L1</p> <p>EI2-p20-gr2-L3</p> <p>EI2-p20-gr3-L1</p> <p>EI2-p21-gr4-L1</p> <p>EI2-p21-gr5-L1</p> <p>EI2-p21,22-gr5-L3</p> <p>EI2-p22-gr2-L1</p>	

ENTREVISTA INTERN 3		
- No hi ha referència a aquesta categoria		
ENTREVISTA INTERN 4		
<ul style="list-style-type: none"> - Aquí no hay nada de eso - El tiempo. Más tiempo. Cada semana un encuentro familiar. Comunicación, verlos por un cristal? Que frio. E una zona un poco más camuflada. Más cómodas con juguetes y esas cosas. Para mí las comunicaciones tendrían que ser algo secundario, tendría que ser al revés, mas contacto y menos comunicaciones. - Hay una sala de convivencia pero solo por 1 vez al mes. El problema...claro está lleno de ruedas de neumático....porque no ponen 4 cochecitos? Que solo has esas ruedas. Deberían poner porque los niños gozaran más, apenas puedes jugar con ellos. 	<p>EI4-p29-gr5-L1</p> <p>EI4-p30-gr2-L1</p> <p>EI4-p30-gr3-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 5		
<ul style="list-style-type: none"> - yo no trabajaba en prisión por la mierda de dinero que te pagan. Estamos como esclavos. Es un robo. No trabajo por eso. - Llamo a los familiares, pero hijos no porque no hablan, mi mujer si. - Tener más tiempo. Llamadas telefónicas mejorarlas y poder hacer video-llamadas. Más salidas familiares, más tiempo con las llamadas, más frecuencia de vis a vis, porque solo hay los fines de semana. - Lo principal es la comunidad. 	<p>EI5-p34-gr1-L2</p> <p>EI5-p35-gr7-L1</p> <p>EI5-p35-gr8-L1</p> <p>EI5-p36-gr9-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 6		
<ul style="list-style-type: none"> - El único espacio son los encuentros familiares i las comunicaciones. Otros espacios? No. Con ellos, mis niños si que hablo de todo pero con otra gente no, que les importa mi vida. - Todos los días. Con lo único que puedo hablar. 	<p>EI6-p34-gr4-L1</p> <p>EI6-p35-gr6-L1</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - Más tiempo. 	<p>EI6-p35-gr9-L1</p>
<p>ENTREVISTA PROFESSIONAL 1</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - El que no és això ja és atenció especialitzada. Ja és activitat que va estrictament relacionada amb el delictes que hagi comés sigui quin sigui, si el delictes que l'ha portat a delinquir són les drogues, doncs especialitzada, que ja disposa de programes d'intervenció en les drogodependències. Si és de delictes violent doncs dependrà de delictes violents. Una mica per fer aquesta diferenciació. I les dues unitats, a dintre del servei de rehabilitació. - molts més professionals de l'àmbit de la intervenció, s'ha qualificat molt més la intervenció, els professionals - O on poder tenir resultats d'inserció i de rehabilitació, sigui el que sigui. - malauradament ha fallat tot, com et deia abans ha fallat la prevenció, els cossos de seguretat, i al final, tu has de garantir, a les víctimes. La presó té dos...com diu la constitució a l'article 25.2. et diu molt clar l'objectiu del medi penitenciari, la reclusió i la custòdia és important i la rehabilitació i la inserció tots dos son molt importants, i els has de poder garantir. - que tingui en la mesura que sigui possible aquest acostament a l'exterior - El que et diuen tots els estudis de reincidència i la investigació científica es que com mes apropament i menys allunyament hi ha d'aquest vincle més fàcil es la reinserció, tu has d'apostar per això. - sistema penitenciari català i espanyol, se'ns dubte, l'aposta per la rehabilitació i la reinserció, ja veus els resultats de reincidència són uns amb un lloc i uns amb un altre. - brians 2, des de fa 1 mes, es va organitzar una cursa solidària organitzada per presos, ja es la segona sessió, un grup de professionals i d'intern preparen i organitzen una cursa, tot, no és anar a córrer, no ,es la organització - Doncs el creixement que aporta a aquests interns a això, a més ho fan en un programa de total horitzontalitat amb professionals, el teu esforç és com el meu, si hem de carregar la furgo la carreguem els dos, si hem d'anar a la reunió hi anem els dos, contant que això ho fan des de dins - Això també es el que et deia de les festes, activitats familiars, clar que els interns preparin la festa de reis, que es disfressin, tallers tota aquesta il·lusió, projecció 	<p>EP1-p39-gr2-L7</p> <p>EP1-p39-gr5-L2</p> <p>EP1-p39-gr5-L6</p> <p>EP1-p40-gr1-L1</p> <p>EP1-p40-gr1-L9</p> <p>EP1-p40-gr1-L12</p> <p>EP1-p40-gr1-L16</p> <p>EP1-p40,41-gr3-L1</p> <p>EP1-p41-gr1-L4</p> <p>EP1-p41-gr2-L1</p>

<p>cap als nanos, perquè allò sigui el mínim d'invasiu possible, doncs clar es un creixement molt xulu que no passaria d'una altre manera.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Podries dir, ah, ara jugar aquí al parxís, las esca, bueno, va trobar un espai d'oci. O gent que a través de les formacions de gestors cultural dintre de la presó que ha fet formació amb funda esplai, de lleure, monitors de lleure a interns, 	EP1-p41-gr2-L12
<ul style="list-style-type: none"> - apostem per un model de rehabilitació i el que intentem es que el que es fa a tots els centres doni resposta a això, no pot anar per separat. 	EP1-p42-gr2-L2
<ul style="list-style-type: none"> - Nosaltres igual, nosaltres treballant per la reinserció, hi ha un model d'intervenció molt clar, a més es públic, hi pot accedir qualsevol ciutadà. Si el professional no combrega amb això, no cal que estigui a l'organització. 	EP1-p42-gr2-L11
<ul style="list-style-type: none"> - Nosaltres tenim un recurs que es el de les sortides programades, que surten del centre, van a fer alguna cosa i tornen al centre penitenciari. 	EP1-p42-gr5-L5
<ul style="list-style-type: none"> - tenir un clima que et permeti treballar per la reinserció i la rehabilitació. Establir una rutina, tu pensa que pots individualitzar molt, però quan estàs en un mòdul de règim ordinari amb 200 o 250 interns doncs tu necessites tenir les coses pausades i marcades 	EP1-p43-gr7-L2
<ul style="list-style-type: none"> - Després, també s'ha implantat al llarg del temps programes de participació en que aquestes normes de convivència s'està arribant a negociar, que els interns puguin dir, perquè hem d'entrar d'aquesta manera si no perjudica la organització si podem entrar d'aquesta altre manera. 	EP1-p43-gr8-L1
<ul style="list-style-type: none"> - però si els interns també estan decidint, ens agradaria que fos molt més, clar lu ideal per mi seria que l'intern es responsabilitats del seu dinar...però també crec que hi ha d'haver moments per tot 	EP1-p43-gr9-L10
<ul style="list-style-type: none"> - Que a la presó no passa, no els apoderem perquè cuinin, vagin al marcat, però també a través de sortir per permisos es fan aquests tipus d'acostaments a l'autonomia.. 	EP1-p44-gr1-L3
<ul style="list-style-type: none"> - Al final el tractament penitenciari és voluntari, si vols no estudies, però suspendràs. Una mica de les estructures, les organitzacions grans no poden ser generals. 	EP1-p44-gr2-L3
<ul style="list-style-type: none"> - gràcies amb algun aprenentatge que han fet a presó, ara són capaços de comunicar-se i de relacionar-se amb els seus fills de manera diferent. 	EP1-p45-gr1-L7
<ul style="list-style-type: none"> - Això és una manera diferent de relacionar-se i que els pares puguin compartir alguna cosa amb els seus fills. Anar establint mecanismes d'aquests, o els que han fet formacions, algú que sigui capaç d'anar a la biblioteca amb els seus fills a jugar amb un joc, o en un centre cívic. Quan no havien trepitjat mai a la seva vida aquelles 	EP1-p45-gr1-L13

<p>instal·lacions.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Associació d'homes igualitaris, AIGE, esta treballant amb nosaltres. Hi ha centres que s'han agafat com a eixos centrals treballar el tema de la parentalitat, bueno, probablement no es fa mai tot el que s'hauria de fer, o tot el que es voldria. - Per exemple, ara aquest diumenge, es feia una pre-estrena d'un curtmetratge que es va fer en col·laboració amb l'ESGAE, que l'han fet els interns - exemple hi ha sortides en que es treballen habilitats de vida - Però no ho treballem a partir de la parentalitat, sinó a través de la responsabilitat. En general. - Tenim els departaments d'atenció especialitzada que també son espais terapèutics son mòduls on hi viuen menys interns amb mes professional. - A nivell d'organització penitenciària el que trobo a faltar es que hi haguessin més centres oberts, que estiguessin apropiats al territori i necessitat dels interns. - Més lligats a la comunitat, i després si es la carta els reis que jp pigues fer trajes a mida. El que està clar es que un intern que no te família jo no puc dotar-lo d'una família, o d'un sou digne però veure el que la persona necessita, que el pogués portar a un pis compartit perquè fes un procés, pogués pagar-ho. Però al final això no es funció de la presó, estem exigint a la presó una cosa que on té la capacitat ni la obligació ni res, al final la presó existeix perquè ha fallat tot lu altre. El que hem d'intentar es que aquesta persona quan surti de la presó pues aquesta xarxa externa normalitzada pugui donar-hi resposta. 	<p>EP1-p49-gr1-L4</p> <p>EP1-p46-gr2-L10</p> <p>EP1-p47-gr1-L1</p> <p>EP1-p48-gr4-L9</p> <p>EP1-p51-gr4-L1</p> <p>EP1-p52-gr2-L1</p> <p>EP1-p52-gr2-L3</p>
<p>ENTREVISTA PROFESSIONAL 2</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Llavors els centres penitenciaris la funció està definida en el 25.2 de la Constitució, Es difícil definir un centre...la nostra funció total seria la de treballar amb aquestes persones per què es puguin reinserir-se al a societat. - tots els mòduls són de Participació i Convivència, això vol dir que els interns poden prendre decisions. Els interns cada any trien, escullen qui volen que sigui el seu representant, el delegat i el secretari, que cada 15 dies fan un reunió de les comissions de mòdul on es poden presentar queixes, fer aportacions, fer propostes de qualsevol tipus. - el pla de treball es prepara amb ells, habitualment s'intenta que s'involucri la família, - Però precisament el que vol la participació és que puguis 	<p>EP2-p54-gr5-L2</p> <p>EP2-p55-gr2-L1</p> <p>EP2-p55-gr2-L12</p> <p>EP2-p55,56-gr3-L3</p>

<p>prendre decisions sobre el teu procés. De retorn a la comunitat, també tens la oportunitat de dir que no, llavors ja saps que no gaudiràs de beneficis penitenciaris, però les persones ja saben que poden decidir com encaren la condemna, si volen treballar o no, si que hi ha una part que ells es facin responsables del seu procés, no es "usted me tiene que ayudar a salir"</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Per això s'intenta al màxim que un cop s'hagi pogut treballar amb una persona del seu procés que s'hagi treballat aquí dins, la mínima intervenció perquè no tingui possible reincidència es treballa a medi obert, a 3r grau 	EP2-p56-gr1-L6
<ul style="list-style-type: none"> - es una de les coses que es treballen aquí, que es el retorn a tenir un rol familiar, i com l'agafes quan surts 	EP2-p56-gr1-L14
<ul style="list-style-type: none"> - Si, hi ha tota la part de recuperació del rol familiar 	EP2-p56-gr2-L1
<ul style="list-style-type: none"> - Baixa autoestima, totes aquestes coses que es van treballant. 	EP2-p56-gr2-L2
<ul style="list-style-type: none"> - El que es treballa és per casos. Llavors en funció de cada cas, els equips de referència veuen el que treballar amb aquella persona, amb la família, les persones 	EP2-p57-gr2-L1
<ul style="list-style-type: none"> - Brians 2, hi ha un programa que, segurament copiarem, que es per treballar tota aquesta paternitat responsable fan trobades amb els fills perquè vinguin al centre a fer deures amb els pares 	EP2-p57-gr2-L10
<ul style="list-style-type: none"> - nosaltres tenim això de l'oci compartit de que vinguin els fills i que estiguin al teatre amb els pares i que creïn amb els pares aquesta manera de compartir el temps d'oci, que s'acostumin a anar al teatre, a portar els fills de concert, d'aquestes coses. 	EP2-p57-gr2-L15
<ul style="list-style-type: none"> - A mes hi ha tots els programes vinculats als temes de l'art, monitors artístics, esport. 	EP2-p58-gr1-L4
<ul style="list-style-type: none"> - Es fa un estudi dels factors que el porten a delinquir, es veu quina es l'etiologia delictiva es van uns informes de que es pot treballar ne aquest tema però després és una decisió de l'intern si ho vol treballar o no. Com vol viure ne la societat. A partir d'aquí el que oferim son eines i estratègies i acompanyament en aquests processos de transformació personal. 	EP2-p59-gr2-L2
<ul style="list-style-type: none"> - Tenen comunicacions orals cada setmana, vis a vis en funció de a seva participació en activitats i valoració, trobades familiars en els departaments de comunicació amb els fills, tenen aquesta possibilitat del teatre, no estan aïllats 	EP2-p59-gr4-L1
<ul style="list-style-type: none"> - Tot el que es fa millora les competències de les persones, de tots ells. Llavors, un d'ells seria també la paternitat, no es una cosa diferent de la persona, es una part. 	EP2-p60-gr2-L1
<ul style="list-style-type: none"> - De cara a que puguin conivre fora i esdevenir ciutadans actius i autònoms i amb criteri i responsable de prendre 	EP2-p60-gr2-L4

<p>decisiones també es treballa que millori aquest altre àrea, s'hauria de notar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nosaltres som un centre 100% rehabilitador. A la presó tots, tots, tots treballem per la rehabilitació, no hi ha ningú que no treballi per la rehabilitació, a veure et pots trobar professional però tot està encarat a la rehabilitació. 100% a la rehabilitació. Si pogués fer una carta als reis el que demano i demanaria seria sempre més recursos. Un intern que no té família ni domicili li pugem oferir recursos, perquè el dia que surti tingui un dia on anar. Això es el que demanaria. Millorar l'acollida de l'intern quan surt. Perquè crec que des dels centres es treballa 100% per la rehabilitació. 	<p>EP2-p62-gr3-L1</p>
--	-----------------------

CATEGORIA MASCULINITAT

FRAGMENTS	CODIFICACIÓ
ENTREVISTA INTERN 1	
<ul style="list-style-type: none"> - Treball per ells. - En realitat no he parlat amb ningú que tingui fills petits. - Suposo que no és dolent - Si clar. Un pare ho fa bé però la dona ho fa millor. - Jo no vaig dubtar en donar la custòdia. Ella ho fa més bé. - No vull que vinguin. Amb el temps que tens amb ells no vols fer coses així...coses extremes. El que vols és preguntar com va tot, com estic jo, xerrar. 	<p>EI1-p14-gr4-L3</p> <p>EI1-p14-gr7-L1</p> <p>EI1-p14-gr8-L1</p> <p>EI1-p15-gr2-L1</p> <p>EI1-p15-gr2-L3</p> <p>EI1-p16-gr3-L3</p>
ENTREVISTA INTERN 2	
<ul style="list-style-type: none"> - Vaig estar a punt d'entrar per maltracta a la meva parella - Les parelles al cap d'1 any es trenquen - Pues imagina't persones que depenen de tu. Els has de cuidar tu, protegir-los de tot, que no els hi falti de res. - Per donar tot, material, m'he sacrificat i he venut la meva ànima al diable. - perquè no volia que la dona s'inventés res, vaig deixar de parlar amb ell fins que al cap de 4 anys, ella va venir quan tenia un altre novio i em va dir que el nen tenia problemes, no per la meva culpa, sinó per ella. - Jo em ric perquè si em desmunto, se'm mengen. Jo vaig fer tot això per estar bé amb ells i quan vaig sortir em vaig donar compte que ja no era el pare de família. Ho vaig veure tot molt fals. Al final vaig marxar d'allà. - Si, amb alguns sí. És fàcil. Es parla d'ells - No sé si és per la directora que és una dona, però crec que és més humà ara. 	<p>EI2-p18-gr7-L2</p> <p>EI2-p19-gr1-L5</p> <p>EI2-p19-gr2-L1</p> <p>EI2-p19-gr3-L1</p> <p>EI2-p19-gr4-L2</p> <p>EI2-p19-gr4-L9</p> <p>EI2-p20-gr2-L1</p> <p>EI2-p20-gr2-L2</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Són iguals? Físicament no, de la feina tampoc. Però de l'altre sí. L'instint maternal no el tenim. Si em pregunten amb un nen petit on vols deixar-lo, jo li dic que amb la seva mare. La dona és així per naturalesa. La meua dona tenia 18 anys, fumava, festes... ara que té el fill ni fuma ni beu i té 23 anys. No li ha ensenyat ningú. Això de cuidar, ella sola. - Cadascú ha de ser un home de bé. 	<p>EI2-p20-gr3-L1</p> <p>EI2-p20-gr5-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 3		
<ul style="list-style-type: none"> - Mal, los niños...tienes tu mujer... En estas casas si estás mucho en prisión lo pierdes todo. - No, en mi caso no. Son los hijos de los dos. Entre los dos no cuesta tanto. Organizarse sin problema. 	<p>EI3-p24-gr5-L1</p> <p>EI3-p25-gr6-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 4		
<ul style="list-style-type: none"> - Por supuesto que las hay. La mama es la que es capaz de llevar muchas tareas que los hombres, nosotros nos volverían locos. La mujer más capaz de muchas cosas, nosotros no 	<p>EI4-p29-gr5-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 5		
<ul style="list-style-type: none"> - Se hacen los chulos, se hacen los fuertes. Ser amable es sinónimo de debilidad. - Igual que él, yo soy muy recto. Cuando empieza a llorar, yo le digo que lo deje muriendo en el suelo llorando, las madres son más blandas. Tiene que aprender que no lo va a conseguir todo llorando. 	<p>EI5-p32-gr6-L3</p> <p>EI5-p34-gr5-L1</p>	
ENTREVISTA INTERN 6		
<ul style="list-style-type: none"> - Sí, siempre digo que son más blandas. A la hora de corregir...Yo soy más duro, a la hora de corregir. Estamos hechos diferentes. Yo con mi hijo voy hablar cosas de chicos y con la niña mejor estará con la madre y hablará cosas con ella. 	<p>EI6-p34-gr4-L1</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - La niña de 4 años es mala, muy mala. Por teléfono tengo más contacto yo que la madre que está allí. Yo cuando salgo la estoy llevando así, estoy cogiéndola más. Por teléfono siempre cuando mi mujer no sabe cómo hacerlo le digo, ¿Quieres que venga el papa y se enfade? Ella es más blanda. Si con ese poco control yo ya tengo más relación que mi mujer, imagínate. Aquí en España educan muy mal. Los niños hablan muy mal a los padres. Yo a la madre no le hablo de tu, nunca. La base de la vida es la base de la crianza que hayas tenido. 	<p>EI6-p34-gr6-L1</p>	
---	-----------------------	--

ENTREVISTA PROFESSIONAL 1

<ul style="list-style-type: none"> - També dir que hi ha molts pares a presó que ho mantenen en secret, molts, i es un espai de debat que s'hauria de tenir sobre: Ho mantenim en secret perquè hi ha un judici de la societat del que vol dir l'etiqueta de jo he estat a la presó i et diuen si, si, molt be, però jo ho mantindré en secret, perquè la societat encara no ha canviat prou. 	<p>EP1-p45-gr4-L8</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - El tema del gènere, treballar el gènere és un eix, tenim per exemple, des de fa uns anys, un professional especialitzat en polítiques de gènere, que treballa amb els grups, es fan reunions mensuals, trimestrals, semestrals, posar la vista en el gènere. 	<p>EP1-p46-gr1-L3</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Partint que la dona és el pal de paller. La dona és qui té els fills. 	<p>EP1-p46-gr4-L1</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - El vincle s'assegura amb un referent, i en aquest cas és la dona 	<p>EP1-p47-gr1-L1</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Estem en el sistema que estem i amb el volum que tenim...és això, perquè un home no pot estar amb el seu nadó, és un reflex de la societat. 	<p>EP1-p47-gr3-L1</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Quan la dona està al medi penitenciari si que hi ha aquesta unitat que poden estar amb el fill. Es podria pensar, que injust, que el nen al tenir 3 anys hagi de sortir del medi penitenciari, això té diferents lectures, com mes temps hi estigui més nociu serà i després poques internes es queden al medi penitenciari i el fill marxa. El que s'intenta es que marxin tots dos, que tingui un 3r grau. 	<p>EP1-p47-gr6-L2</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Té més impacte sobre el nucli familiar l'empresonament de la dona que no la de l'home. El pal més gran és l'entrada de la dona a presó. 	<p>EP1-p47-gr8-L1</p>	

ENTREVISTA PROFESSIONAL 2

<ul style="list-style-type: none"> - osigui si que hi ha una mentalitat en aquests aspecte masclista de que la dona és qui s'encarrega de l'educació dels fills i ells no hi ha participat. Aquí si que els troben a faltar molt i si que intentem treballar tot aquest tema. 	<p>EP2-p56-gr3-L4</p>
<ul style="list-style-type: none"> - La diferència en el nombre d'interns homes i dones és molt alta i clar que es feia, s'aplicaven els mateixos programes a les dones que als homes sense pensar que és un col·lectiu molt diferent, que s'han de treballar coses diferents, ara s'està fent i s'està enfocant en que les dones necessiten que on es pot adaptar a les dones que són la majoria... 	<p>EP2-p58,59-gr3-L3</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Les dones tenen doble presó, perquè de fet les dones en general en aquest col·lectius són les que porten l'educació dels fills i d'encarregar-se'n d'ells i que entrin a la presó elles es doble condemna. I ho viuen molt pitjor que els homes. 	<p>EP2-p59-gr2-L3</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Jo també crec que s'hauria de potenciar i aquesta conscienciació igual que conscienciem i que tots els programes treballen la perspectiva de gènere perquè és un món molt masclista, es segueix treballant aquesta responsabilitat cap als fills. Per això es creen aquestes trobades familiars, per això brians organitza les trobades perquè es trobin amb els fills...perquè sabem la importància que té. 	<p>EP2-p60-gr2-L8</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Els estàs posant en un entorn marginal que jo no ho consideraria i les mares fins als 3 anys la necessiten i no hi ha una escola maternal. 	<p>EP2-p61-gr4-L1</p>

ANNEX 6: PERMISOS DE PROTECCIÓ DE DADES

Permís Professionals Subdirecció Lledoners

UVIC
UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

El Sr./Sra. JUSANA GRACIA ALBOPREDA amb DNI/NIE/PR/Passaport núm. Y6 322 65FF, que intervinrà en la investigació del TREBALL DE FINAL DE GRAU organitzat per l'alumne Blai Poch Marfany, amb DNI 39966856D de la Universitat de Vic, autoritza a enregistrar en forma d'àudio la seva entrevista i permet utilitzar les dades pròpies per fins acadèmics d'acord amb les següents condicions:

1. La Universitat de Vic tindrà excés als arxius de veu, només per fins acadèmics.
2. La Universitat de Vic, pot difondre i publicar el Treball De Final de Grau, on hi ha presents anotacions que sorgeixen de l'enregistrament de l'entrevista en concret.
3. La Universitat es compromet a vetllar per la seguretat de les dades enregistrades i a aplicar-los les mesures de seguretat establertes al Reial Decret 1720/2007 de desenvolupament de la Llei Orgànica 15/1999 de protecció de dades de caràcter personal.

Vic, 15 de/d' Jun de 2019

Signatura consentiment

Signatura demandant

Permís Professionals Direcció General

UVIC

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

El Sr./Sra. Xavier Busca
Anna M. Sanjaume, amb DNI/NIE/PR/Passaport núm.
52145778A / 39735520K, que intervindrà en la investigació del TREBALL DE FINAL DE GRAU organitzat per l'alumne Blai Poch Marfany, amb DNI 39966856D de la Universitat de Vic, autoritza a enregistrar en forma d'àudio la seva entrevista i permet utilitzar les dades pròpies per fins acadèmics d'acord amb les següents condicions:

1. La Universitat de Vic tindrà excés als arxius de veu, només per fins acadèmics.
2. La Universitat de Vic, pot difondre i publicar el Treball De Final de Grau, on hi ha presents anotacions que sorgeixen de l'enregistrament de l'entrevista en concret.
3. La Universitat es compromet a vetllar per la seguretat de les dades enregistrades i a aplicar-los les mesures de seguretat establertes al Reial Decret 1720/2007 de desenvolupament de la Llei Orgànica 15/1999 de protecció de dades de caràcter personal.

Vic, 8 de/d' Abril de 2019

Signatura consentiment

Signatura demandant